

~~ONAFGEDAAN~~

Bergring in OD 107
Copic in O.B. 229. (1)

CO 117697^v
117854
UR
OD 107

Afd./Sect.: *CAW I* Dat: *24/10* Par.: *h*

Interne aanwijzingen ACD.

(NK)

ACD. 4C Dat.: 10-1-52 Par.: *E*

Utz/cant. 10/1/52

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

1 B in C *Redt 6/1/52*

2 ~~B II~~ *Scrin.*
0.9.51

Beantwoording van order competentie afd. C.
B II 10.9.51

3 ~~1/1/52~~ *14/1/52*

CAW C AW II. Niet te dit zeer erg. Van ca. Concept van KAR A
CAW I

4 CVN *11/9.51*

CAW min. 117854, daarna nog 1/2

CAW?

6 ~~15/1/52~~ *CAW I* Concept van KAR A hier op CAW II
KAR A hi bijgevoegd rapport d.d. 15-10-51 no. 117854

46. Op 29-10-51 werd aan SARDINE brief CEH/51/681(117854) geschreven, waarin hem de inhoud werd medegedeeld van rapport 117854 dd. 15(17)-10-51 van HC aan KA-R.A. 29-10-51, KA-R.A., H

CAW heropening van B. leed/lede/lede/lede

g Sto kunt u mij advies geven met de bezetting betreft? C. H. W. 24/11

30/11 C.A.V. Wat denkt u van bd. 107 "Indonesië" (activiteit in het buitenland) en copie in od 229 (Perhimpunan Indonesia). leed/lede 22/11 '51

Sto

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 107

NAAM: INDONESISCHE ACTIVITEIT IN HET BUITENLAND

Her. v. d. Post
17-1-77

Geni BTH

Ingenieur CAWI 1/10/51

NOTA
VAN: KA-R.A.

UITGEBODEN

Op 29-10-51 werd aan SARDINE brief CEH/51/681(117854) geschreven, waarin hem de inhoud werd medegedeeld van rapport 117854 dd. 15(17)-10-51 van HC aan KA-R.A.

29-10-51, H

AAN: KA-RA

VAN: HC (CAW)

No.: C.117854

UITGEBOEKT

Naar aanleiding van de vragen van Sardine, omschreven in Uw rapporten van 6 en 8 September j.l., No's E 1313 en E 1362, moge ik U verzoeken het volgende aan Sardine te willen mededelen.

Ter gelegenheid van het zesjarig bestaan van de Republiek Indonesië werden op 17 Augustus j.l. openbare bijeenkomsten gehouden te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage en op 23 Augustus j.l. te Zaandam. De organisatie van deze bijeenkomsten, die door resp. 2500, 750, 600 en 300 personen werden bijgewoond, berustte bij een landelijk comité, waarin zitting hadden:

Bertus BRANDSEN, geboren te Utrecht, op 28 October 1914; communist, vooraanstaand lid van de Eenheids Vak Centrale (E.V.C.);

SUDIRDJO, geboren te Minggiran (Indonesië), op 23 November 1922; communist, vooraanstaande figuur in de E.V.C. voor ~~de~~ onder de Indonesische arbeiders en zeelieden in Nederland;

Edi Soeraedi TAHAIN, geboren te Pandeglang (Indonesië) op 6 Juli 1922; communist, lid van de "Perhimpunan Indonesia";

Wouter Antonius KALF, geboren te Amsterdam op 21 November 1893; lid C.P.N. en lid E.V.C.;

Raden SUNITO, geboren te Pasuruan (Indonesië) op 4 Juni 1912, communist; voorzitter van het Hoofdbestuur der "Perhimpunan Indonesia"; en

Wilhelmina Johanna DEMEN, geboren op 1 Augustus 1902, echtgenote van de in Indonesië naar de "Republiek Indonesia" overgelopen Nederlandse soldaat P. van STAVEREN.

Op deze vier bijeenkomsten werd in de bekende terminologie der communisten het lot van de Indonesische arbeiders geschilderd; de winsten komen niet ten goede aan de arbeiders maar aan de kapitalisten van Wall-street en Den Haag. De "Sukarno-Hatta-Sukiman"-regering in Indonesië werd aangevallen omdat deze, onder druk van het Amerikaans-Nederlandse kapitalisme, de politiek van uitbuiting van het volk voortzette. In het bijzonder moesten ook de overeenkomsten gesloten ter Ronde Tafel Conferentie, het ontgelden; zij werden afgeschilderd als een modus om het kapitalisme in Indonesië in wezen dezelfde basis te geven als voorheen. Van de sprekers, die op deze bijeenkomsten het woord voerden, mogen genoemd worden de bekende communistische voormannen Paul de GROOT, Henk GORTZAK en Fred SCHOONENBERG en de Indonesische communist Willy HARIANDJA, secretaris van het communistische vakverbond "Sobsi" in Indonesië.

Enige moties werden aangenomen gericht aan de Indonesische regering, waarin geprotesteerd werd tegen de arrestaties van tientallen vrijheidsstrijders en waarin hunne onmiddellijke invrijheidstelling werd geëist. Aan de Nederlandse regering werd (wederom) de eis gesteld Piet van STAVEREN en andere Indonesië-dienstweigeraars onmiddellijk in vrijheid te stellen.

Tenslotte zij vermeld, dat van de personen, die deel uitmaakten van het voorbereidingscomité te Amsterdam, N. LUIRINK, E. TWEEHUIS, W. OOMEN, Chr. BEEKMAN en A. MASTENBROEK, allen lid zijn van de C.P.N.

Truus ROPFEL is de moeder van de dienstweigeraar Willy van KEMPEN, terwijl SURATMAN hoogstwaarschijnlijk identiek is aan het lid van de "Perhimpunan Indonesia" van die naam, geboren te Koetaradja op 12 November 1921, wonende te Amsterdam.

De knipsels kunnen aan Sardine worden teruggezonden.

CAW/I, 15-10-1951.

107 OCT 1951

Acc.: HC. *f.*

NIET O.K.
ACD/7C
DAT: 19/52
PAR: <u>B</u>

117697
ca 117697

RAPPORT
VAN: KA.RA
AAN: H.B.
NO.: E 1362

07.71
05.4

10 SEP. 1951
ACD/117054

ONDERWERP: Bijeenkomsten ter gelegenheid van de 6de Verjaardag van de Indonesische Republiek.

SARDINE vraagt ons of wij hem kunnen inlichten omtrent de massa-bijeenkomsten, die volgens courantenberichten zouden hebben plaats gevonden ter gelegenheid van de 6de verjaardag van de proclamatie van de Indonesische Onafhankelijkheid.

SARDINE heeft vernomen, dat de bijeenkomsten georganiseerd waren door Bertus BRANDSEN en dat op 17-8-1951 bijeenkomsten plaats gehad zouden hebben te Rotterdam, Den Haag en Amsterdam.

8-9-51.

NIET O.K.
ACD/4 C
DAT: 10/1 58
PAR: B

09.71
05.4

6.151

09.202-09.71
- 8 SEP. 1958
ACD/117.697

RAPPORT:
VAN: KA.RA
AAN: H.B.
NO.: E 1313
ONDERWERP: 2 Knipsels uit de "Waarheid".

Wij ontvingen van SARDINE bijgaande 2 knipsels uit "DE WAARHEID", betreffende Indonesische Communisten.

SARDINE zou het op prijs stellen, indien hij enige inlichtingen van ons zou kunnen ontvangen over het Comité ter Herdenking van de 6de verjaardag van de Indonesische bevrijdingsstrijd, en omtrent de in de knipsels genoemde personen.

SARDINE zou het op prijs stellen de bijgaande knipsels terug te mogen ontvangen.

6-9-51.

Volgen
31 AUG 1949
ACD/60016

via RA bij agenda
ontv. op 30/8

26 Augustus 1949.

U 15282 e - C 56 - KC 1

Betr: SUTINO.

B

107
Ik moge verwijzen naar Uw schrijven, d.d. 16 Maart j.l. no: 56916 betreffende bovengenoemde persoon. Van de zijde van het Ministerie van Buitenlandse Zaken werd mij nu medegedeeld, dat Hr. Ms. Ambassadeur te LONDEN bericht gestuurd heeft, waaruit blijkt, dat de Indonesier SUTINO of SATINO noch bij de Ambassade te LONDEN, noch bij het consulaat-generaal aldaar bekend is. Hr Ms Ambassadeur voegt hieraan toe, dat de Britse autoriteiten, die ter zake om inlichtingen werden verzocht, berichtten, dat deze namen evenmin voorkomen in de registers van de Centrale Vreemdelingen Dienst. Hieruit kan worden afgeleid, gaat dit schrijven voort, dat aangenomen, dat hij niet de britse nationaliteit bezit, hij nimmer onder een der bovenvermelde namen in het VERENIGD KONINKRIJK heeft vertoefd.

A.

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Javastraat 68
'sGRAVENHAGE.

A R K E T
VAN DE
LUR - GENERAAL

uit PD 7190
in OD 107.

23 JUN 1949
ZIEP
69672

=====

ALGEMENE RECHERCHE

=====

Batavia, 23 Juni 1949.

UITTREKSEL
Uit PD 7190
Ag.no. 69672
Voor OD 107.

No. G.B./2095

Bijlagen : 4

ONDERWERP: Izake de communist SEMAUN.

Ik heb de eer U HoogEdelGestrenge hiernevens ter kenniseming aan te bieden afschrift van het geheime schrijven (met foto-copy) van de Secretaris v.s.d. verbonden aan het Consulaat-Generaal der Nederlanden te Singapore van 2 Juni j.l. No. 1952-N-II, vergezeld van een daz. gemaakte Nederlandse vertaling van het betreffende document, zomede uittreksel van het in het bovengemaakte schrijven bedoelde rapport, naar de inhoud waarvan ter bekorting moge worden verwezen.

De Procureur-Generaal
bij het Hooggerechtshof van Indonesië
Op last;
Het Onderhoofd van de Dienst
der Algemene Recherche,

(S. TOL).-

A A N
het hoofd van de Centrale
Veiligheidsdienst
te
L A H A I J E .-

=====

A F S C H R I F T.

No.1952-N-II.

cc:D.C.M.I., B.A.T.A.V.I.A.
~~Cons.Gen. Singapore~~

CONSULAAT GENERAAL DER NEDERLANDEN

G E H E I M

SINGAPORE

2 Juni 1949.

Inzake de communist SEMAUN.-

Met verwijzing naar dzz. Rapport No.90-49 sub 4. heb ik de eer UHoogEdelGestrenge een fotocopie aan te bieden van een schrijven van de PERHIMPUNAN PEMUDA INDONESIA te Bagdad, dd.11 Maju '49, gericht aan de PERKATUAN INDONESIA te Singapore, uit welk schrijven zou kunnen blijken dat SEMAUN gedurende enige tijd in het Midden-Oosten werkzaam is geweest en thans naar Moskou is teruggekeerd voor propagandadoeleinden.-

De Secretaris voor
Speciale Diensten,
w.g.

(P.A. van der Poel).

De Procureur-Generaal bij het
Hooggerichtshof van Indonesië
te

B A T A V I A.

Uittreksel

CONSULAAT GENERAAL DER NEDERLANDEN.

PD 7198

Geheim.

No.90-49.

Singapore, 23-5-49.

1. enz.

4. De P.I. te Singapore ontving een schrijven van de PERHIMPUNAN A/1. PEMUDA INDONESIA te Bagdad, waarin de voorzitter van de P.P.I., AMRON ROSJIDI LLB, de Singapore vereniging nogal uit de hoogte de les leest, omdat zij zijn eerder gegeven zienswijze betreffende de motie van TOBIK niet aanvaardt en genoemde motie verdedigt door te zeggen, dat de Singapore vereniging sterk links georiënteerd is.

Ook in Bagdad is men links, waarschijnlijk meer links dan welke andere Indonesische vereniging dan ook. Er is te Bagdad een cursus over socialisme en communisme gepubliceerd en deze is verspreid over de gehele Indonesische jeugd in het Midden-Oosten. De aanwezigheid gedurende drie maanden van Dr. SEMAUN (Bagdad), een van de top communisten in Java, is van zeer groot nut geweest. Thans is Dr. SEMAUN in Moskou, waar hij nieuws omceft en propaganda maakt. (Special Branch Singapore ingelicht).

5.
A/1. enz:

No. 189/49.

Baghdad, 11 Mei 1949.

Merdeka,

Aan
de Broeders van het Bestuur van de
Indonesische Jongeren
te Singapore,
Met alle beleefdheid.

Beantwoording brief No. 544/49/

L.N.

1. Uw bovengenoemde brief hebben wij met geestdrift, gepaard met gearuktheid ontvangen. Geestdrift, omdat U laat merken ook lust te hebben in bittere koffie, de drank van de Sahara-bewoners, en gedrukt omdat U de waarheid der vergissing, vervat in Uw motie ontkent, tegelijkertijd zich beijvert om U, gelijk een pokrol bamboe, op stuntelige wijze, schoon te wassen. Geen mens kan zich losmaken van de eigenschap een vergissing te begaan, alleen is er daarbij enig verschil, nl. dat de ene sportief is van geest en de andere met koppigheid is bereid. Het is niet alleen daarbij gebleven, dat U in het verkeerde volhardt, maar - en dit is wat inderdaad door ons ten zwaarste wordt betreurd - te proberen zich te bedekken met een principe, dat ons zeer hoog zit, nl. "de linkse groep". Alsof U met dit gezegde onze mond met een prop wenst dicht te stoppen, omreden dat terrein niet lang terrein is (???)
 2. In waarheid is het niet voldoende, dat dit politieke principe alleen maar schreeuwerig wordt uitgedragen, niet voldoende met de loutere erkenning daarvan als grondslag van den vrijheidsstrijd, doch het behoort ook in praktijk te worden omgezet middels het verrichten van goede werken. En deze goede werken behoren te worden voorafgegaan door de wetenschap welke gegrond is op theorie of ervaring. Ten aanzien hiervan hebben wij een verre tocht afgelegd, zodat dit principe een afgeronde vaste wil is geworden en naar verhouding, procentsgewijze uitgedrukt, de P.P.I. een in het buitenland zetelende Indonesische Vereniging is, die als zeer progressief geldt. Alhoewel de krachten en financiën zeer bekrompen zijn, toch durft de P.P.I. te Bagdad de last te torsen om een cursus te openen in socialisme en communisme, welke wordt uitgestrooid aan alle Indonesische Jongeren in T. Dekat. Ook onze omgang met Dr. SEMAUN, de bekwaame Indonesische Communistische vader, gedurende 3 maanden, heeft veel nut (voordeel) opgeleverd, dat door onze andere broeders in T. Dekat wordt bejijd. Zoals U allen beslist zult weten, roept Dr. SEMAUN thans in Moskou weder nieuws-berichten om er verstrekt voorts aan te wijzen. Alsof hij volleerd in deze wetenschap, toch heeft hij wijser beschuldigingen gelanceerd, zoals vervat in Uw motie en waarvan het duidelijk is, dat de dwaling vervolgens aan Uw eigen zijde was.
- Dit het bovenvermelde blijkt, dat wij veel linker zijn dan U, welk terrein voor ons niet vreemd is, het vermelde onderrecht voor ons een kompas (richtsnoer) is geworden bij het dalen van geluk voor land en volk, weshalve gehoopt wordt om geen moeite te doen ons weldaden te bewijzen met gebemde gezegden. Wij houden er van om polemiek te voeren, maar op sportieve wijze, met de bedoeling om gerechtigheid te zoeken in het belang van de gebortegrond en het volk. Indien het op de wijze van een pokrol bamboe moet geschieden, zijn wij daar toe niet bereid, hoewel dit terrein in waarheid ook ons terrein is, hangezien wij het onderricht in de kennis daarvan gedurende 6 jaren op de Rechtsboeschool volendid hebben.

4. Tot zover bij wijze van bericht, welke briefwisseling door ons ten eerste wordt gewenat.

Wij blijven vrij en blijven progressief scientific.

Groeten

(get.) IMTON ROSJADI LL'B.

Voorzitter F.P.I. Bagdad.

Co 62313

**CENTRALE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
(C. M. I.)**

Afz.: **C.M.I. - Directoraat
BATAVIA**

Men wordt verzocht bij het antwoord datum en nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden.

afdeling : **Documentatie.**

Aan

class. : **G E H E I M**

code : **(049)**

Volgno.
8 JUNI 1949
ACD/63696

uw kenmerk

uw brief van

ons nummer

Batavia,

2-6'49

5564

onderwerp: **Aanbieding C.M.I. Document
no. 5700.**

bijlage(n): **1.**

by

Co 62313
Ik heb de eer Uwer Excellentie/HoogEdelGestrenge in aansluiting op het C.M.I. Signalement no. 5032 dd. 13-5-'49 betreffende "de Indonesische spaarfondsen in Australie", bijgaand aan te bieden een exemplaar van het C.M.I. document no. 5700.

**Ms. Directeur C.M.I.,
Hoofd Afd. Documentatie,**

A.F. Gehrts
**A. F. GEHRITS
Kapt. Inf. KNIL.**

Aan: Hfd. G.V.D. DEN HAAG —

Hr. Ms. Amb. LONDEN

Cons. Gen. SINGAPORE

Hr. P.A. v.d. POEL

Hfd. MARID O.

Hfd. Knt. Inl. N.L.

Reconba v. Midden-Java

Tro/Tps West-Java (Hfd. Sic Inl.)

" " Mid.-Java (Hfd. Sic Inl.)

" " Oost-Java (Hfd. Sic Inl.)

2 exempl.

2 JUN 1949

EXEMPLAAR No. 7

Volgno.

8 JUNI 1949

ACD/63607

CENTRALE MILITAIRE INLICHTINGDIENST
DOCUMENTATIE
Geleidebrief

GEHEIM

C.M.I. Document No.: 5659

B VIII

Ontvangen: 15-3-49

Van: JOGJA

Gegevens betr. inbeslagname: uit het archief van het vml. Rep. Ministerie van Buitenl. Zaken.

Taal: Bah. Indon.

Gedat.: 10-8-48
Juli '48.

Getypt ; I----- 16 bldz.
 II----- 6 bldz.

Aard Doc.: een origineel;
 een doordruk.

Gewaardeerd door no. 7

Dat.: 15-4-49

Vertaald door no. 1

" 17-5-49

DISTRIBUTIE:

Exempl. No.:

NEDERLAND

2x Minister van Buitenl. Zaken) d.t.k. van	1 & 2
1x Minister van O.G.		3
1x Ned. Gedel.b/d Veiligheids- raad te LAKE SUCCESS		Lt.Kol.Mr.
1x Amb. te WASHINGTON) G.P.KIES	5
1x Amb. te LONDEN		6
1x Hfd. C.V.D. DEN HAAG		7
5x Lt.Kol.Mr. G.P.KIES		8 t/m 12

BUITENLAND

1x Cons.Gen. te SINGAPORE	13
1x Gezant te CAIRO	14
1x Amb. te NEW DELHI	15
1x Gezant te BANGKOK	16
1x Zaakgelastigde te KARACHI	17

INDONESIE

1x H.V.K.	18
1x Voorz. Ned. Delegatie in Indonesie	19
1x C.Z.M.O.	20
2x C.K.L. (1 ex. Lt.ZALME)	21 & 22
3x Chef DIRVO	23 t/m 25
1x Proc. Generaal	26
1x Hfd. D.L.C. (Persoonlijk)	27

INTERN

5x Directeur C.M.I.	28 t/m 32
2x Hfd. Kab. D.C.M.I. (C)	33 & 34
1x Afd. I	35
2x Afd. II	36 & 37
2x Afd. III	38 & 39
2x Afd. V	40 & 41
2x Afd. VII	42 & 43

Extra

44 t/m 50

-Vervolg-

Vervolg geleidebrief behorende bij C.M.I. Doc.No. 5659.

NOOT Doc.: Links v.d. Ned. versie is de betr.bldz. v.d. Indon.tekst vermeld.

Beschrijving der stukken:

1. Origineel schrijven, ondertekend door Dr. TJOA SIK IEN en gedateerd JOGJA, 10-8-48, houdende mededelingen inzake de republikeinse vertegenwoordigingen in het buitenland.
Aan het onderwerpelijk schrijven zijn een aantal zakelijke - en persoonlijke gegevens ontleend, welke hieronder, na de omschrijving van de brief sub 2, worden vermeld.

2. Doordruk van een schrijven van Dr. TJOA SIK IEN, dd. Juli 1948 (gewaarmerkt door een in potlood gestelde paraaf van DARMANTO, Hoofd der Afd. Politieke Zaken van het republikeinse Ministerie van Buitenlandse Zaken, met de datum 15/8), gericht aan de republikeinse Vice-President, waarin mededelingen worden gedaan over de financiële administratie van Dr. SUMITRO, "Financial & Trade Commissioner Plenipotentiary" van de republiek, en wel m.b.t. de verantwoording van uitgaven t.b.v. de delegatie ALL SASTRO-AMIDJOJO/TJOA SIK IEN.

Schrijver verklaart de indruk te hebben gekregen dat Dr. SUMITRO oneerlijke handelingen heeft gepleegd (vide blz.16, alinea 2) en signaleert een aantal feiten, zoals: meerdere malen herhaalde boekingen van een enkele uitgave, voorts, boekingen van in feite niet verrichte betalingen, enz.

Op twee plaatsen releveert TJOA SIK IEN zijn reis naar Zuid-Amerika (blz. 16 alinea 4 en blz. 18 sub 6).

Hij vestigt er de aandacht op dat, waar aan SUMITRO -in verband met de oprichting van de Indonesian-American Corporation- het beheer over miljoenen dollars zal worden toevertrouwd (blz.19 sub 11) omtrent diens eerlijkheid geen twijfel dient te bestaan, welk laatste evenwel door de gesignaleerde feiten wordt bemoeilijkt.

Schrijver dringt tenslotte aan op het instellen van een onderzoek naar de financiële administratie van Dr. SUMITRO.

* * * * *

A. ZAKELIJKE GEGEVENS ontleend aan het schrijven vermeld sub 1.

Samenstelling der republ. vertegenwoordiging te NEW YORK:

PALAR voor politieke zaken,

THAMBOE voor de voorlichting en

Dr. SUMITRO voor financiële- & handelsaangelegenheden.

De onderlinge verhouding der drie hoofdfiguren laat te wensen over als gevolg van het ontbreken van een eenhoofdige leiding (blz. 1 alinea 4); PALAR beschouwt zich NIET als hoofd der delegatie (blz.1 alinea 8).

Belofte van Nederland aan Egypte: Ned. zal in de Palestijnse kwestie ten gunste van Egypte stemmen als Egypte bereid is de erkenning van "Indonesia" te cancelen (blz.2 alinea 6).

De politiek der Nederlanders is niet gebaseerd op schroomvalligheid (blz.3 alinea 1).

De Indonesische republiek van Japanse makelij en SUKARNO & HATTA c.s. Japanse collaborateurs, zoals PALAR eens verklaard heeft (blz. 3 alinea 6).

Pogingen van de republ. handelscommissaris SUMITRO om tezamen met een agent in Arizona Amerikaanse surplusgoederen in China op te kopen en deze aan het Joodse leger in Palestina te verkopen. (blz.6, laatste 2 alinea's; blz. 7, alinea's 1 t/m 11).

Activiteiten van THAMBOE inzake het voeren van propaganda onder leden van de Amerikaanse Senaat. (Blz.9, alinea 2).

Pakistan gaf de wens te kennen dat de republiek het suiker en kinine zou leveren, doch tot dusver heeft de rep. nog geen bescheid gezonden (blz. 11, alinea 4).

Dr. TJOA SIK IEN trof ten huize van Dr. SUDARSONO 20 Indon. jongelieden, die tot vlieger zouden worden opgeleid. (Blz.11 alinea 6).

In Calcutta waren tijdens het bezoek van Dr. TJOA SIK IEN kleedingstukken opgeslagen ter verzending naar de republiek, in ruil voor de geleverde rijst. (Blz.11; laatste alinea; blz. 12 al.1).

Veel Indonesische studenten via Bangkok naar India gezonden, zijn in BANGKOK gestrand, wegens geldgebrek. (Blz.12, al. 4).

Het kantoor van Mr.UTOJO te Singapore verstrekt licenties voor de aankoop van producten op republikeins gebied aan handelaren, die tevoren textiel en andere goederen aan de republiek hebben geleverd, en wel tegen een tarief van \$2.50 tot \$10.-- per licentie. Er wordt aldus per maand ongeveer \$1.000.- aan deze licentieverkoop ontvangen.

Bovendien moet een deel van de waarde der uit de republiek te SINGAPORE geïmporteerde goederen in straitsdollars op genoemd kantoor worden gestort. (Blz.13, alinea's 6 en 7).

Verzoek van Dr.SUDARSONO aan Mr. UTOJO om een ontslagen employe van eerstgenoemde, die met het verkoopbedrag van een partij te gelde gemaakte kledingstukken, in India opgeslagen ter verzending naar de republiek in ruil voor de door laatstgenoemde geleverde rijst, naar Singapore was gevlucht, te doen opsporen en vervolgen. (zie 3 alinea's hoger, en verder blz.14, blzn. 4 en 5).

Onderling wantrouwen tussen Mr. UTOJO en Dr. SAROSO te Singapore die elkaar beschuldigen van oneerlijkheid tegenover de republiek (blz. 14, alinea 6).

Slappe en niet "uniforme" leiding van JOGJA m.b.t. de buitenlandse vertegenwoordigers der republiek, waarbij geen contrôle uitgeoefend wordt op hun politiek en financieel beleid. (Blz.14, alinea 7).

Mededelingen over de "Central Trading Corporation" op Sumatra, opgericht door SJAHRIR en ALI ALGADRI, zomede over het DURHAM CONCERN (blz.15).

* * * * *

B. PERSOONLIJKE GEGEVENS.

P A L A R (vide bldzn. 1 t/m 3).

Persoonlijkheid: heeft niet voldoende prestige om leiding te geven aan de andere delegatie-leden, o.m. daar hij verstandelijk niet boven hen uitsteekt. (vide blz.1, alinea 10). Is weinig dynamisch en reageert dus niet snel op nieuwe situaties en problemen (vide blz.2, al.9). Is uiterst voorzichtig (blz. 2, al.9). Laat zich leiden door zijn gevoelens en beoordeelt daardoor de situatie verkeerd. (Blz.3 al.1).

Heeft weinig contact met overige leden van de Veiligheidsraad dan die van India, Syrie, de Philippijnen, Australie en enige andere, terwijl hij de leden van de Algemene Assemblee vrijwel

niet kent (blz. 2, alinea's 2 t/m 4).

Zijn 15-jarig lidmaatschap van de Ned. Tweede Kamer is van invloed op zijn manier van werken en strookt niet met de strijdwijze der republiek in Lake Success. (Blz. 1, alinea 11; blz. 2, alinea 1; blz. 3, alinea 7).

Hij is geheel van Indonesie vervreemd. (Blz. 3, alinea 4).

T H A M B O E (vide blzn. 3 en 4; blz. 9 alinea 2).

Beweegt zich gemakkelijk in andere kringen, is handig en actief in het leggen van contacten en het treffen van de juiste maatregelen. (blz. 3, alinea 8).

Heeft echter geringe politieke ervaring en zou daarom "the right man in the right place" zijn als hij een gezaghebbende politieke figuur boven zich had, in overleg met wie hij zijn werkzaamheden zou kunnen verrichten. (blz. 3, alinea 10).

J A N E M I N T Z (vide blzn. 4 en 5).

Werkt op het bureau der "Information Service" onder SUDJATMOKO. Na het vertrek van laatstgenoemde naar Indonesie en de overname van de leiding van het kantoor door THAMBOE, weigerde JANE MINTZ zijn opdrachten uit te voeren, aangezien deze volgens haar zegen strijdig waren met het politieke beleid van SUDJATMOKO (blz. 4 alinea 11).

Haar werd vacatie-verlof gegeven, waarop zij bij PALAR ging werken, alwaar zij zo'n bijzondere ijver aan de dag legde dat schrijver (Tjoa Sik Ien) achterdocht kreeg, vooral i.v.m. het feit dat J.M. voor haar in diensttreding bij het Indonesia Office, werkzaam was geweest op de Nederl. Ambassade; Schrijver vreest dan ook, dat zij een instrument der Nederlanders is. (Blz. 5, alinea's 1 en 5).

LIESELOTTE E G G I N K (vide blzn. 5 en 6).

Dochter van de tandarts Eggink te Soerabaia, N.S.B.er; wenste secretaresse van Sjahrir te worden en hem naar het buitenland te volgen. Kon echter niet op Sjahrir wachten en wilde coûte que coûte vertrekken, waartoe zij de hulp van Maramis inriep. (Blz. 5 alinea 11 e.v.).

Drs. S U M I T R O (vide blzn. 6 t/m 9).

Is belust op hoge betrekkingen zonder echter de daarvoor vereiste capaciteiten te bezitten (blz. 6 alinea 7). Deze neiging is het gevolg van zijn ijdelheid, blijkend uit zijn pogingen om met prominenten uit de financiële- en handelswereld goede relaties te onderhouden (blz. 7 alinea 11), waarbij hij zijn succes te dien aanzien niet toeschrijft aan zijn functie, doch aan zijn persoonlijke "charme" (blz. 8 alinea 2). Deze karaktertrek verhindert hem in zijn handelingen zakelijkheid te betrachten, hetgeen o.m. het geval was bij het sluiten van het FOX-contract, (blz. 8 alinea 9) toen hij veel betere voorwaarden had kunnen bedingen, doch dit naliel.

Anderzijds kan hij zeer eigendunkelijk optreden, hetgeen het geval is tegenover de andere delegatieleden, wier kassier hij is (blz. 9, alinea 2).

Zijn zucht naar stoffelijk gewin brengt hem er vaak toe zich schuldig te maken aan financieel wanbeleid (blz. 6 alinea 9) en deel te nemen aan duistere transacties (blz. 7).

Dr. S U B A N D R I O te Londen. (blzn. 9 en 10).

Volgens schrijver heeft Subandrio voor een vertegenwoordiger van de R.I. een 3-tal "originele" opvattingen: hij is nl. van oordeel dat de ineenstorting van de republiek als offer moet worden aanvaard ter verwezenlijking van de "Republiek Indonesia Serikat", als deze zou bestaan uit staten die de revolutie zouden kunnen voortzetten. Deze werkwijze wordt dan door Subandrio aangeduid als "long term" werkwijze. (Blz. 10, alinea 1).

Ten tweede houdt genoemde persoon slechts voeling met het "Foreign Office" en met ambassades en zoekt geen contact met vakverenigingen of politieke partijen. Schrijver betreurt dit, daar zodoende geen gelegenheid bestaat om via de vakverenigingen de aandacht van de Britse pol. partijen en het volk voor de republikeinse strijd levendig te houden. Deze "exclusieve" politiek van Subandrio leidt ertoe dat hij ook geen omgang heeft met in Engeland wonende Indonesiers. (Blz. 10, alinea's 3 en 4).

Het derde "originele" punt is de omstandigheid dat het echtpaar Subandrio in Londen verblijft op een NEDERLANDS paspoort, terwijl hun kind uit Indonesie op een Ned. paspoort naar Europa zal komen. (Blz.10, alinea 8).

Van Mevrouw SUBANDRIO zegt schrijver, dat zij de arbeid van "onze vrienden in Nederland" reeds menigmaal heeft "verknoeid". Zij heeft eens verklaard, dat zij haar positie en kennis dankt aan de Nederlanders. (Blz.10 alinea's 6 en 7).

*het contact
v. Subandrio
is zeer klein
Kun?*

VAN RANDWIJK van "Vrij Nederland".

Van deze persoon wordt medegedeeld, dat hij voor SUBANDRIO de bron van voorlichting is betreffende de republiek en Nederland (blz.10 alinea 5).

S U N I T O, de rep. vertegenwoordiger te AMSTERDAM (blz.10 en 11).

Heeft een zeer moeilijke positie, maar doet wat hij kan. Zijn propaganda heeft ertoe geleid dat een aantal "Malino-studenten" bedankte voor de hun door Nederland verleende studiebeurs.

Is tevens voorzitter v.d. "Perhimpoean Indonesia".

Heeft met financiële moeilijkheden te kampen. (Blz.11, alinea 2).

HADJI R A S J I D I te Cairo (blz.11).

Schrijver acht hem de meest geschikte rep. vertegenwoordiger. Hij wordt in Cairo zeer gewaardeerd.

I D H A M te Karachi (blz.11).

Hoewel beschouwd als "informeel vertegenwoordiger der republiek" is hij zeer gezien bij het Corps Diplomatique. Buitengewoon goede verstandhouding tussen IDHAM en de Birmese Legatie. (Blz.11 al.5).

S U D A R S O N O te New Delhi. (Blz.11).

Bevindt zich in geldzorgen. Uit klachten over te weinig leiding van de rep. regering, en zegt dat vancordinatie bitter weinig te bespreuren valt.

I Z A K M A H D I te Bangkok (blz.12).

Medio 1948 eveneens met grote financiële moeilijkheden te kampen, waardoor genoodzaakt leningen aan te gaan bij leveranciers, enz. Bedoelde moeilijkheden veroorzaakt, doordat uit de republiek veel studenten naar India gezonden via Bangkok, waar zij dan stranden wegens geldgebrek. Mevr. RASJIDI en 2 kinderen in die tijd eveneens daar gelogeed.

Bij een bezoek van Mr.UTOJO aan Bangkok was deze genoodzaakt voor zijn terugreis naar Singapore geld te lenen van een Armenier.

Mr. U T O J O te Singapore (blz.12 t/m 14).

Nam aanvankelijk een goede positie in vanwege het nauwe contact met regeringspersonen van Malaya ten gevolge van zijn goede verstandhouding met Lord KILLEARN. Thans is die positie gaandeweg verslechterd.

Eens, na terugkeer van Bangkok, twee uur lang aangehouden daar verdacht van smokkelarij.!

Poppi S A L E H, zijn huisgenote, maakte zich ernstig ongerust dat er bij hem huiszoeking zou worden gedaan (blz. 12 laatste alinea).

Volgens schrijver leefde het gezin UTOJO op groten voet.
(Schrijver vertelt voorts, dat hij te Singapore een bezoek bracht
aan LIM AUN PUN en Mevr. SAROSO, wonende in het vroegere huis van
UTOJO). (Blz. 13, alinea 2).

Ten kantore van UTOJO een betrekking gecreëerd voor de pleegdoch-
ter van Sjahrir, salaris \$85,-- per maand, hoewel vrijwel niets
te doen. (Blz. 13 alinea 5).

{ Bij de Indonesiers te Singapore ontevredenheid over UTOJO die met
ongeveer 5.000 van hen geen contact heeft, Ook het bureaupersoneel
is het niet eens met zijn beleid. (Blz. 14, alinea 2).

Typ.: VH.

10 Augustus 1940

VERTALING 1.

Aan

Z.E. de Min. van Buitenlandse Zaken
te Jogjakarta.

Paraaf van
DARMANTO.
15-8.

Merdeka.

Naar aanleiding van het verzoek van Uwe Exc. heb ik de eer U een rapport aan te bieden inzake de vertegenwoordigingen van de Republiek in het buitenland. Hetgeen mij dienaangaande bekend is, volgt hieronder:

Delegatie New York.

*Touw-Kamandj
in Zaken 15-8-40*

De vertegenwoordiging der Republiek te New York bestaat uit drie leden, t.w.: Palar/voor Politieke Zaken, Thambu, leider van de Afdeling Voorlichting ("Information") en Drs. Sumitro, die de leiding heeft van de financiële - en handelsaangelegenheden.

Genoemde drie leden zijn ieder afzonderlijk verantwoordelijk voor hun werk.

De onderlinge verhouding tussen deze drie personen is niet zoals men zou wensen; ook de onderlinge samenwerking is niet zoals ze behoorde te zijn.

Het nadeel van een dergelijke vertegenwoordiging is gelegen in het feit, dat daaraan de eenhoofdige leiding ontbreekt.

Daardoor bestaat de mogelijkheid dat ieder delegatielid iets kan ondernemen, dat afbreuk zou kunnen doen aan het werk van andere Afdelingen van onze Delegatie.

Volgens de normale gang van zaken moet onze Politieke Vertegenwoordiger tevens algemeen leider van de gehele delegatie zijn, want de leiding van de Afdeling Financien en Handel, zomede die van Voorlichting kunnen niet los staan van de politieke richtlijnen, die wij moeten volgen.

Doch het is duidelijk, dat Palar, het Hoofd van de Afd. Politieke Zaken van onze Delegatie (vertegenwoordiging), zich niet beschouwt als het hoofd van onze gehele vertegenwoordiging.

Als Palar tot leider van onze delegatie in de V.S. werd aangewezen, zou het zeer goed mogelijk zijn, dat hij niet over voldoende prestige beschikte om aan de andere delegatie-leden leiding te geven.

In dit verband worde er de aandacht op gevestigd -- en zulks is door de feiten bewezen -- dat hij intellectueel niet boven de andere delegatie-leden uitsteekt.

Wat de houding van Palar betreft, kan er hier op worden aangewezen, dat zijn 15-jarige ervaring als lid van het Nederlandse Parlement wel degelijk van invloed is op zijn werkwijze. En het is duidelijk, dat deze werkwijze niet geheel strookt met onze strijdwijze in Lake Success.

Onder meer moge hier worden opgemerkt, dat Palar veel te weinig contact onderhoudt met andere leden van de Veiligheidsraad, hetgeen zeer zeker niet bevorderlijk zal zijn voor een vlotte werkwijze te sake Success.

Hij heeft weliswaar contact met delegaties van andere landen, doch slechts nauw contact met vertegenwoordigers van die landen, welke reeds overtuigd zijn van de noodzaak van het bestaan van een "Free Indonesia".

pag.2

Deze hebben ieder afzonderlijk in de Veiligheidsraad reeds hun houding bepaald in overeenstemming met hun overtuiging. Met die landen bedoel ik: India, Syrie, de Philippijnen, Australië, e.a.

Van de leden van de Algemene Assemblee, die ook wel eens een keer lid zullen worden van de Veiligheidsraad en die ook invloed hebben op de vertegenwoordigers (gedelegeerden) van de bevriende staten in die raad, kan worden gezegd, dat Palar hoegenaamd geen contact met hen heeft. Hij kent zelfs de meesten van hen niet. Het is eens voorgekomen, dat Palar bij ons bezoek aan het kantoor van de Vertegenwoordiger van Syrie niet eens wist, dat de op dat kantoor aanwezige gast, de Egyptische gedelegeerde bij de Algemene Assemblee was.

Deze gedelegeerde verzocht te worden ingelicht omtrent de laatste ontwikkelingen in Indonesië, waarop kameraad Palar, niet erg schrand, verklaarde, dat het Indonesische probleem moeilijk te begrijpen was als men het niet van het begin af aan had gevolgd.

Verder deed Palar geen moeite om de vraag te beantwoorden.

Vervolgens antwoordde de Egyptische gedelegeerde, dat van het begin af zijn aandacht naar het Indonesische probleem was uitgegaan en dat de Nederlandse gedelegeerde reeds beloofd had, dat Nederland zijn stem ten gunste van Egypte in de Palestijnse kwestie zou uitbrengen, indien de Egyptische regering bereid was haar erkenning van Indonesia te "cancelen". Uit zijn houding was op te maken, dat de Egyptische gedelegeerde deze inlichtingen verstrekke, omdat hij gepiqueerd was over de houding van Palar.

Eerst daarna gaf Palar de gewenste uitleg over de situatie in Indonesië.

Later verklaarde Palar op een desbetreffende vraag van mij, niet geweten te hebben dat die persoon de Egyptische gedelegeerde bij de Algemene Assemblee was.

Een andere tekortkoming in Palar's werkwijze is, dat hij een weinig dynamische persoonlijkheid is. Hij is niet in staat om snel te reageren op zich voordoende problemen en situaties. Verder is hij overdreven voorzichtig. Dit veroorzaakt bij Palar dikwijls een zekere passiviteit.

Toen in New York bekend werd gemaakt, dat er een overeenkomst tot stand was gekomen tussen Suripno en de Russische gezant te Praag betreffende uitwisseling van consuls, had Palar niet de moed om zich voor inlichtingen tot Gromyko te wenden.

Toen een van onze kennissen mij wilde voorstellen aan Wallace, ried Palar mij af een ontmoeting met Wallace te hebben, aangezien, volgens Palar, dit onze werkzaamheden in New York zou kunnen bemoeilijken. Deze ongegronde vrees voor alles wat maar naar rood zweemt, zal wel de oorzaak zijn, dat Palar niet ten volle efficiënt kan werken.

Behalve dat, beoordeelt Palar de situatie niet altijd juist.

pag.3

Toen in Mei Van Kleffens naar Nederland vertrok om het rapport van de C.G.D. nopens de IIIe Bandoeng-conferentie te gaan bespreken, heeft Palar aan ieder o.a. aan Mr. Scott in volle ernst verteld, dat Van Kleffens hem (Palar) vreesde en daarom naar Nederland vertrokken was, teneinde niet deel te hoeven nemen aan de besprekingen van de Veiligheidsraad, waar Palar hem zeker in verlegenheid zou kunnen brengen.

/niet

Deze houding is tekenend voor het feit, dat Palar te veel op zijn gevoelens afgaat in de beoordeling van politieke situaties en hiermee is bewezen dat Palar met zijn 15 jaar ervaring als kamerlid in Holland, nog niet ingezien heeft, dat de Nederlanders hun politiek/baseren op gevoelens van schaamte (schroomvalligheid).

Dit laatste wordt hierdoor bewezen, dat Van Kleffens naar Nederland vertrok, omdat Hij vooraf wist, dat de zitting van de Veiligheidsraad uitgesteld zou worden; en dat, op het ogenblik dat de door Palar bedoelde kwestie in behandeling werd genomen, Van Kleffens wel aanwezig was.

Het is duidelijk, dat Van Kleffens zich op dat tijdstip naar Nederland begaf, niet omdat hij eventuele aantijgingen of critiek van Palar verwachtte, doch uitsluitend uit hoofde van andere zaken.

Doordat Palar sinds geruimen tijd niet in Indonesie is geweest (de helft van zijn leven bevond hij zich buitenslands) en hij in het bijzonder het revolutie-tijdperk in Indonesie niet heeft meegemaakt, voorts, hij gedurende zijn meer dan 15 jarig verblijf in Nederland heel weinig contact gehad heeft met andere landgenoten, noch lid was van de P.I. (= Perhimpunan Indonesia. Vert.), is hij zeer van Indonesie vervreemd.

Zo was onze vrijheidsstrijd voor Palar geen levend begrip.

Volgens Thambu heeft Palar, voor dat hij onze vertegenwoordiger in New York werd, weleens in het openbaar verklaard, dat de Indonesische Republiek van Japanse makelij was en dat Sukarno, Hatta en anderen Japanse collaborateurs waren.

Naar aanleiding van boven aangehaalde feiten dient te worden overwogen, of Palar wel de juiste persoon is om onze belangen te Lake Success te behartigen!

Broeder Thambu.

Wat Thambu betreft, heb ik de indruk gekregen, dat hij inderdaad voldoet aan de eisen, welke aan het leiderschap van onze voorlichtingsdienst te New York gesteld moeten worden.

Hij is iemand, die vloeiend en correct Engels spreekt en schrijft en iemand, die zich gemakkelijk in andere kringen beweegt, waardoor hij zonder moeite contacten kan leggen. Hij is actief genoeg en weet onder verschillende omstandigheden de juiste maatregelen te nemen.

Er moet echter tevens de aandacht op worden gevestigd dat hij soms niet in staat blijkt te zijn naar behoren politieke kwesties te overdenken, teneinde aan onze voorlichtingsdienst terzake goede leiding te kunnen geven.

Als de leiding van onze vertegenwoordiging te New York bij een persoon zou berusten, die aan onze Voorlichtingsdienst de nodige politieke aanwijzingen kon geven en de mogelijkheid bestond, dat deze persoon kon samenwerken met Thambu (b.v. voor het samenstellen van artikelen en redevoeringen in onderling overleg), dan veronderstel ik dat Thambu "the right man on the right place" zal blijken te zijn.

pag.4

Doch zoals ik aan het begin van dit rapport heb doen uitkomen, behoort de leider van onze Vertegenwoordiging

voldoende "gezag" te hebben om Thambu politieke aanwijzingen te kunnen geven, die door hem geaccepteerd kunnen worden.

Mijn indruk is, dat Thambu eerlijk genoeg is en ontvankelijk voor meer doeltreffende argumenten, welke mochten resulteren uit discussies over de te publiceren artikelen.

Dat hij weinig politieke ervaring heeft blijkt wel uit het feit, dat hij b.v. in zijn "Press release" Nederlandse propaganda-berichten opneemt, zodat het af en toe lijkt alsof onze persdienst de Nederlandse propaganda steunt bij de verspreiding van berichten.

De verontschuldiging, die Thambu hiervoor aanvoert is: dat de verspreiding van de "Press-release" in zeer beperkte mate plaats vindt en dat hij die (Ned) berichten daarin heeft opgenomen teneinde ze onder de aandacht te brengen.

Aangezien die "release", hoewel met beperkte verspreiding, in handen komt van verscheidene personen, die hier wel enige aandacht aan schenken, is het doorgeven van dergelijke propaganda zeer zeker ongewenst.

En dit komt, doordat Thambu politieke kwesties niet voldoende overdenkt.

Als men het heeft over de samenstelling van het bureau van Thambu moet terloops ook de positie van ~~de juffrouw Jane Mintz~~ onder het oog worden gezien. Deze dame werkt op het bureau der "Information Service" als assistente van Sudjatmoko.

Toen Sudjatmoko aan het hoofd stond van de Voorlichtingsdienst te New York, werkte Thambu niet meer op dat kantoor, doch was hij belast met het tot stand brengen van contact met en het verschaffen van inlichtingen aan de buitenlandse pers.

Op dat tijdstip dat Sudjatmoko naar Indonesie terugging nam Thambu de leiding van het kantoor van de Voorlichtingsdienst over.

Miss Jane Mintz weigerde echter opdrachten van Thambu aan te nemen of uit te voeren; dit werd op den duur zo erg, dat Jane Mintz zelfs het overige kantoor-personeel gelastte geen orders van Thambu aan te nemen.

Toen Thambu haar hierover onderhield, verklaarde Jane Mintz, dat al zijn (Thambu's) opdrachten in strijd waren met het politiek beleid van "Sudjatmoko" en dat zij daarom deze opdrachten niet kon uitvoeren.

Thambu was op dat ogenblik stellig van plan Jane Mintz onmiddellijk te ontslaan, doch in een vergadering van de delegatie (Palar, Sumitro en Thambu) werd besloten Juffrouw Mintz een vacantie-verlof te verlenen met behoud van vol salaris, totdat Sudjatmoko uit Indonesie terug zou zijn.

Demonstratief werkte zij daarop geheel "con amore" bij Palar, die haar als assistente aannam.

Uit solidariteit jegens Thambu had Palar zich echter van dergelijke handelingen moeten onthouden.

Juffrouw Jane Mintz, een vrouw van ongeveer 25 jaar; houdt er een vreemde wijze van werken op na.

Zij werkte thuis bij Palar weleens tot 12 uur 's nachts en daarbij stelde zij zich nog beschikbaar Palar's 12 jarige dochter te "momong" (jav. momong = over iemand moederen, opvoeden).

Deze buitengewone ijver van Jane Mintz wekte mijn achterdocht op en tot op dit ogenblik blijf ik haar verdenken, vooral als men haar "antecedenten" in aanmerking neemt.

Thambu

Jane Mintz was vroeger werkzaam bij de Nederlandse Ambassade en wel op de Afdeling "Information Service"; op een gegeven ogenblik, "althans" volgens haar eigen verklaring, vond zij de opvatting van de Nederlanders niet zoals het betaamde en diende zij haar ontslag in.

Naar ik vernam zou de plaatsing van Jane Mintz op het "Indonesian Office" een gevolg zijn van een voorstel van Sjahrir.

Volgens haar (Jane Mintz') zeggen, heeft zij een boek over "Indonesia" geschreven en beweert zij, dat Nederlanders haar de som van ƒ 10000.- boden, indien zij dat (boek) niet zou uitgeven.

In waarheid wist zij, als schrijfster van een zo door de Nederlanders gevreesd boek, niet veel van de toestanden in Indonesie. Zij meende o.a. dat Kalimantan in West Java lag; bovendien verkeerde zij nog in twijfel, of de Riouw Archipel al dan niet tot Indonesie behoorde.

Ik vrees, dat Jane Mintz een instrument is van de Nederlanders. Volgens verkregen inlichtingen zouden Sudjatmoko en Jane Mintz liefde voor elkander opgevat hebben, doch of Jane Mintz inderdaad liefde koestert voor Sudjatmoko is mij niet bekend.

Mocht dat alles inderdaad het geval zijn, dan zou dat feit nog geen aanleiding behoeven te zijn voor zulk een ijver t.b.v. de zaak van de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd, zoals thans door Jane Mintz aan den dag gelegd wordt.

Indien door de delegatie een vergadering werd belegd, welke gewoonlijk in de woning van Dr. Sumitro plaats vond, dan bleek duidelijk, dat Jane Mintz het zo aanlegde, dat ze zo lang mogelijk in het huis van Palar bleef om zijn thuiskomst af te wachten; Palar had de gewoonte behandelde onderwerpen nader met mij te bespreken; vroeger deed hij zulks met Mr. Ali Sastroamidjojo.

Miss Jane Mintz was zelfs niet geneigd ons gezelschap (van Palar en mij) te verlaten, indien haar niet uitdrukkelijk werd gezegd, dat wij nog verschillende onderwerpen hadden te bepraten.

Zij verliet het vertrek alleen, indien haar dit bevolen werd.

Dient hier nog opgemerkt te worden, dat Miss Jane Mintz Nederlands en Indonesisch verstaat.

Mijn mening t.a.v. Jane Mintz is, dat men t.o.v. haar voorzichtigheid dient te betrachten.

Er is nog een ander geval, dat volgens mij analoog is aan dat van Miss Jane Mintz, nml. het geval juffrouw Lieselotte Eggink.

Volgens inlichtingen, zou juffrouw Eggink aan Sjahrir verzocht hebben zijn secretaresse te mogen worden en hem te volgen naar het buitenland.

Hetgeen achterdocht wekt is, dat zij niet genegen was in Indonesie te blijven om gelijk met Sjahrir naar het buitenland te vertrekken, maar de grootste moeite deed zo snel mogelijk naar het buitenland af te reizen, ook al zou zij voor korten tijd dus niets voor ons in het buitenland kunnen doen, terwijl zij bovendien niet precies wist, waar zij Sjahrir zou ontmoeten.

Juffrouw Eggink is de dochter van een NSBer, n.l. van de tandarts Eggink te Surabaya, en volgens een van Mr. Maramis bekomen inlichting, zou zij zeer op haar vader gesteld zijn, zodat ik me uiteraard afvroeg, of deze

persoon wel de geschikste was om met Sjahrir naar het buitenland te gaan.

Haar pogingen om naar het buitenland te gaan waren echter zo hardnekkig, dat zij zelfs niet schroomde er bij een van onze ministers, Mr. Maramis, op aan te dringen haar naar het buitenland mede te nemen.

Ik kan niet begrijpen om welke reden zij geen instructies van Sjahrir wilde afwachten.

Later kreeg ik het bewijs, dat zij een verdraaide voorstelling van zaken had gegeven, o.a. verklarend door Mr. Maramis aangezocht te zijn om hem naar het buitenland te vergezellen; dan weer zeggend voor Mr. Maramis en Mr. Pringgodigdo werkzaam te zijn en ook, te hebben meegedaan aan de illegale beweging te Malang, zonder echter de namen te kunnen noemen van hen met wie zij zou hebben samengewerkt.

Naar aanleiding van dit alles vind ik het geheel verkeerd een dergelijk persoon, aan wier goede bedoelingen getwijfeld moet worden, naar het buitenland te zenden, vooral waar zij niet over buitengewone politieke bekwaamheden beschikt en dus slechts als typiste dienst kan doen, voor welke functie in de Republiek voldoende krachten beschikbaar zijn.

Indien men de mogelijke nadelen, die wellicht uit het vertrek van Juffrouw Eggink naar het buitenland zouden voortvloeien afweegt tegen de werkelijke voordelen, dan kom ik tot de conclusie, dat uitzenden van zo'n persoon naar het buitenland een daad betekent van grove onachtzaamheid.

Drs. Sumitro.

Wat betreft Drs. Sumitro heb ik de indruk gekregen, dat hij te onervaren is voor zijn huidige functie. Ik wil hiermede niet zeggen, dat anderen van die leeftijd genoemde functie niet zouden kunnen bekleden, doch volgens mij beschikt Drs. Sumitro niet over voldoende capaciteiten.

Naar mijn mening openbaart zich bij hem het symptoom van "mabok pangkat" (belust zijn op een hoge positie, zonder daarvoor de capaciteiten ten volle te bezitten. - Vert.) en de New Yorkse sfeer heeft zijn innerlijk zeker geen goed gedaan.

Zoals ik in het rapport aan Z.E. de Vice-President, waarvan copie hieraan gehecht, reeds vermeldde, ben ik zelf tot de overtuiging gekomen, dat Drs. Sumitro niet (weggebrand uit de schriftuur. - Vert.).

In bedoeld rapport heb ik aangetoond, dat hij (Drs. Sumitro) de geldelijke uitgaven t.b.v. de delegatie Ali/Tjoa dubbel uitboekte en behalve dat groterebedragen in zijn boeken opnam.

Aangezien de administratie van de onkosten der delegatie Ali/Tjoa de enige is, die ik heb kunnen bestuderen en waaruit ik de zekerheid verkreeg, dat er gemanipuleerd werd zoals uiteengezet in mijn vorig rapport, is het mij noodzakelijk om de boekhouding van Drs. Sumitro aan een minutieus onderzoek te onderwerpen.

Ook verschillende maatregelen door Drs. Sumitro getroffen bleken niet "comme il faut" te zijn.

Het is b.v. eens voorgekomen, dat surplus goederen van het Amerikaanse leger door het buitenland konden worden opgekocht, in dit geval militaire uniformen.

Een handelsrelatie van Drs. Sumitro, een Amerikaan van Japanse afkomst (Charles Onishi), die dikwijls bij hem thuis kwam, vroeg Drs. Sumitro zijn tussenkomst te willen verlenen deze uniformen te kopen voor de wederverkoop.

Drs. Sumitro of de Regering van de "Republiek Indonesia" zou dan een deel van de winst van deze transactie krijgen.

Later ben ik te weten gekomen, dat het in de bedoeling lag van Onishi om bedoelde uniformen aan het Joodse leger in Palestina te verkopen.

Ten eerste doet het feit dat een handelsvertegenwoordiger van een staat zich ertoe leent als dekmantel te dienen voor de handelingen van een zwarthandelaar, afbreuk aan het prestige van die staat; ten tweede brengt een dergelijke handelwijze ons land politiek in discredit bij de Arabische landen, indien bekend wordt, dat door tussenkomst van de Republikiense Delegatie goederen naar de Joden in Palestina worden gezonden.

Ik wees Drs. Sumitro er op, dat dergelijke maatregelen de Republiek nadeel zouden berokkenen en tevens dat de Republiek niet in een dergelijke "transactie" mocht worden meegesleurd.

Drs. Sumitro ontkende toen daarin de hand te hebben gehad.

Het is evenwel een feit, dat hij door tussenkomst van een zekere agent in Arizona getracht heeft Amerikaanse surplus goederen (uniformen) in China op te kopen.

Daarvoor is hij zelf naar Arizona geweest, doch onze advocaat, Dr. Delson, heeft hem gewaarschuwd geen enkele overeenkomst te tekenen, aangezien de agent in Arizona niet de eigenaar van bedoelde surplusgoederen was en dat aankoop van die goederen door onze regering steeds via de surplus-commissie diende te geschieden.

Wanneer bedoelde transactie doorgegaan zou zijn, dan zou Drs. Sumitro zeer zeker betrokken zijn geworden in een zaak, waarbij hij als tussenpersoon fungeerde voor de levering van militaire kledingstukken aan de Joden in Palestina en hij tevens schuldig zou staan aan de verkoop van goederen, die nog niet zijn eigendom waren.

Hetgeen ik hierboven naar voren breng is een beeld van de diverse inlichtingen, welke ik toevallig verkreeg.

Naar mijn mening zou het zeker aanbeveling verdienen, indien deze kwestie aan een volledig en nauwkeurig onderzoek werd onderworpen.

Verder worde hier onder de aandacht gebracht, dat Drs. Sumitro uit hoofde van zijn functie relaties onderhoudt met verschillende personen uit handels- en bankkringen te New York.

Door verschillende vooraanstaande personen uit bank- en handelskringen wordt hij als gelijke behandeld.

Dit is echter een normaal verschijnsel, aangezien hij, als "Trade- and Financial Representative Plenipotentiary" van de Regering van "Indonesia" inderdaad een hoger positie inneemt dan de anderen.

Drs. Sumitro beseft evenwel niet, dat hij uit hoofde van zijn functie door de vooraanstaande personen uit bank en zakenwereld zo minzaam behandeld wordt.

Tegenover de andere leden van de Delegatie verklaarde hij in volle ernst dat hij door zijn "persoonlijkheid" er in geslaagd was de aandacht van bedoelde personen te trekken ten voordele van de Republiek. Hij verkeert zelfs in de verandering, dat de "halfgoden" uit bedoelde kringen zich zeer gevleid voelen, indien zij in contact met hem kunnen komen.

pag. 8

Advocaat v.d.
Republiek
in Amerika

Deze gedachtengang is gevaarlijk, want daardoor kan hij zijn eigenwaarde niet juist bepalen.

Dat de vooraanstaande personen uit de handels- en bankwereld te New York contact met hem zoeken ziet hij niet als een gevolg van zijn functie, maar schrijft hij toe aan zijn persoonlijke "charme".

Dit zou schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de Republiek, daar hij (Drs. Sumitro) werkelijk gelooft, dat genoemde personen bereid zijn tijd en energie te offeren om voor ons te werken, gedreven door hun sympathie voor de Republiek, en dat deze sympathie naar zijn overtuiging voortvloeit uit hun genegenheid voor de persoon van Drs. Sumitro.

Hij wil en kan niet inzien, dat genoemde personen de rekening voor de hem bewezen diensten de Republiek zullen aanbieden, welke dan door haar dient te worden betaald.

Door de bovengenoemde opvatting van Drs. Sumitro t.a.v. deze personen kan zijn houding niet zakelijk zijn.

Voorts voelt Drs. Sumitro zich tegenover hen verplicht daar hij veronderstelt, dat hun sympathie voor en steun aan de Republiek een gevolg is van hun vertrouwelijke omgang met hem.

Hij voelt zich dusdanig verplicht, dat hij hun eerbied bewijst en zich vernedert.

Zoals ik reeds eerder verklaarde, berokkent een dergelijke houding de Republiek schade.

B.v., bij het sluiten van het contract met Fox, had Drs. Sumitro gunstiger condities voor de Republiek moeten kunnen verkrijgen.

Deze inlichtingen heb ik gekregen van onze advocaat Mr. Robert Delson.

Mr. Robert Delson heeft inderdaad Drs. Sumitro beduid, dat hij gunstige voorwaarden zou kunnen verkrijgen, doch Drs. Sumitro benutte deze mogelijkheid niet.

Integendeel, de onwil van Drs. Sumitro was van dien aard, dat de advocaat van Fox het eens was met het standpunt van onze advocaat Dr. Delson. Drs. Sumitro was in dien tijd op de hand van Fox.

Ofschoon gedurende mijn verblijf te New York de Indonesia-American Corporation nog niet functioneerde, was Drs. Sumitro toch (Dit gedeelte weggebrand. -Vert.) in de vergadering van onze delegatie, welker datum enige dagen te voren was vastgesteld, toen Fox hem telefonisch uitnodigde naar een bepaalde plaats te komen. Deze serviele houding past niet voor een vertegenwoordiger van de Republiek. De oorzaak (reden) van een dergelijke houding is mij niet duidelijk.

Aan de andere kant riep Drs. Sumitro menigmaal voor onbelangrijke aangelegenheden de hulp in van zijn "relaties" in Wallstreet, z.a. voor het kopen van concert- of bioscoopkaarten, ofschoon deze kaarten zonder moeite aan de loketten te verkrijgen waren.

Naar mijn oordeel voelt Drs. Sumitro zich steeds prettig gestemd, dat deze belangrijke personen genegen zijn zulke akefietjes voor hem op te knappen en wil hij niet beseffen, dat zij hem te gelegener tijd deze welwillendheid eens dubbel en dwars laten terugbetalen; dan zouden deze diensten wel betaald moeten worden ten nadele van de Republiek.

Ik wijd tamelijk lang uit over Drs. Sumitro, omdat volgens mij al deze details moeten worden gekend teneinde

een duidelijk begrip te krijgen van Drs. Sumitro.

Drs. Sumitro heeft dikwijls afspraken en beroemt er zich vaak op het ontbijt, middag- of avondmaal genuttigd te hebben met vooraanstaande figuren uit de handels- en bankwereld. Hij bezoekt dikwijls "nachtclubs". Volgens zijn verklaringen is dit alles nodig voor het onderhouden van zijn relaties. Doch van oprechte voorstanders van onze zaak kreeg ik te horen, dat men ten laatste een minder goede indruk van Drs. Sumitro had, o.a. door het overmatig frequenteren van "nacht-clubs".

T.o.v. de andere leden der delegatie misbruikt Sumitro naar willekeur zijn positie als "kassier", d.w.z. eigendunkelijk bepaalt hij wanneer deze leden geld (en hoeveel) moeten ontvangen. Deze vreemde manier van doen nam dusdanige vormen aan, dat het dikwijls voorkwam, dat men herhaaldelijk met het verzoek om geld voor de huishuur bij hem moest komen; ook gebeurde het vaak dat het personeel van Palar of Thambu aan het eind van de maand geen salaris kon ontvangen. Iets dergelijks behoort inderdaad niet voor te komen; dit gebeurde omdat Drs. Sumitro in geldnood verkeerde. Indien dit niet zo zou zijn, zou hij niet genoodzaakt zijn geweest om op zeer korte termijn goederen te verkopen, teneinde dat geldelijk tekort te kunnen aanzuiveren; deze wijze van handelen is zeer nadelig, daar het op die wijze niet mogelijk is behoorlijke prijzen voor de goederen te verkrijgen. Doch volgens mij handelt hij aldus om de Delegatie te doen gevoelen, dat zij afhankelijk is van zijn persoon. Het is duidelijk dat hij dit doel bereikt heeft. Het is ook duidelijk, dat door zulke handelingen de Republiek schade wordt toegebracht; om een voorbeeld te geven: het is al eens gebeurd dat Thambu een publicatie voorbereide ter verspreiding onder de leden van de Amerikaanse Senaat, doch dat deze uitgave pas 4 dagen later gedistribueerd kon worden, aangezien Drs. Sumitro het bedrag voor porti ad \$ 25.- later gaf, hoewel Thambu het "budget" voor zijn kantoorbehoeften nog niet had ontvangen. Op deze wijze had de uitgave geen waarde meer.

pag.10

Drs. Sumitro verhoogde de belangrijkheid van zijn functie, toen hij eigenmachtig het salaris van Palar verhoogde. Op die manier werden de salarissen van onze vertegenwoordigers dus bepaald door Drs. Sumitro en niet door onze regering. Het voordeel daarvan voor Drs. Sumitro is, dat onze mensen zich verplicht voelen tegenover hem.

Dr. Subandrio te Londen:

Toen ik gedurende een paar dagen in Londen was, had ik de gelegenheid met onze vertegenwoordiger aldaar, Dr. Subandrio van gedachten te wisselen. Voor een vertegenwoordiger van de Republiek Indonesia had Dr. Subandrio een zeer "origineel" standpunt. Hij had o.a. de overtuiging, dat de Republiek Indonesia zich behoorde op te offeren voor andere staten zoals Oost Indonesie, West Java, enz.

Hij beschouwt de ineenstorting van de Republiek als offer, dat gebracht moet worden ter verwerkelijking van de "Republiek Indonesia Serikat", indien deze Republiek zou bestaan uit staten, die de revolutie zouden kunnen voortzetten.

*Hierin moet ik al
een kaart
Was in regering
tijds te Amsterdam*

Hij zegt, dat dit een "long term" werkwijze is. Volgens zijn opvatting is het belangrijkste factor, dat de delen van de Republiek Indonesia Serikat revolutionair blijven en hiervoor beschouwt hij de ineenstorting van de republiek niet als een te groot offer.

Een andere "originele" opvatting van de werkzaamheden welke door een vertegenwoordiger der Republiek moet worden verricht, is, dat deze slechts contact moet onderhouden met mensen van "Buitenlandse Zaken" en met de ambassades.

Daarom verwaarloost hij, of juist gezegd, bemoeit hij zich opzettelijk niet met de mensen uit de Vakverenigingswereld ("Trade Unions") of met politieke partijen. Dit is te betreuren, daar immers uit de kringen van de Trade Unions zeer zeker positieve steun voor ons streven te verwachten is en wij via de Trade Unions de Britse politieke partijen en het volk kunnen dwingen aandacht aan onze strijd te schenken. De Trade Unions en de politieke partijen in Engeland zouden zeker protest kunnen aantekenen tegen de houding van de Engelse Regering, welke besloten heeft de door de Republiek Indonesia uitgegeven paspoorten niet verder te erkennen.

Deze "exclusieve" politiek van Dr. Subandrio gaat zover, dat hij geen moeite doet omgang te zoeken en hij geen omgang heeft met de in Engeland verblijvende Indonesiers.

pag. 11

De Indonesiers te Liverpool en andere plaatsen moesten allen leiding en voorlichting ontvangen van onze vertegenwoordiger. De bron van inlichtingen voor Dr. Subandrio zelf, over de Republiek en Nederland, is de heer van Handwijk van "Vrij Nederland".

Volgens verklaring van onze vertegenwoordiger te Amsterdam heeft Mevrouw Subandrio reeds menigmaal de arbeid van onze vrienden in Nederland verknoeid.

Deze mededelingen die afkomstig zijn van Sunito worden bevestigd door verscheidene Indonesische studenten. Volgens genoemde inlichtingen moet Mevr. Subandrio tijdens een lezing te Amsterdam verklaard hebben: "Alles wat ik nu ben en wat ik geleerd heb, heb ik te danken aan de Hollanders".

Het echtpaar Subandrio verblijft in Londen op een Nederlands paspoort en zij zijn van plan hun kind uit Indonesie te laten komen met gebruikmaking van een Nederlands paspoort. Een dergelijke houding van een vertegenwoordiger van de Republiek kan men zeer zeker "origineel" noemen.

Sunito, onze vertegenwoordiger te Amsterdam.

Wat betreft de positie van Sunito kan men zeggen, dat deze zeer moeilijk is, in vergelijking met die van de andere vertegenwoordigers in het buitenland. Ik heb de indruk dat Sunito gedaan heeft wat hij kon. Het is bijvoorbeeld zijn propaganda en die van onze jongeren te Amsterdam, welke vele Malino-studenten het eigenaardige van hun positie hebben doen inzien; enigen van hen hebben daarna dan ook voor hun studiebeurs, welke hun door de Nederlanders verleend was, bedankt.

De verhouding tussen de Indonesiers onderling is naar mijn mening goed te noemen, terwijl zij ook streven naar samenwerking met de progressieve elementen uit de Nederlandse samenleving.

Sunito

*Hierin staat
zo den man X1*

Sunito is tevens voorzitter van de P.I. (d.i. "Perhimpunan Indonesia"). Misschien zou het veel beter zijn dat hij "als vertegenwoordiger van de Republiek Indonesia", niet tevens voorzitter van de P.I. was, opdat hij dan al zijn energie zou kunnen wijden aan zijn werkzaamheden als vertegenwoordiger.

Bovendien heb ik de indruk gekregen, dat onze vertegenwoordiging te Amsterdam met financiële moeilijkheden te kampen heeft. Naar mijn mening zou het het beste zijn, voor deze vertegenwoordiging een maandelijkse subsidie vast te stellen.

Hadji Rasjidi te Cairo.

Van al onze buitenlandse vertegenwoordigers, die ik al eens bezocht en gesproken heb, is Hadji Rasjidi te Cairo mijns inziens de meest geschikte man. Hij wordt daar zeer gewaardeerd en zijn betrekkingen met andere Indonesiers zijn zeer goed te noemen.

Idham te Karachi.

Volgens verklaring van Idham in Pakistan, wordt hij door de regering aldaar beschouwd als "informele" vertegenwoordiger van de Republiek, aangezien Pakistan de "Republiek Indonesia" nog niet officieel heeft erkend. Desondanks wordt hij steeds uitgenodigd op recepties van het "Corps diplomatique". Naar zijn mening zou zijn positie aanmerkelijk verbeteren, indien de Republiek meer aandacht zou schenken aan de wel eens duidelijk kenbaar gemaakte wensen van Pakistan. Onder andere werd de wens te kennen gegeven, dat de Republiek suiker en kinine aan Pakistan zou leveren, doch tot dusver heeft de Republiek hierop niet geantwoord.

Volgens Idham zelf, ontvangt hij alle soorten faciliteiten, doch kan daar niets tegenover stellen. Er heerst een buitengewoon goede verstandhouding tussen Idham en de Burmese legatie. Over zijn werkzaamheden kan ik geen beschouwing geven, gezien mijn zeer kort verblijf te Karachi.

Sudarsono te New Delhi.

Toen ik te New-Delhi aankwam, trof ik in het huis van Dr. Sudarsono ± 20 jongelieden aan, die tot vlieger zouden worden opgeleid. Dr. Sudarsono verzuchtte, dat hij door die mensen in geldzorgen was geraakt.

Een andere klacht van Dr. Sudarsono was, dat onze vertegenwoordigers in het buitenland weinig leiding ontvingen van de Regering te Djokja. Van coordinatie was, volgens hem, bitter weinig te bespeuren. Naar mijn mening is het bureau van Dr. Sudarsono tamelijk goed georganiseerd. Hij verklaarde ook, dat de verkoop van Republikeinse rijst aan de regering van India tegen te lage prijzen geschiedde. Ik, persoonlijk, weet niet, of onze vertegenwoordiger in India op de hoogte is van de heersende rijstprijzen aldaar.

Te Calcutta lagen, volgens Mevrouw Idham, vroeger secretaresse van Dr. Sudarsono te New Delhi, vele kledingstukken, van slechte kwaliteit, t.b.v. de Republiek opgestapeld, welke kleren vanwege de blokkade niet konden

+/vertegenwoordiger van de Republiek Indonesia

Idham x1
pag. 12

Idham x1

worden getransporteerd. Deze kledingstukken werden in ruil gegeven voor de aan India geleverde rijst. Indien men deze kleding eens verkocht had ter verkrijging van deviezen?

Het is een feit, dat de auto van onze vertegenwoordiger in India gekocht werd voor 23.000 rupee, een zeer hoge prijs voor een 5e handse auto. Ons kantoor te New-Delhi bezit twee auto's. Of deze twee wagens inderdaad voor dit kantoor nodig zijn, moet ik betwijfelen.

Ik kan geen oordeel vellen over de werkzaamheden van Dr. Sudarsono, aangezien ik slechts voor een kort ogenblik te New Delhi vertoefde.

Broeder Izak Mahdi te Bangkok.

Tijdens mijn verblijf te Bangkok in het begin van Juli, is het mij gebleken, dat Izak Mahdi met grote financiële moeilijkheden te kampen heeft. Hij verklaarde niet in staat te zijn de huur van zijn woning te betalen, welke hij reeds geruimen tijd occupeerde, en dat hij genoodzaakt was leningen aan te gaan bij verschillende leveranciers, enz. Naar zijn zeggen werd deze moeilijkheid veroorzaakt, doordat uit Indonesie vele studenten via Bangkok naar India werden gezonden voor de voortzetting hunner studies. Wegens geldgebrek waren echter velen te Bangkok gestrand. Mevr. Rasjidi en haar twee kinderen bevonden zich op dat tijdstip ook ten huize van Mahdi. Zij klaagde, dat het vliegtuig, dat door ons gecharterd was voor vluchten tussen Siam en Bukittinggi, steeds veel passagiers aanbracht, terwijl men zendingen landbouwproducten verwachtte.

Verder zeide zij, dat zij in Siam deviezen zou kunnen verkrijgen, indien het vliegtuig landbouwproducten zou meevoeren. In verband met het bovenstaande moge ook nog vermeld worden, dat op een dag Utoyo te Bangkok kwam en niet kon terugkeren daar hij geen geld bezat om de passage te betalen en dus genoodzaakt was om bij een buur van Izak Mahdi, een Armenier, het bedrag te lenen.

Dit komt zeker niet het prestige van de Republiek ten goede, vooral indien volgens Izak Mahdi dit bedrag veel te laat wordt terug betaald.

Ik kan niet veel over de werkzaamheden van Izak Mahdi vertellen, daar ik slechts een paar uren in de gelegenheid was met hem te spreken, terwijl ik een groot deel van mijn tijd benutte om de Indonesische studenten over onze huidige politieke strijd in te lichten.

Mr. Utoyo te Singapore.

Aanvankelijk kreeg ik veel te horen over Mr. Utoyo; over de buitengewone positie die hij innam vanwege het zeer nauwe contact tussen hem en de regeringspersonen van Malaya als gevolg van zijn goede verstandhouding met Lord Killearn.

Thans is die positie hoe langer hoe slechter geworden. Kort na terugkeer van zijn reis naar Bangkok werd hij twee uur te Singapore aangehouden, verdacht van smokkelarij. Volgens verklaringen van Popi Saleh, zijn huisgenote, maakte men zich in die tijd ernstig ongerust dat bij Mr. Utoyo huiszoeking zou worden verricht.

*Vertegenwoordiger
van de Republiek
Indonesië*

pag. 13

7/ Wem

Mr. Utoyo wilde eerst dan bij de bevoegde autoriteiten protesteren, toen Popi Saleh er bij hem op had aangedrongen zulks te doen.

Ik kreeg de indruk, dat men financieel op zeer grote voet leefde. Enige tijd geleden bewoonde het gezin Utoyo een huis van 65.- dollars huur per maand. Dat huis was ruim genoeg; ik ben er zelf eens geweest, daar het thans bewoond wordt door Mr. Lim Aun Pun en Mevrouw Saroso.

Naar mijn mening was dat huis ruim genoeg voor het gezin van Mr. Utoyo en zijn andere huisgenoten. Zelfs Hatta heeft genoemde woning gezien en moest erkennen dat het groot genoeg was. Desondanks is Utoyo toch naar een andere woning verhuisd met een huurprijs van 250.- dollars per maand. Voor het onderhoud daarvan is een grote bediendenstaf nodig, terwijl aan salarissen voor dit personeel een bedrag van 200 dollar vereist is, met uitzondering van de chauffeur, die door het kantoor wordt betaald. De chauffeur krijgt 100.- dollar per maand.

pag.14

Volgens ingewonnen inlichtingen was de reden van het verhuizen van Mr. Utoyo niet gelegen in het feit, dat hij dikwijls vooraanstaande personen moest ontvangen. Men was algemeen van mening, dat er geen reden voor Mr. Utoyo bestond om naar een veel groter woning te verhuizen.

Het kantoor van Mr. Utoyo telt ongeveer 30 personen. Volgens mij zou het werk, dat door dat kantoor verricht moet worden, door een veel kleiner aantal personen kunnen geschieden. Elke keer wanneer ik het bezocht, zag ik verscheidene mensen de tijd korten met kranten lezen of met niets doen. Om een voorbeeld te noemen: er werd een baantje gecreeerd voor de pleegdochter van Sjahrir, die naar zij zeide, een maandelijks salaris van 85.- dollar toucheerde. Zij werkte slechts voor halve dagen. Doch ook die halve dagen werden niet alle aan het kantoor besteed, daar zij dikwijls Mevr. Utoyo moest vergezellen, als deze ging winkelen, enz. Bovendien is deze pleegdochter van Sjahrir niet intelligent genoeg om op het kantoor van onze vertegenwoordiging te werken.

Het kantoor van Mr. Utoyo wordt doorgaans bezocht door allerlei handelaren, die meestal licenties nodig hebben voor de aankoop van producten op Bawean, in Sumatra of in andere Republikeinse gebieden, welke naar Singapore vervoerd worden. De handelaren kunnen deze licenties bekomen tegen betaling van \$ 2,50 tot \$ 10.-.

Het juiste bedrag weet ik niet, want elke keer werd er een ander bedrag genoemd. Welke voorwaarden vastgesteld zijn voor het verkrijgen van die licenties is mij eveneens niet bekend. Dagelijks worden er 10 tot 25 licenties verstrekt. De opbrengst van deze uitgegeven licenties bedraagt maandelijks ongeveer 1000.- str. dollars. Een deel van de waarde van de uit de republiek te Singapore geïmporteerde goederen dient in Straits dollars op het kantoor van de Republikeinse vertegenwoordiging te worden gestort. Het is mij niet bekend of het totaal/uit te geven licenties /der door Jogja of door Mr. Utoyo zelf wordt bepaald. Volgens verklaring van Mr. Utoyo moeten de handelaren die licenties ontvangen, reeds goederen aan de Republikeinse gebieden geleverd hebben, t.w. textiel, enz. Of hierdoor de Republiek niet wordt leeggehaald dient terdege te worden nagegaan.

Het zou misschien aanbeveling verdienen, indien deze handel werd gedreven via wettige regeringsinstanties en

pag.15

men zich per dag beperkte tot een aantal van 25 handelaren die tenslotte slechts op uit zijn buitensporige winsten te behalen.

Onder de Indonesiers te Singapore heerste een zeer ontevreden stemming over Mr. Utoyo. Er zijn in Singapore ongeveer 5000 personen, met wie Mr. Utoyo in het geheel geen contact heeft. Zelfs het bureau personeel is het niet eens met het beleid van Mr. Utoyo.

Deze ontevredenheid vond voornamelijk zijn oorzaak in het feit, dat de echtgenote van Mr. Utoyo om gezondheidsredenen naar Batavia ging, reizende op een Nederlands paspoort. Men vroeg zich af, of het niet mogelijk was voor de echtgenote van onze vertegenwoordiger ergens anders heen te gaan, dan naar een door het Nederlandse leger bezette plaats?

Te Singapore vernam ik van Mr. Utoyo, dat hij een telegram van Dr. Sudarsono ontvangen had met verzoek een voortvluchtige, gewezen ambtenaar op te sporen; deze ambtenaar van Dr. Sudarsono was nml. gevlucht met het bedrag van een partij te gelde gemaakte kledingstukken, welke in feite in ruil voor de geleverde rijst aan India naar de Republiek moest worden gezonden. Mr. Utoyo verklaarde verder, niet bij machte te zijn deze ambtenaar in Singapore te vervolgen, aangezien genoemde verduistering in India gepleegd was en plaats had gevonden doordat hem, bij zijn ontslag, zijn volmacht niet door Dr. Sudarsono was afgenomen.

Volgens Mr. Utoyo moest die man in India vervolgd worden, aangezien het delict aldaar was gepleegd. Het zou aanbeveling verdienen te onderzoeken, hoe de zaak zich precies heeft toegedragen en hoe groot de geleden schade was.

Ook hoorde ik te Singapore verscheidene geruchten, dat de verstandhouding tussen Dr. Saroso en Mr. Utoyo niet was zoals die zijn moest. Beiden schenen elkander te wantrouwen en te beschuldigen van oneerlijkheid ten nadele van de Republiek. Hiernaar behoort naar mijn mening, een grondig onderzoek te worden ingesteld. Er heerst thans te Singapore geen gezonde sfeer.

Naar mijn oordeel verstrekt de Regering te Djokja haar buitenlandse vertegenwoordigers niet voldoende omlijnde instructies. Verder is er naar mijn oordeel geen uniforme politieke lijn, welke door onze vertegenwoordigers dient te worden gevolgd, terwijl Djokja geen controle uitoefent op het politiek en financieel beleid van deze vertegenwoordigers.

Voorts bleek het, dat er aan personen, die zich feitelijk niet in opdracht van de regering te Singapore bevinden, zonder enig beding geldbedragen worden verstrekt. Onder onze vertegenwoordigers zijn er, naar mijn mening, personen, die niet veel aandacht schenken aan de belangen van de Republiek.

In het algemeen zou op een aantal bureaux het werk gedaan kunnen worden door een veel kleinere staf van personeel, dan thans het geval is en zouden de uitgaven verminderd kunnen worden indien de betrokken vertegenwoordigers zouden inzien, dat zij een land vertegenwoordigen, dat in zijn vrijheidsstreven met blokkade en eventueel andere moeilijkheden te kampen heeft.

Ik heb tevens de indruk gekregen, dat onze vertegenwoordigers in het buitenland in achtung zouden stijgen, indien zij voldoende moed betoonden om een zeer eenvoudige levenswijze te volgen, aangezien hun land zich thans

nog geplaatst ziet voor verscheidene moeilijkheden en problemen.

Ten slotte kan ik nog vermelden, dat het volgens te Singapore vernomen berichten gebleken is, dat doordr de bemoeienissen van Sjahrir en Ali Algadri te Sumatra een handelslichaam, de "C.T.C.", werd opgericht teneinde de handel op Sumatra te kunnen centraliseren.

Dit lichaam zal zich verbinden met een ander handelslichaam, hetwelk geleid zal worden door een Engelsman (West ?) en een Indonesier, genaamd Muntalib, onder de naam "Durham (?) Company (?)".

Of deze handelsactiviteiten gecoördineerd zijn met de werkzaamheden van het Ministerie van Welvaart wordt in handelskringen betwijfeld. En of Sjahrir, een politicus, nu wel de persoon is om een handelsorganisatie tot stand te brengen is een tweede.

Hoogachtend,

(Handtekening): Tjoa Sik Ien.

Djokja, 10 Augustus, 1948.

VERTALING

Aan
Z.E. de Vice President
J O G J A K A R T A.

(Paraaf: DARMANTO)
dd.: 15/8

Blz. 1 Merdeka!

Mits deze heb ik de eer Uwer Excellentie een rapport aan te bieden inzake de werkzaamheden van onze "Trade and Finance Commissioner" te New York. Het is mijn overtuiging, dat dit rapport noodzakelijk Uw aandacht verdient.

Tijdens mijn verblijf te New York heb ik vele aanwijzingen verkregen, welke aantonen, dat onze "Trade and Finance Commissioner" te New York, Dr. Sumitro, niet met het nodige beleid de hem toevertrouwde financiën beheert. Zelfs de afrekeningen, welke hij mij ter hand stelde betreffende de uitgaven ten behoeve van de delegatie ALLI SASTROAMIDJOJO/TJOA SIK IEN, hebben bij mij de indruk gewekt dat er oneerlijke handelingen plaats hadden. Ik zou mij er wel voor hoeden, een dergelijke beschuldiging te uiten indien er niet verschillende duidelijke aanwijzingen bestonden, welke mij voldoende aanleiding gaven zulk een beschuldiging naar voren te brengen.

Hieronder volgen in het kort de gegevens, die ik daarentrent heb kunnen verzamelen:

Op de vergadering van de delegatie in de 2e helft van Mei 1948, klaagde Dr. Sumitro over het feit, dat de Republiek over niet veel fondsen meer beschikte ter bestrijding van noodzakelijke uitgaven in het buitenland. Als een der oorzaken daarvan gaf hij op, dat bijvoorbeeld de delegatie ALLI/TJOA vanaf April 1948 reeds meer dan \$ 2000.-- had uitgegeven. Aangezien Mr. Ali al op 3 April de terugreis had aanvaard en ik gedurende die maand van Dr. Sumitro slechts \$ 100.-- ontving, omdat ik eerst eind April van mijn reis naar Zuid-Amerika terugkeerde, is het volgens mij onmogelijk, dat de delegatie Ali/Tjoa in de maand April zo'n groot bedrag uitgegeven zou hebben. Naar aanleiding daarvan verzocht ik hem mij een afrekening te willen geven van de uitgaven t.b.v. die delegatie over de maand April. Dr. Sumitro begaf zich vervolgens naar zijn woning, welke een verdieping hoger is dan die van PALAR, waar deze vergadering gehouden werd.

Hij kwam spoedig terug en verklaarde, dat hij zich vergist had. Daarna vroeg ik Dr. Sumitro mij een afrekening van alle uitgaven t.b.v. de delegatie Ali/Tjoa te geven. Deze afrekening kreeg ik pas van Dr. Sumitro, nadat ik reeds verscheidene malen bij hem hierop had aangedrongen. Verschillende posten, die mij niet juist leken, heb ik in een volgende vergadering van de delegatie besproken, ten einde hierover opheldering te verkrijgen.

Hieronder volgt een opsomming van de posten, waarvan ik de juistheid in twijfel trek en de repliek van Dr. Sumitro.

1) Rekening Hotel Plaza ten bedrage van \$ 320.--.
Dit acht ik veel te hoog als vergoeding voor drie dagen logies en voeding van drie personen (Mr. Ali, mijn echtgenote en ik). Ik verzocht hem daarom mij de kwitantie van

Blz. 2

genoemd hotel te tonen. Dr. Sumitro betuigde zijn spijt, dat hij op dat ogenblik bedoelde kwitantie niet kon tonen. Wel kon hij verklaren, dat in het bedrag van die rekening, behalve de kosten van logies gedurende 4 etmalen, nog inbegrepen was een bedrag van \$ 50.-- dat hij had moeten uitgeven bij wijze van "persen" (fooi) aan bedienden van dat hotel. Ik wees Dr. Sumitro op het feit, dat wij slechts drie nachten in dat hotel hadden gelogeerd. Hierop verklaarde Dr. Sumitro, dat de dag, waarop wij het hadden verlaten, berekend werd voor een volle dag. Op deze verklaring deelde ik mede, dat ik dit geheel onmogelijk achtte, daar wij op die dag van vertrek juist het hotel hadden verlaten voor "out-check-time". Dr. Sumitro beaamde de juistheid van dit feit, doch bracht er tegen in, dat hij die kamers reeds een dag voor onze komst had doen reserveren en dat hij dus voor die dag moest betalen.

Blz.3

Op mijn verzoek heeft THAMBU mij later een afschrift van de rekening van Hotel Plaza ter hand gesteld, welke hij echter na veel moeite had kunnen bemachtigen, daar bleek, dat het Hotel Plaza niet genegen was om afschriften van rekeningen af te geven. Dit is echter in strijd met de gewoonte, daar het gebruikelijk is dat de hotels op verzoek wel degelijk zulk een copie verstrekken. Volgens bedoeld afschrift van de rekening was het totaal bedrag dat betaald moest worden \$ 316.53. Te Singapore ontving ik een "photostatic copy" van de rekening van Hotel Plaza, welke door Dr. Sumitro naar mijn adres was verzonden. Volgens deze laatste copie was het te betalen bedrag achter \$ 309.63. Op beide door mij ontvangen afschriften der rekening ontbrak de ondertekening. Het afschrift, dat ik van Dr. Sumitro ontving, draagt de stempelafdruk "Paid, 9 Febr. 1948", terwijl volgens de afrekening van Dr. Sumitro die \$ 320.-- betaald werd op 8 Februari 1948. Zeer vreemd is echter, dat deze copie-rekening gericht is aan "TJOA S.K. & Mrs (3) DJOKJAKARTA - Indonesia", terwijl het appartement gehuurd werd op naam van Mr. Ali Sastroamidjojo, de woordvoerder van onze delegatie. De datering van dit afschrift is vreemd, nml. 2-5-1948. Als het inderdaad waar is, dat Sumitro bedoelde \$50.-- heeft uitgegeven, naar hij zeide voor fooien, dan zou hij ongeveer \$40.-- reeds uit eigen zak hebben moeten betalen. Dit klinkt zeer ongeloofwaardig; er was geen enkele reden dit te doen. Volgens het memorandum van 28-6-1948 zou Dr. Sumitro inderdaad reeds meer dan \$ 320.-- moeten hebben uitgegeven, welk bedrag reeds door hem werd geboekt.

Waarom Sumitro zo handelde is mij niet duidelijk, vooral indien beschouwd van boekhoudkundig standpunt.

Ik ben nogal breedvoerig in de behandeling van deze post Hotel Plaza geweest, daar Dr. Sumitro aan zijn memorandum aan "The Prime Minister, Minister of Foreign Affairs, Minister of Economic Affairs, Minister of Finance, President of the Bank Negara Indonesia", dd. 28 Juni 1948 een afschrift van de hotelrekening (photostatic copy) heeft toegevoegd ter toelichting van rapport no. 9 (vide C.M.I. Document no. 5663 pag.4.- Vert.) gericht aan de Republiek Indonesia, waarin hij het heeft doen voorkomen, alsof ik de beschuldigingen ten aanzien van Dr. Sumitro, in mijn rapport alleen maar grondde op de rekening van Hotel Plaza. Met bovenstaande verklaring wens ik aan te tonen dat de "bukti" (d.i. het "bewijsmateriaal".- Vert.) inzake genoemde post Hotel Plaza van geen waarde is. In bovengenoemd memorandum van 28 Juni schreef Dr. Sumitro o.a. als volgt: ".....Dr. Tjoa had protested strongly against several items.....".

Aangezien het Dr. Sumitro blijkbaar zeer moeilijk viel om voor diverse door hem vermelde posten een aannemelijke ver-

klaring te geven, legde hij het zwaartepunt in deze kwestie op de post Hotel Plaza, welke voor mij echter niet zo belangrijk is in de kwestie van de onderwerpelijke afrekening.

Hieronder volgen verschillende posten van zijn (Dr.S. Vert.) afrekeningen, welke volgens mij niet juist zijn.

2) Ofschoon wij tot 8 Februari in het hotel zijn gebleven, heeft Dr. Sumitro toch 4x (een bedrag voor) "household allowance" geboekt, nml. kosten voor logies van Mr. Ali en mijn persoon, welke betaald moesten worden aan Palar en Dr. Sumitro, bij wie wij onze intrek hadden genomen. Ook onze "weekly allowance" is 4x geboekt, ofschoon de eerste betaling, ook volgens de boeking van Dr. Sumitro, pas op 8 Februari heeft plaats gevonden.

3) Post dd. 2 Maart: "Allowance Dr. Tjoa/Mrs.Tjoa for food outside \$35.--".

Omtrent deze post heb ik voor de vergadering van vertegenwoordigers verklaard het bedrag niet te hebben ontvangen. Dr. Sumitro lichtte toe, dat deze post moest luiden: Onkosten was voor Dr/Mrs.Tjoa.

4) "Dinner with other members Security Council \$ 200.--" (Vide C.M.I. Doc. No.5663,- Vert.).

De kwitantie t.b.v. dit "dinner" bedroeg \$ 162.81. Op mijn vraag waarom een bedrag van \$ 200.-- werd geboekt, verklaarde Dr. Sumitro aan de "manager" van het hotel \$20.-- en aan de "bar-tender" \$ 10.-- fooi te hebben gegeven. Aangezien gedurende het diner slechts \$ 15.-- aan drank werd besteed, zou een fooi van \$ 10.-- of 65% van het bedrag dezer consumptie zeer zeker een buitengewoon grote fooi geweest zijn.

Tevens worde hier onder de aandacht gebracht, dat het in Amerika geen usance is, om aan de manager van een eerste klas hotel fooien te geven; dit kan zelfs door de betrokken manager als een grove belediging worden opgevat. Dr. Sumitro moet hiervan wel op de hoogte zijn. Het restant van \$ 7.19 zal ook wel door Dr. Sumitro als fooi zijn uitgegeven.

5) "March 11: Various entertainments on behalf of Mr. Ali \$.... (uitgevallen. Vert.)

Bldz.5

Dr Sumitro kon zich niet meer herinneren waarvoor dit bedrag werd uitgegeven. Doch het staat vast, dat op die datum geen persconferentie is gehouden en dat Mr. Ali ook niemand heeft uitgenodigd voor een gezamenlijk te gebruiken "lunch" of "dinner".

6) "March 27. Entertainment on behalf of Mr. Ali/Dr.Tjoa \$ 100.--."

Op mijn verklaring, dat ik mij op die dag niet in New York bevond, doch op reis was naar Zuid Amerika, verklaarde Dr. Sumitro dat bedoeld bedrag voor "entertainment" t.b.v. Mr. Ali werd uitgegeven en hij derhalve mijn naam zou schrappen.

7) "March 8: Trip Washington Mr.Ali/Mr.Palar \$ 200.--." Dit bedrag is inderdaad door Mr. Ali uitgegeven en wel van de \$ 1000.-- welke Mr. Ali van Dr. Sumitro ontving voor de "tour" in de USA, zoals geboekt door Dr. Sumitro. Dit bedrag van \$ 200.-- behoort niet als een uitgave van Dr. Sumitro te worden afgeschreven, ter voorkoming van een dubbele uitboeking.

8) Zoals reeds eerder aan het begin van mijn rapport vermeld, werd door Dr. Sumitro verklaard, dat hij in April een bedrag had uitgegeven van meer dan \$ 2000.-- t.b.v. de delegatie Ali/Tjoa.

Volgens zijn (Dr.S.-Vert.) afrekening bleek, dat hij de uitgaven t.b.v. Ir.Laoh (van de Havana delegatie) had geboekt als te zijn uitgegeven voor de behoeften van de delegatie Ali/Tjoa.

Naar mijn mening heeft Dr. Sumitro deze methode gevolgd, opdat hij een vrij groot bedrag voor de maand April zou kunnen uitboeken. Ofschoon hij mogelijk niet het bedrag van \$ 2000.-- zou kunnen noteren kon hij in elk geval toch nog een som van meer dan \$ 1000.-- noteren. Indien hij niet aldus handelde, zou zijn klacht omtrent de grote uitgaven t.b.v. de delegatie Ali/Tjoa elke redelijke grond missen.

9) "April 6: Mr. Ali/Dr.Laoh: household allowances, entertainments, transport, miscel. \$ 365.--".

Mevrouw Palar verklaarde in bijzijn van haar echtgenoot, Palar, dat zij nog nimmer een "household allowance" had ontvangen, terwijl zij die toch wel verwachtte.

10) "April 14: Books and other baggage sent by seamail \$ 100.--".

Het is gebleken, dat boeken-zendingen, etc. werden betaald door het kantoor van Thambu en dat het bedrag aan onkosten, dat moest worden betaald, slechts \$ 38.54 bedroeg. In een delegatie-vergadering maakte ik Dr. Sumitro hierop terloops opmerkzaam, nml. dat de kosten van boeken-zendingen, enz. betaald waren geworden door het kantoor van Thambu.

Blz.6

Dr. Sumitro zeide, hiervan niets te weten, doch op 14 April had hij aan Herman, een employe van Thambu, een bedrag van \$100.-- gegeven, met de boodschap dat dit geld moest dienen om de kosten van boeken-zendingen te betalen. Volgens een schrijven van Herman dd. 1 Juni gericht aan Dr. Sumitro, werd de som van \$100.-- besteed ter bestrijding der kosten van een "press-conference" van Mr.Ali en Ir. Laoh.

Wat mij betreft, het ligt meer voor de hand te veronderstellen, dat dit bedrag van \$100.-- in de som van \$ 365.-- is begrepen, die op de 6e April werd uitgegeven ("entertainment etc. buat Mr. Ali/Dr. Laoh").

11) "April 29 to Dr. Tjoa on his return to New York \$ 100.--".

Dit bedrag werd weer geboekt onder het hoofd: "disbursements for Dr. and Mrs. Tjoa since their return in New York after Tour in USA April 29: \$ 100.--".

Toen ik Dr. Sumitro erop wees, dat op deze wijze de uitgave van \$ 100.-- twee keer werd geboekt, erkende hij deze fout; de 2e uitboeking moet dus te niet worden gedaan.

Aangezien er, in verband met de vorming van de "Indonesian-American-Corporation", binnenkort aan Dr. Sumitro millioenen dollars zullen worden toevertrouwd, mag uiteraard aan zijn eerlijkheid geen twijfel bestaan. Doch de verantwoording van de uitgaven t.b.v. de delegatie Ali/Tjoa kan een dergelijke mening niet versterken.

Ofschoon het bovenvermelde weliswaar nog geen twijfel bij de Republiek zou mogen wekken t.a.v. de eerlijkheid van Dr. Sumitro, zal toch minstens erkend dienen te worden, dat men zulk een slordige wijze van boekhouding, kortom een werkwijze welke niet in overeenstemming kan worden geacht met die van een "Financial and Trade Representative Plenipotentiary" van de Republiek Indonesia, wel allerminst van zulk een persoon kan verwachten.

Het valt niet te ontkennen, dat slordigheid en onbedrevenheid in de boekhouding tot ernstige fouten aanlei-

ding kunnen geven, welke zullen resulteren in ernstig nadeel voor de Republiek. Naar aanleiding hiervan stel ik voor een nauwkeurig onderzoek te doen instellen naar de gehele administratie van Dr. Sumitro en dit onderzoek te doen uitvoeren door een bekwaam, oprecht en anuwgezet persoon of door een daartoe te vormen commissie.

Ik ben te allen tijde bereid zo nodig een en ander mondeling toe te lichten.

M e r d e k a !

(Tjoa Sik Ien)

Juli 1948.

C.M.I. Documentatie; 17-5-49 ; Vert. no.1.

Typ.: VH.

Volgno.
18 MEI 1949
ACD/62313

- G E H E I M -

Volgno. : 5032
Codeno. : (047.1)

Batavia, 13 Mei 1949.

B VIII

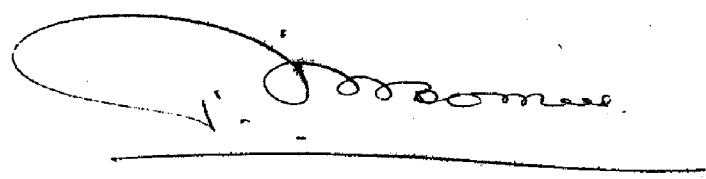
CENTRALE MILITAIRE INLICHTINGDIENST.

C.M.I.

- S I G N A L E M E N T .

DE INDONESISCHE SPAARFONDSEN IN AUSTRALIE . -

De Directeur C.M.I.



Dr. J.M. SOMER.
Kolonel Inf. KNIL .

Exemplaar no.: 10

Typ. : CH.
Coll. : HCK-B.

D I S T R I B U Y I E L I J S T.

Copie No. Ant.cop.

NEDERLAND.

Minister President.	1	1
Chef Kabinet Min.van Overz. Gebiedsdelen .	2	1
Min.van Buitenl.Zaken t.a.v. Dir. Politieke Zaken,	3 - 4	2
Lt.Kol. Mr. G.P.Kiës.	5 t/m 9	5
Centrale Veiligheidsdienst (Ned.).	10	1

BUITENLAND.

Hr.Ms.Ambassadeur Washington.	11	1
" " " Londen .	12	1
" " Gezant te Canberra .	13 - 14	2
Consul-Generaal Singapore.	15	1
Hr.P.A.v.d.Poel.	16	1

INDONESIE.

Z.E. de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon in Indonesië (pers.) .	17	1
Z.E. de Commandant van het Leger in Indonesië.	18	1
Z.E. de Commandant Zeemacht in het Oosten .	19	1
Hoofd Sectie Inlichtingen Generale Staf (Indonesië).	20	1
Hoofd Marine Inl. Dienst Oosten d.t.k. van Ltz.II G.Th.Vermeulen.	21 - 22	2
Hoofd Kantoor Inlichtingen Militaire Luchtvaart (Indonesië).	23	1
Trc/Tpc. Midden Java.	24	1
Chef Dirvo (persoonlijk).	25	1
Procureur Generaal b/h Hooggerechtshof in Indonesië (persoonlijk).	26	1
Recomba voor Midden-Java (persoonlijk).	27	1
Hoofd Sectie Inlichtingen TrCo/TpCo West-Java.	28	1
" " " " " Midden-Java.	29	1
" " " " " Oost-Java.	30	1

Intern.

Directeur C.M.I.	31	1
Kapt. Jhr. R.H.Boreel.	32- 33	2
Hoofd Sectie I-1.	34- 35	2
Hoofd Sectie I-2.	36	1
Hoofd Afd. Buitenland	37	1
Hoofd Afd. II.	38	1
Hoofd Afd. III.	39	1
Hoofd Afd. V.	40	1
Hoofd Secretariaat D.CMI.	41	1
Ext ra.	42- 48	7

CENTRALE MILITAIRE INLICHTINGDIENST.-

DIRECTORAAT.

G E H E I M.

S I G N A L E M E N T.-

DE INDONESISCHE SPAARFONDSEN IN AUSTRALIE.

- A. KORTE AANTEKENING BETREFFENDE DE ORGANISATIES (VAKBONDEN, POLITIEKE VERENIGINGEN) VAN INDONESIERS IN AUSTRALIE GEDURENDE DE TWEEDE WERELDOORLOG.
- B. INDONESIERS IN AUSTRALIE EN HUN SPAARGELDEN; OVERDRACHT DER SPAARBEWIJZEN AAN DE BANK NEGARA NA REPATRIERING; IN BESLAGNAME IN DJOKJA NA TWEEDE POLITIONELE ACTIE.
- C. POGINGEN VAN DE REPUBLIKEINSE REGERINGSAUTORITEITEN OM OVER DE SPAARGELDEN DER INDONESIERS TE KUNNEN BESCHIKKEN (O.A. TEN BEHOEVE VAN HET REPUBLIKEINSE MINISTERIE VAN DEFENSIE).

A. De Indonesiërs in Australië, voornamelijk zeelieden, dienende op Nederlandse schepen, organiseerden zich op instigatie van enkele nationalistten (o.a. ex-digoelsten) en communisten, zowel Indonesische als Australische. Vooral de communisten kregen steeds meer invloed op deze zeelieden, die oorspronkelijk op politiek gebied weinig activiteit ontplooiden. Dit leidde uiteindelijk zelfs tot een verwijdering tussen de extreem-communistische elementen en de meer gematigde nationalistische, van welke laatsten de houding van een zekere RADEN IMAWAN, leider bij een plaats gehad hebbende staking onder Indonesisch K.P.M.- personeel, als typerend voor de nationalistische richting genoemd moet worden.

In enkele grote Australische havenplaatsen en op schepen met Indonesisch personeel werden z.g. " Komitee Indonesia Merdeka" opgericht. Het centrale "Komitee" zetelde in BRISBANE. Deze comité's speelden een zeer actieve rol, zowel in het politieke leven van de Indonesiërs in Australië, als bij de inzameling van spaargelden.

Verder werd er een " Australian Indonesian Association" opgericht, waarvan naast Indonesiërs, ook vele Australiërs lid waren. President der A.I.A. was professor ELKIN, hoogleraar aan de Universiteit van SYDNEY.

Uit deze vereniging trokken de niet- communistische Australische leden zich bijna volledig terug, toen zij een sterk communistisch karakter kreeg door de invloed van leden der Australische vakbonden op het bestuur (o.a. werden GUY ANDERSON, destijds president der communistische "N.S.W. Trades & Labour Council" en MARY WARNER, communiste en destijds secretaresse van de bekende CAMPBELL, benoemd tot bestuursleden.

Er bestond verder een bond van Indonesische zeelieden de "Serikat Palajar Indonesia" ook wel genoemd " Sapelindo", welke bond minder van zich deed spreken. Ook bij deze bond werden door Indonesische zeelieden spaargelden gestort.

Op de verdere samenstelling en werkwijze der organisaties zal op deze plaats niet uitvoerig worden ingegaan. Slechts dient er in het algemeen nogmaals op gewezen te worden, dat zij temslotte direct beïnvloed werden door de Australische vakbonden en de "Australian Communist Party".

B. De overgespaarde gelden der Indonesiërs in Australië, welke bij Australische banken gestort werden, kunnen we in de volgende vijf categorieën verdelen:

1. Gelden, welke door het "Komitee Indonesia Merdeka" op het schip de "Esperance Bay" werden ingezameld en afgedragen aan Lt. PLUMB; een officier van genoemd schip, ten bedrage van £ 34512.6.8, welk bedrag door Lt. PLUMB werd afgedragen aan Mr. R.F.B. WAKE (Security Service), Miss MARY WARNER (secretaresse " Australian Indonesian Association") en Miss ANNE WARNERFORD.

Deze personen stortten van genoemd bedrag £ 34510.-- op de "Commonwealth Bank" ter inschrijving op de " Fourth Victory Loans" op naam van GUY ANDERSON, MICHAEL HEALY, communist tevens secretaris van de " Waterside Workers", Miss ANNE WARNERFORD en MARY WARNER.

Hier dient nog aan toegevoegd te worden, dat het originele, door de Commonwealth Bank afgegeven, ontvangstbewijs van het bedrag (£34510 .--.) vermeldt:

"Received from GUY ANDERSON, MICHAEL HEALY, ANNE WARNER-FORD en MARY WARNER the sum of £ 34510.--.

Uit niets blijkt, dat deze gelden door de Indonesiërs slechts in beheer zijn gegeven aan bovengenoemde drie communisten en ANNE WARNERFORD en waarmee derhalve de aanspraak der oorspronkelijke eigenaren is komen te vervallen. Of dit alles als een misleiding van de Indonesische zeelieden door genoemde Australiers moet worden gezien, of dat dit met medeweten van het "Komitee Indonesia Merdeka" der "Esperance Bay" is gebeurd om "tactische redenen", is niet meer na te gaan. Zeker is evenwel, dat, indien genoemde communisten het " eigendomsrecht" der republikeinse regering (op vertoon der kwitanties) zouden ontkennen - afgezien van de moeilijkheden i.v.m. de Australische en Indonesische deviezenbepalingen- op eerder genoemd bedrag geen aanspraak meer kan worden gemaakt.

Na repatriëring in Indonesië (het grootste gedeelte vertrok resp. medio October 1945 per " Esperance Bay" en op 15 Februari 1946 per H.M.S."Manoora") werden de " Esperance Bay"kwitanties door de spaarders ingeleverd bij de "Bank Negara". Na de tweede politionele actie troffen de Nederlanders in DJOCJA " Esperance Bay"-kwitanties aan ten bedrage van £ 24579.6.1. Waar de overige kwitanties, tot een bedrag van circa £ 10.000.-- derhalve, zijn gebleven, is niet bekend. (Waarschijnlijk is een gedeelte niet ingeleverd).

2. Gelden gestort als " War Loans Account Contribution" door de "Komitee Indonesia Merdeka", welke elders waren ingezameld. Hiervan werd na de tweede actie in DJOCJA een bedrag van £ 2283.-- (in de vorm van kwitanties, welke indertijd door de Indonesiërs waren afgedragen aan de " Bank Negara" bij hun aankomst in Indonesië) aangetroffen.
3. Gelden, particulier gestort bij de " Commonwealth Bank" in het kader van de " War Loans and National Savings Campaign". Kwitanties, die de spaarders bij deze stortingen ontvingen, werden eveneens afgedragen aan de " Bank Negara". Deze kwitanties beliepen een totaal van £ 3060.--, welke ook in DJOCJA zijn aangetroffen.
4. Gelden ten bedrage van resp. £ 2145.16.- en £ 950.-- door de Indonesiërs afgedragen aan de " Serikat Pelajar Indonesia" (Sape-lindo) met als aantekening op de kwitantie " to be held in trust"
5. Spaargelden van Indonesische zeelieden op de " Commonwealth Savings Bank" (er waren vijf spaarboekjes ingeleverd, doch er werden slechts vier aangetroffen), vertegenwoordigende een bedrag van £ 35918.3 , eveneens overgedragen aan de " Bank Negara" na repatriëring.

We zien dus, dat de republikeinse regering getracht heeft door inname der kwitanties de spaarfondsen in Australië in handen te krijgen. Zij verzamelde daartoe de kwitanties der gerepatrieerde Indonesiërs, welke laatsten daarvoor een inleveringsbewijs van de "Bank Negara" ontvingen. Als "tegemoetkoming" konden zij dan een Voorschot in Ori opnemen, waarvan de waarde echter in generlei verhouding stond tot de door hen gespaarde bedragen in Australisch geld. De ontvangst dezer voorschotten werd aangetekend op de originele kwitanties.

C. Toen de republikeinse regering eenmaal in het bezit der spaarbewijzen was gekomen, werden pogingen in het werk gesteld om met behulp van deze bewijzen de spaarfondsen op te nemen, teneinde daarmee wellicht aankopen te doen of financiële steun te verlenen aan de republikeinse vertegenwoordiging in Australië of aan in Australië achtergebleven Indonesiërs.

Van de laatste groep is bekend, dat zij "ter beschikking staande fondsen gebruikten voor diverse doeleinden o.a. ter ondersteuning van de Indonesia-Merdeka-idee", waaruit slechts afgeleid kan worden, dat de achtergebleven Indonesiërs thans of over de genoemde fondsen beschikken (via hogergenoemde communisten of door machtigingsbrieven) of nog andere dan genoemde gelden bezitten. Enkele gegevens met betrekking tot - soms aan elkaar tegenstrijdige - machtigingsbewijzen, afgegeven door de republikeinse regering aan republikeinse "regeringsambtenaren" om namens haar over de fondsen te onderhandelen, zijn bekend. Hieronder volgen enige namen en byzonderheden dienaangaande:

"Majoor" SIMON PINONTOAN, vertegenwoordiger van het "Indonesian Import & Export Agency" te Singapore (hoofd: "Majoor" ALI DJAJENG PRAWIRO) werd op 15 Maart 1947 gemachtigd door het Ministerie van Defensie in DJOKJA om in Australië over genoemde spaarfondsen met de Australische regering te onderhandelen, zulks ten behoeve van de afdeling "Bewapening" van genoemd Ministerie. Het is niet bekend of deze reis naar Australië voortgang vond; in ieder geval scheen deze machtiging (waarvan een origineel in ons bezit is) op 11 October 1947 S. PINONTOAN nog niet bereikt te hebben, gezien een herhaald verzoek uit SINGAPORE op die datum.

Dr. SAROSO WIRODIHARDJO werd door de republikeinse premier en de minister van Buitenlandse Zaken gemachtigd (datum onbekend) om met de "Australian Trustees" over dit onderwerp te onderhandelen. Een afschrift van deze machtiging is in ons bezit.

Ook is bekend, dat MARGONO DJOJOHADIKOESOEMO (Bank Negara) hiertoe een schriftelijke machtiging van Dr. OETOJO (republikeins vertegenwoordiger in SINGAPORE) ontving. Bedoeld schrijven was gericht aan de heer MASSEY, High commissioner Commonwealth of Australia te SINGAPORE. (Van dit schrijven is eveneens een ongedateerd afschrift in ons bezit).

Van belang in dit verband is de volgende zinsnede uit een brief ddo. 8 November 1947 van Dr. USMAN SASTROAMIDJOJO, de republikeinse vertegenwoordiger te CANBERRA, aan Dr. OETOJO, waaruit blijkt, dat de uitbetaling der fondsen aan Dr. USMAN slechts een kwestie van wachten betekende op het machtigingsbesluit der republikeinse regering en dat verder alle stukken gereed lagen. Zij luidt als volgt:

"Onze regering kan hier gelden verkrijgen bij wijze van "War Loan" en "Saving certificates" tot een bedrag van £. 43000.-- indien ik, volgens de geldende regeling van de bank alhier, over de volmacht beschik om uit haar naam te handelen; daartegenover moet onze rege-

"ring bereid zijn aan degenen, die hebben bijgedragen, met het geld van de republiek te betalen, hetgeen inmiddels is geschied" (?: CMI.). Alle stukken voor de overdracht van genoemde gelden "zijn gereed".

Overigens schijnt de verhouding USMAN- MICHAEL HEALY minder goed te zijn. USMAN laat zich daarover als volgt uit:

"Tegenwerking ondervind ik van verschillende personen o.a. van HEALY, omdat hij mij wantrouwt vanwege het niet kunnen tonen van een officieel schrijven van de regering".

Tenslotte worde nog vermeld, dat- volgens een, zich in ons bezit bevindend, afschrift van een ontvangstbewijs ddo. 30-8-1948 - door air- commodore SURYADARMA een " Commonwealth \$ 1750" (?: CMI), een " Saving Bank Book", waarop een storting van £ 50.-- vermeld staat en een cheque op de "Commonwealth Bank of Australië" ter waarde van £ 200.-- verstrekt werd aan de F.G. WADE PALMER i.v.m. de opdracht aan laatstgenoemde persoon om een vliegtuig en vliegtuig-onderdelen aan te kopen in Australië. Niet duidelijk is, of genoemde gelden deel uitmaakten van de Indonésische spaargelden.

Of al deze pogingen om in het bezit te komen van de Australische fondsen tenslotte zijn geslaagd, is niet bekend; het wordt dezerzijds echter niet waarschijnlijk geacht i.v.m. het feit, dat de republikeinse regering nog steeds in het bezit was van de spaarbewijzen, welke laatste zij aan de betreffende bankinstellingen bij een eventuele ontvangst der gelden had moeten overdragen.

Batavia, 13 Mei 1949.

P A R K E T
VAN DEN
PROCUREUR-GENERAAL.
=====
DIENST DER ALGEMENE RECHERCHE.
=====

Batavia-C.

B.

Veigno.
20 April 1949
ACD/61182

No.: *XGB/2010.-*

Bijl.:3

Onderwerp: Brieven van Moh. Ali
te Aleppo aan de P.I.

GEHEIM.

BTU

Ik heb de eer UHoogEdelGestrenge hiernevens ter kennisneming aan te bieden afschrift van het zeer geheime schrijven met de bijlagen van de Secretaris v.s.d. verbonden aan het Consulaat-Generaal der Nederlanden te Singapore van 4 dezer, No.1461/G/III, naar de inhoud waarvan ter bekorting moge worden verwezen.

Ik teken hierbij aan dat "P.I." staat voor de vereniging "Persatoean Indonesia" te Singapore.

De Procureur-Generaal
bij het Hooggerechtshof van Indonesië,
Op last
Het Onderhoofd van de Dienst der
Algemene Recherche,

S. T O L.

A a n :

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te
's- GRAVENHAGE.

CONSULAAT GENERAAL DER NEDERLANDEN

ZEER GEHEIM.

Singapore, 4 April 1949.

Onderwerp: Brieven van Moh. Ali
te Aleppo aan de P.I.

Ik heb de eer U HoogEdelGestrenge bijgaand een tweetal A/L-copieën aan te bieden van brieven afkomstig van MOH. ALI, American College, Aleppo, Syrie, ddo. 11 en 17 Maart 1949.

- I. Schrijven van 11 Maart, 1949, waarin MOH. ALI mededeelt, op welke wijze hij zijn connecties met het buitenland heeft onderhouden en waarin hij S.L. TOBING adviseert, op welke manier het beste propaganda te maken is voor de Republikeinse zaak.
Hij deelt voorts mede plannen te hebben om in Amerika te gaan studeren.
- II. Schrijven van 17 Maart 1949, waarin MOH. ALI adviseert om nieuws naar het persagentschap "Telepress" te zenden voor verspreiding in Europa en Amerika.
De "Telepress" zou communistisch zijn.

De Secretaris voor
Speciale Diensten,
(w.g.)

P.A. van der Pöol.

De Procureur-Generaal bij het
Hooggerechtshof van Indonesië
te

BATAVIA.

Saudara ~~Tobin~~

Surat saudara no.253/1/1 tanggal 18-2-49 dan no. 258/1/1 tanggal 26-2-49, saja telah terima dengan membilangkan banjak terima kasih.

Saja memudji benar atas sikap dan semangat sdr. Bangsa dan tanah air tidak akan melupakan djasa sdr. itu. Seharusajalah saudara atas nama Persatuan Indonesia semakin bergiat dan bekerdja keras pada waktu ini, terutama sekali perhubungan dengan luar negeri hendaklah diperkuatkan, agar sdr. dapat mengambil perhatiannja orang ramai diseluruh dunia. Buat mentjapai maksud itu bersama ini surat saja lampirkan suratnja: - Mexican Ambassador, Yugoslav Embassy, Czechoslovak Ambassador, High Commissioner of Australia, General Sec. dari Amalgamated Engineering Union, Genc.Sec.Electr.Union, Ambassador of Poland dan Mr. Fenner Brockway, 8 Hillside Gardens. Kalau saudara berhubungan dengan mereka sekalian adalah sangat berguna pada waktu jang penting ini. Saja sengadja kirimkan itu surat2 supaja saudara dapat mengetahui alamatnja. Diantara surat2 jang bilangannja telah banjak saja kirimkan, saja telah peroleh bahwa orang2 besar jang tersebut itu menaruh sympathie pada perlawanannja kita. Oleh karena itu, sebaiknja saudara selalu berhubungan dengan mereka, dan kirimkanlah segala hal ichwal keadaan dinegeri kita, dan mintaklah supaya nereka mengambil tindakan, menurut azasnja keadilan, keadaban dunia dan kemanusiaan.

Sebaik2nja lagi tjobalah saudara berusaha keras mengumpulkan wang buat ongkosnja utusan dari persatuan Indonesia ke London. Hendaklah saudara kirimkan saudara kita Shamsudin Lubis, atau lain orang jang saudara timbang dapat memperdjoangkan pergerakan kita dipusatnja imperialism jang besar itu. Kalau sdr. bersungguh2 benar, ada besar harapan, satu wakil dari Persatuan kita itu akan dapat pergi di London. Djika nanti saudara bisa mengirimkan utusan hendaklah disebutkan hendak pergi beladjar sahadja.

Saja sedang berusahan supaja dapat pergi ke Amerika kerena peladjaran saja akan tammam pada bulan Mei jang akan datang dan buat meninggikan peledjaran hanja akan dapat diperbuat disalah satu University di America. Dalam surat2 saja buat masuh di University America saja telah gunakan nama saudara sebagai reference, dan kalau ada pertanjaan diintak saudara katakan bahwa saja satu student jang radjin dan baik perangai, dan hendaklah saudara djangan bilangkan bahwa saja ada tmapur dalam politik, dan kabarkan, sadja.

Berkenaan dengan kesempatan wang buat masuk ke America ada banjak susah. Saja sedang mendjualkan barang2 jang boleh laku supaja saja dapat membajar tambangnja kapal. Bagaimana halnja saudara2 kita di America. Mudah2han sadja mereka berbanjak sekali memberikan pertolongan pada Belanda dan America lah satu dari tulang belakangnja Belanda durdjana itu.

Merdeka tetap,

Mohamad Ali.

Alamatnja Trade Union di London:-

Trade Union Congress
Transport House,
Smith Square,
London, S.W.1.

Afschrift.

AMERICAN COLLEGE
Aleppo, Syris, 17 Maart 1949.

Merdeka Terus!

Saudara Tobing,

Menjambung surat saja bertanggal 11 Mart, dalam nama saja telah lampirkan beberapa surat untuk digunakan buat memperluaskan pergerakan Persatuan Indonesia diluar negeri, bersama ini dapat saja sertakan satu siaran dari TELEPRESS, satu agent Perikabaran jang terkemuka di Eropah dan senantiasa bersedia menjiarkan news kesegapan kota di Eropah dan America, dimana ia mempunyai wakil2 jang berdiri dengan kuat serta berpengaruh.

Supaja siar-siaran dan berita jang dikeluarkan dari sumber jang datang dari Perkumpulan kita itu dapat perhatian keseluruhan dunia, hendaklah Sdr selalu mengirimkan perikabaran kepada Agent dari press atau perikabaran jang tersebut. Segala berita2 jang saudara kirimkan, nistjaja akan dihamburkannya kesenteraanja dunia. Agent news jang tersebut ada berhalauan komunis dan diketuai oleh orang2 Jahudi (Jew), Akan tetapi dalam waktu sedang memperjuangkan pergerakan kita, seharusnya kita berhubungan dan merapati segala bangsa apa sekalipun, dengan tidak mengutamakan tjorak atau warna jang meliputi badannja. Diwaktu saja di London saja telah merapati segala partai jang haluannja sangat berbeda satu sama lain. Maksud saja semata2 mengambil perhatian dan sympathy mereka terhadap pada pergerakan kita dan menundukkan kebuasan dan kebinatangannja Belanda. Dengan dorongan dari saja, satu kali Communist Party telah mengadakan demonstratie di Hyde Park, dihadiri lebih dari 15 ribu orang dan kami telag berarak2 sampai di gedungnja Utusan Belanda sesudahnja mengadakan protest meeting.

Sekurangnja setiap minggu kirimlah berita2 perlawanan kita kepada Agent News itu. Sebaiknja lagi hendaklah sdr membesarkan organisatie office sdr dengan jdlan mendirikan departement jang diuntungkan buat pergerakan dan tindakan diluar negeri.

Selamat bekerdja dan merdeka tetap,

Moh. Ali.

7109

Bussum, 23 April 1949.-

Vol.
27 APR. 1949
A.D. 60004

g
D L O y

BETREFT:

DAS, Arie,
wonende te Bussum, Irisstraat No.34.

ANTWOORD op verzoek DIS No.4309
van 7 Maart 1949.-

RD 55155
niet door
het de Prof

Omtrent Arie DAS, geboren te Rotterdam, 29 Maart 1903, wonende te Bussum, Irisstraat No.34, werden dezerzijds bij het bezoek van een Uwer mondeling reeds uitvoerige inlichtingen verstrekt.-

X | Als aanvulling hierop kan dezerzijds nog worden mede-
X | gedeeld, dat Anna VERDUIN-VIJEVANO, geboren te Amsterdam,
11 November 1900, over wie op 25 October 1948 werd gerappor-
teerd (Uw nummer 37084 van 23 September 1948), en bij wie
DAS inwonend is, geabonneerd is op het orgaan "Spartacus",
uitgave van de Communistenbond "Spartacus".-

Enige opvallende politieke activiteit noch van DAS noch van Anna VERDUIN-VIJEVANO is tot op heden te Bussum waargenomen.- Hieraan dient te worden toegevoegd, dat beiden zeer veel in Amsterdam vertoeven, waardoor een nauwkeurige observatie van hun gedragingen wordt bemoeilijkt.-

Ook is dezerzijds nog niet vastgesteld kunnen worden hoe de verhouding van DAS ten opzichte van VERDUIN-VIJEVANO ligt.-

Overigens zal de aandacht op bovengenoemden gevestigd blijven en mochten van belangzijnde feiten aan het licht komen, dan zal hiervan onmiddellijk kennis worden gegeven.-

✓ "Einde"

B 8
J. D. Bussum.

No. 1041 - 49.

Uw schrijven No. 54497 respectievelijk
van 11 Februari en 5 April 1949.

Onderwerp: Betoging inzake
Indonesiers te Londen.

Volgno.

- 8 APR. 1949

7 April 1949.

ACD 59546

G e h e i m.

In antwoord op de bovenvermelde schrijvens, zij medegedeeld, dat tot dusver dezerzijds niet met zekerheid is kunnen worden vastgesteld, of DADUDININ identiek is aan, Mohamad, Tengkoë, DALILOEDIN, geboren te Medan 20 September 1911.

Verwijzende naar de lijst van abonné's op het weekblad "Warta Indonesia" voor het buitenland, welke lijst werd toegezonden, bij het dezerzijds schrijven No. 235G - 49 van 28 Februari 1949, is onder No. 12 van deze lijst vermeld: Daliloedin, 26 Emperor's Gate III London S.W.7, zodat hieruit met vrij grote zekerheid kan worden geconcludeerd, dat DADUDININ identiek is aan DALILOEDIN vd.

Niet is kunnen worden nagegaan, of DALILOEDIN voor zijn vertrek naar Londen te Amsterdam woonachtig zou zijn geweest. Uit het Bevolkingsregister alhier is gebleken, dat hij komende van den Haag, zich op 16 - 1 - 1946 aan de J.J. Viottastraat 27 boven te Amsterdam vestigde en op 30-12-1946 van hier is vertrokken naar Leiden, Rijnsburgerweg 147. Nadien heeft hij zich niet meer bij het Bevolkingsbureau alhier gemeld. Einde.

No. 13 1949

P A R K E T
VAN DE
PROCUREUR - GENERAAL

DIENST DER ALGEMENE RECHERCHE

BATAVIA, 17 Maart 1949.

No.:

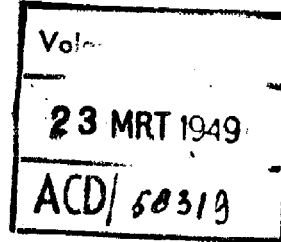
98/1304

Bijl.:

3

ONDERWERP: Brief van de Persatuan
Indonesia te Singapore
aan de Verenigde Vak
Centrale te Rotterdam.

GEHEIM.



Ik heb de eer U HoogEdelGestrenge hiernevens ter kennisneming aan te bieden afschrift van het geheime schrijven van de Secretaris v.s.d. verbonden aan het Consulaat-Generaal der Nederlanden te Singapore van 14 dezer, No. 1249/G/III, vergezeld van de daarbij behorende fotocopy, naar de inhoud waarvan ter bekorting moge worden verwezen.

Te Uwer inlichting moge dienen, dat de "Persatuan Indonesia" te Singapore uit Indonesiërs van slecht gehalte bestaat. Deze Indonesiërs, die geen contributie betalen staan onder leiding van S.L. Tobing, die op eigen gezag naar alle richtingen brieven schrijft. De leden van de Persatuan Indonesia zijn volkomen inactief, een enkele bestuursvergadering daargelaten.

Wellicht heeft het bijgaande te Singapore uitgegeven boekwerkje (documentasi: S.L. Tobing) Uw interesse. De samensteller Siamsudin Lubis is een fel tegenstander van Oetoyo

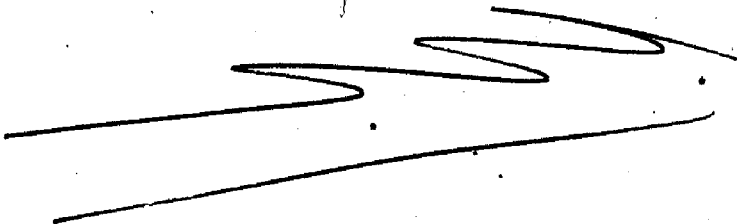
van

A A N

het Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst
te 's - GRAVENHAGE.

van het Indonesia Office te Singapore.

De Procureur-Generaal
bij het Hooggerechtshof van Indonesië.
Voor deze:
Het Onderhoofd van de Dienst der
Algemene Recherche,

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several sweeping, interconnected lines.

S. T O L .

cc: D.C.M.I.
Cons.Gen.Singapore.

CONSULAAAT GENERAAL DER NEDERLANDEN

SINGAPORE

14 Maart 1949.

GEHEIM.

Onderwerp: Brief van de Persatuan
Indonesia aan de Verenigde
Vak Centrale te Rotterdam.

Ik heb de eer U HoogEdelGestrenge bijgaand
een foto-copie aan te bieden van een brief van
de Persatuan Indonesia, ddo. 7 Maart 1949, ge-
richt aan het Hoofdbestuur van de Verenigde
Vak Centrale te Rotterdam, waarin sympathie en
steun namens de vrijheidslievende Indonesiers
wordt gevraagd voor de heilige strijd.

De mede-ondertekenaar SJAMSOEDDIN, schrijft
redelijk Nederlands.

De Secretaris voor
Speciale Diensten,

(w.g.) P.A. van der Poel.

De Procureur-Generaal bij het
Hooggerechtshof van Indonesie,
te BATAVIA.

De bedoeling van het boek is de Indonesiërs de fouten te tonen van hun landgenoten in de strijd om de vrijheid (perdjwangan Indonesia) in Singapore, opdat deze in de toekomst niet herhaald zullen worden.

Het hoofdstuk "Singapore Negeri Provokasi" vertelt hoe vele Indonesiërs in deze stad zijn gekomen met zekere opdrachten van de Republikeinse regering. Het leger zendt zijn mensen om nauwkeurige onderzoeken te verrichten en om wapens te verkrijgen. Aangezien deze pemoeda's geen onderricht in het maken van rapporten hebben gekregen zijn hun rapporten wel lang, doch 90% hiervan betreffen aangelegenheden, die niet waard zijn gerapporteerd te worden. In de ogen van deze rapporteurs is er geen enkele goede en eerlijke Indonesiër. Schrijvers vermelden ook dat afgevaardigden bij aankomst in S'pore hun opdrachten vergeten, hun geld opmaken en hun doel niet bereiken. De Rep. rechterlijke macht zou een fout begaan indien ze mensen die een misdaad begaan niet straffen; bovendien zou het een schande en een misdaad zijn indien de Rep. rechterlijke macht of de Rep. autoriteiten mensen die verdacht worden op grond van evenge-noemde "rapporten" veroordelen (p.8).

Sjamsudin Lubis - zelf een onderdaan van de Rep.Indonesia - beoogt met dit boekje (p.12) een objectieve uiteenzetting te geven van de perdjwangan Indonesia.

Maleiers die zich een deel voelen van het Indonesische volk (p.15) willen ook niet achterblijven in de vrijheidsstrijd; in feite betekent de proclamatie van de Republiek Indonesia een nieuwe bladzijde in de geschiedenis van deze strijd, aangezien de Republiek staat tegenover een groep of groepen die het niet eens zijn met Indonesia Merdeka in de vorm van de Republiek Indonesia. In Malaya werd opgericht de Malay Nationalist Partij. Deze partij is de meest linkse partij in Malaya en strijdt om een "Malaya Merdeka" die een deel in de Rep.Indonesia zal vormen.

Kort na de proclamatie van de Republiek Indonesia werd opgericht de P.K.B.I. (p.16) die eerst in arbeiders-aangelegenheden in nauw contact stond met de General Labour Union. Door verschil van mening werd dit contact later verbroken. Het gevolg hiervan is, dat de P.K.B.I. aangemerkt wordt als een werktuig van de bestuurders-agenten van de Nica.

In het hoofdstuk "Penjeludupan Sendjata" wordt de Republiek de fout verweten, dat zij steeds de bevolking overwinningen voor-spelt, ~~welke~~ zeker de bevolking in alle hoeken van Indonesia heeft bereikt. Aangezien deze voorspellingen niet zijn uitgekomen, vermindert langzamerhand de overtuiging en vermeerderd de onrust.

De Engelse regering weet, dat sedert het bestaan van de Republiek Singapore overstromt wordt door Indonesiërs, die allerlei doeleinden nastreven (p.37). Ook Indonesiërs die in Singapore of in een ander deel van Malaya woonachtig zijn, doen ~~ook~~ mee aan de wapensmokkel.

Dit boekje doet ook duidelijk uitkomen, dat in het begin de Republiek grote sympathie kreeg van verscheidene regeringen en groepen, doch hierin is ~~ook~~ uiteengezet om welke reden deze sympathie verminderd is (zie o.a. p.117). Het is wel jammer, dat in de laatste tijd de buitenlandse radio-uitzendingen betreffende Indonesia, vooral in de vreemde talen, zijn verminderd (p.71).

De P.K.B.I. thans "Persatuan Indonesia" geheten, staat in nauw contact met Mohd.Ali in London, die er in geslaagd is de sympathie te winnen van enige vooraanstaande Engelsen (p.84).

Fel critiek wordt ~~er~~ uitgeoefend op Mr.Oetoye (p.110, 144 e.v.) Het is aan outsiders algemeen bekend, dat een bezoek aan het Indo-

*Gewakisan
"Kawan
Buruh
Indonesia"*

nesian Office om bescherming of medewerking te vragen, slechts een gevoel van wrok doet ontstaan; dit kantoor wordt dan ook beschouwd als één, waar slechts paspoorten worden afgegeven (p.111).

Schrijvers vinden het een grove fout van Mr. Oetoyo door te verklaren, dat "de Republiek er geen bezwaar tegen heeft, dat haar onderdanen zich ook bemoeien met de politieke aangelegenheden van Indonesië". Als gevolg hiervan nemen Indonesiërs als bandieten daar aan deel, doch slechts om materiëel voordeel te behalen (p.141 e.v.)

In het voorlaatste hoofdstuk (p.164 e.v.) wordt de laatste politionele actie aan critiek onderworpen, o.a. "indien er in de Rep. mensen zijn, die de Republiek in de war willen sturen, is het haar taak om daartegen maatregelen te treffen. Het is niet het recht van de Hollanders om zich hiermee te bemoeien. Het is voor de wereld duidelijk, dat het de bedoeling is om de Rep. te bezetten, haar bevolking weer te onderdrukken en het Indon. volk uit te zuigen met het doel de Hollanders rijk en welvarend te maken".

Deze "Korte Weergave" is gemaakt door een medewerker.

*BVII
21/4*

No. 111.

MERDEKA

THE INDONESIAN ASSOCIATION
(Persatuan Indonesia)

Lampiran

Ichwal

5

Head Office-
20, Baghdad Street,
SINGAPORE.

Singapore, 7th March 1948.

Aan
Het Hoofdbestuur van
de Vereenigde Vak Centrale
te Rotterdam.

Zeer Hooggeachte Heren,

Bevand dat de Vereenigde Vak Centrale tot de kleine groep in Nederland behoort, die tegen de Nederlandse koloniale politiek in en deze met al haar macht bestrijdt, hebben we de eer u hierbij over de ware toestand in Indonesia te vertellen, vooral omdat de Nederlandse militaire aanval niet alleen het bestaan van de Republiek bedreigt maar ook miljoenen arbeiders een treuris lot bezorgt van welke aard ook in een vrije staat tot slyven onder Nederlands bewind.

Deze koloniale aanval van de Nederlandse Regering onder camouflage van "politionele actie om rust en orde te herstellen" heeft feitelijk een voor iedereen duidelijk doel: heel Indonesia met geweld te beheerssen, vooral wat politiek en economisch betreft. De Nederlandse aanval heeft al grote rampspoed voor het volk bereikt. Het wij hieronder weergeven is maar een gedeelte van de ellendige toestand in Indonesia en een heel klein gedeelte van de bitterheid die het volk, vooral de arbeiders, tegen de Nederlanders gevoelt.

1. De aanval van het Nederlands leger op de Republiek werd niet afgevoerd door de mannen die ze geeft om haar actie te legitimeren, zijn allemaal lang bereids langans, die alleen legerpartij kruit-luizen kunnen "bereiden".
2. De Hollandse troepen die deze aanval doen zijn dwarscheppen of levensverloppers, die slyven van de kapitalisten zijn

Verder

geworden; ze zijn geen helden, noch voor Nederland, noch voor de huurders, want tot helden behoren alleen zij die vechten voor recht; de Hollanders die de Republiek bestrieden met de wapens zijn vreselijk "monsters" die de wereld nieuwe tranen beborstelen. De misdadigers, betaald door imperialisten.

3. Met de terugkomst van de Nederlandse Regering op Indonesia zullen ook de misdadigers geen vrijheid van spreken en schrijven hebben; hun naam zal worden bezet en lezen wordt beperkt.
4. De geforceerde arbeid van de Nederlandse bewind over Indonesia betekent dat de Indische arbeider niet voor zo goed als alle Indonesiers, maar voor de Indische arbeiders.
5. Deze arbeiders zullen dan een leven leiden als slaven; de meesten zijn bedwongen voor 40 (veertig) cent van 's morgens vroeg tot 's avonds laat voor de Hollandse heren te zwegen; zelfs nu kan men het slaven systeem in de door de Nederlandse bezette gebieden zien; de Republiekeinen worden gedwongen te werken onder bedreiging met de bajonet; als ze niet gehoorzamen worden ze in de gevangenis bewaard, die een langzaam dood betekent of, om het kort te maken worden doodgeschoten. Het is reeds met velen gebeurd.

De tegenwoordige toestand in Indonesia, vooral in de bezette gebieden is een treurig gezicht; de wreedheden van de Hollandse troepen zijn haast niet te geloven, te denken dat ze een paar jaren geleden zelf hebben ondervonden - tijdens de Nazi-oorlog en bewind - hoe bitter het is te worden gedwongen

en steeds bedreigd. Dezelfde Nazi methoden en onmenselijkheden worden nu door de Hollandse troepen uitgeoefend op vrijheidslievende Republikeinen.

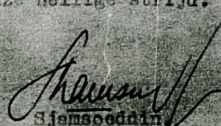
Het is geen overdreven verhaal dat de arbeiders in de bezette gebieden feitelijk slaven zijn die hun grote "tuans" moeten gehoorzamen in alles, als ze geen "inwoners" van de gevangenis of slachtoffers van de kogels willen worden.

Dat er geen sprake kan zijn van vak verenigingen in de ware betekenis des woords is U wel duidelijk.

Vertrouwend dat U allen al het mogelijke willen doen om het lot van de arbeiders te verbeteren en de strijd van de Republiek te ondersteunen, hopen we steeds met U in contact te kunnen zijn.

Tot heden heeft de Nederlandse regering niets om de Veiligheidsraad en de United Nations staat machteloos; wij geloven dat een krachtiger actie van binnen Nederland zelf meer resultaat kan geven en kan de eer van Nederland worden gespaard.


Nemans alle vrijheidslievende Indonesiers denken wij U allen ten zeerste voor de sympathie en steun tegenover onze heilige strijd.


Sjaamsuddin

Organisator Secretary
THE INDONESIAN ASSOCIATION

7

Hoogachtens,


S.L. Pabiring, President
THE INDONESIAN ASSOCIATION

NOTITIE VAN B.VIII.

GEHEIM.

Volgno.
21 MRT 1949
ACD/58060

21 Maart 1949.

Geheim rapport van de P.G. te Batavia van 22 Februari 1949 over "Verantwoordelijkheid van Republikeinse Regeringspersonen voor het in de smokkelhandel brengen van opium."

Deze nota heb ik ondershands ontvangen van C.M.I. Minog.

Verzoeke te agenderen en aan mij terug.

B.VIII.

GEHEIM

R A P P O R T

Betreft : Verantwoordelijkheid van
Republikeinse regerings-
personen voor het in de
smokkelhandel brengen van
opium.-

Was uit het onderzoek in het gedurende de laatste maanden van het vorig jaar aan het licht gekomen opium-smokkel-complot het vermoeden gerezen dat de grondoorzaak van het feit dat grote hoeveelheden opium in de smokkelhandel zijn terechtgekomen zou zijn terug te voeren tot onverantwoordelijke daden van Republikeinse regeringspersonen - de na de politionele actie van December 1948 te Djocja en elders aangetroffen documenten leveren een dermate overtuigend bewijsmateriaal op, dat thans van zekerheid omtrent dat punt gesproken kan worden.

Aan de hand van de door aangehouden verdachten afgelegde verklaringen en afgaande op de inhoud van in Republikeinse archieven inbeslaggenomen documenten kunnen thans de manipulaties met het Republikeinse opium in hoofd-trekken als volgt worden gereconstrueerd.

In December 1945 werd de zich te Batavia bevindende voorraad ruw opium (ca. 22 ton) van de voormalige Nederlands-Indische Dienst der Opium en Zoutregie, voor zover deze voorraad onder het Japanse bewind in tact was gelaten, overgebracht naar Djocja. Dit geschiedde op schriftelijke last van de Minister van Financien in het eerste Republikeinse Kabinet, Ir. Surachman. Het transport naar Djocja werd verricht door het Republikeinse leger.

Vastgesteld moge worden dat door deze daad de Republikeinse Regering feitelijk bezit nam van het opium en na dien aansprakelijk gesteld kan worden voor de daaraan gegeven bestemming.

Het beheer over het opium werd opgedragen aan de Republikeinse Dienst der Opium en Zoutregie te Djocja, ressorterende onder het Republikeinse Ministerie van Financien. Gebruik makende van de eveneens uit Batavia overgebrachte machineriën en van in Republikeinse dienst getreden personeel der vroegere Ned. Indische Dienst der Opium en Zoutregie werd op Republikeins gebied een opiumfabriek in bedrijf gesteld welke het ruw opium tot zgn. bereid opium verwerkte. Dit bereid opium werd op verkoopplaatsen in het Republikeins gebied aan geregistreerde licentiehouders verstrekt.

Moge deze ontwikkeling nog als "normaal" te beschouwen zijn, bedenkelijker wordt het aspect, wanneer onder verantwoordelijkheid van de Minister van Financien en de Minister President hoeveelheden opium ter beschikking worden gesteld van de Departementshoofden ter betaling van diensten welke voor deze laatsten niet tegen een meer legale vergoeding konden worden verkregen.

Ook komt op een door de beheerder van het opiumdepot te Djocja bijgehouden en ondertekende staat, ddo. 25 Juli 1948, als mutatie voor de uitgifte van 80 kg. ruw opium aan zekere heer Bagdjo van de Banking and Trading Corporation te Solo. Als datum van uitgifte is vermeld 3 Mei 1947.

In Mei 1947 was het derde kabinet Sjahrir aan het bewind met Soetan Sjahrir als Minister President en Mr. Saffruddin Prawiranegara als Minister van Financien.

Toen in de loop van het jaar 1947, ten gevolge van de strenge controle van de Nederlandse Marine en het stopzotten van de rijstleveranties aan India, de deviezenpositie van de Republiek dermate moeilijk werd dat de financiering van haar "buitenlandse dienst" dreigde vast te lopen, werd in Juli 1947, in een zitting van het juist opgetreden kabinet Amir Sjarifuddin besloten, dat de Republiek zou overgaan tot het verkopen van opium buiten haar eigen gebied ter verkrijging van andere dan Republikeinse valuta.

De bevoegdheid tot verkoop van opium voor dit doel berustte uitsluitend bij de Minister President (Mr. Amir Sjarifuddin) persoonlijk, die in een door hem ondertekend geheim schrijven het Hoofd van de Dienst der Opium en Zoutregie (Raden Mukarto Notowidigdo) hiervan in kennis stelde.

Als Minister van Financien in het Kabinet Sjarifuddin (Juli '47 - Febr. '48) trad op Mr. A.A. Maramis.

Gedurende 1947 is van een centraal geleide smokkelorganisatie nog geen sprake.

De reeds eerder genoemde Staat van Afgifte van de beheerder van het Opiumdepot te Djocja vermeldt afgiften op naam van prominente Republikeinse ambtenaren als: de Vice-Thesaurier Generaal, de secretaris van het kantoor van Ir. Sukarno, de Vice-Minister van Financien en de Vice-Minister van Economische Zaken.

Aangenomen kan worden dat deze ambtenaren de verdere verkoop van de aan hen afgeleverde partijen verzorgden en de opbrengst althans een deel daarvan, voor hun Departement (kantoor) bestemden.

Gedurende het tijdvak Juli 1947 t/m Januari 1948 werd op deze wijze door het Opiumdepot te Djocja reeds 597,85 kg. ruw opium afgeleverd alsmede 62.500 tubes bereid opium.

Hierin is begrepen een hoeveelheid van 140 kg. ruw opium en 45.000 tubes bereid opium welke Mr. Maramis op zijn eigen naam liet afgeven en voor welke verdere verkoop hij persoonlijk zorgdroeg.

Begin Februari 1948 komt in de Republiek een presidentieel kabinet aan het bewind met Drs. Moh. Hatta als Minister-President en Minister van Defensie a.i. terwijl Mr. Maramis ook in het nieuwe kabinet Minister van Financien blijft.

Hatta draagt dan de bevoegdheid tot verkoop van opium tegen vreemde valuta over aan Mr. Maramis.

Maramis begint nu zijn organisatie op te bouwen. Met zorg weet hij zijn mensen te kiezen. De gladder Tony Wen, leider van de anti-Nederlandse Internationale Brigade te Djocja wordt zijn belangrijkste agent te Singapore. Voor controle krijgt Tony Wen echter een geslepen ambtenaar van het Ministerie van Financien, Subeno, mede. De officiële Republikeinse vertegenwoordiger te Singapore, Dr. Utoyo

wordt ingelicht en een deel van de opbrengst van het verkochte opium wordt aan hem afgegeven. Het telegrafisch of schriftelijk contact tussen Minister Maramis en de smokkelaars te Singapore gaat ook in hoofdzaak via het Indonesia-office. Mochten de reeds derwaarts gesmokkelde partijen opium te Singapore onverkoopbaar blijken zo mogen de smokkelaars op Mr. Utoyo, terugvallen.

In Batavia moest de opbrengst van het verkochte opium afgedragen worden bij een Commissie van het Republikeinse Ministerie van Financien, in welke commissie o.m. de Republikeinse Thesaurier Generaal en de reeds eerder genoemde Ir. Surachman zitting hebben.

Deze Commissie besteedt de ontvangen gelden o.m. voor het onderhoud van de Republikeinse Delegatie voor de onderhandelingen met de Nederlandse Regering.

Speciaal met het oog op de centrale controle op deze opiumverkoop wordt het Hoofd van de Republikeinse opium en Zoutregie, de intelligente Mukarto Notowidigdo, door Hatta aangesteld tot Financieel Coördinator van de Republiek in Z.O.Azië.

Minister Maramis voorziet hem van een grote bevoegdheid gevende instructie. Mukarto ontvangt legitimatie-papieren van de Republikeinse Delegatie en wordt daardoor in staat gesteld voor zijn werk gebruik te maken van faciliteiten en vervoermiddelen van deze Delegatie o.m. van het vliegtuig van de Commissie voor Goede Diensten.

De ziel van de organisatie blijft echter Minister Maramis. Persoonlijk houdt hij nauw contact met de smokkelaars. Hij bepaalt de verkoopprijs, de winstmarge (50%) en de wijze en plaats van betaling. Ook houdt hij Minister President Hatta trouw op de hoogte van de transacties. In dit verband is sprekend, dat blijkens te Djocja aangetroffen bescheiden op 22 Februari '48 Minister Maramis aan de Minister van Defensie a.i. (Hatta) een militair geleide verzoekt voor vervoer van 500 kg. voor Singapore bestemd ruw opium van Djocja naar de havenplaats Tuban. Aan het verzoek wordt voldaan en het vervoer vindt plaats tijdens de eerste dagen van Maart 1948.

Blijkens een eveneens aangetroffen rapport van twee T.N.I.-officieren die toezicht hielden op het inladen te Tuban, was het vervoer van de partij gedekt door papieren die zowel de handtekening van Hatta als van Maramis droegen.

Later weet het agentschap te Singapore een Catalina vliegboot met een Australische bemanning te charteren voor het opiumvervoer. Ten behoeve van deze vliegboot wordt door het Republikeinse leger het meer van Tjamperdarat als vlieghaven in orde gemaakt. Een hoeveelheid van ruim 5000 kg. ruw opium wordt met deze Catalina naar Sumatra overgebracht ter beschikking van het Republikeinse bestuur aldaar.

Minister Maramis ziet kans om in de maanden Mei, Juni en Juli 1948 plm. 8 ton opium aan zijn agentschap te Singapore af te leveren. Van de opbrengst gaat o.m. Straits \$ 42.800.- naar de Republikeinse vertegenwoordiger te Londen (Subandrijo), wordt de Indonesische studentendelegatie naar het congres van de International Students Service te Rangoon bekostigd en wordt ook Straits \$.20.000 beschikbaar gesteld voor een overhaaste reis van Minister Maramis (na de arrestatie van Mukarto) naar Amerika.

Aangetekend moge worden dat de verantwoordingen van de

uit de verkoop van opium buiten Republikeins gebied van kregen gelden en de wijze van besteding daarvan door de Republikeinse Rekenkamer te Djocja werden gecontroleerd.

Wanneer later, in de loop van het jaar 1948, door de Republikeinse Regering te Djocja in strijd met de Renville-overeenkomst (17 Januari 1948) het subversieve verzet in de door de Nederlandse troepen bezette gebieden wordt geïntensiveerd, wordt voor dekking van de uitgaven voor kleding en uitrusting van de aldaar opererende Republikeinse strijdgroepen op ruime schaal van opium gebruik gemaakt.

Zoals uit de in het archief van het Republikeinse Ministerie van Defensie te Djocja aangetroffen documenten blijkt, stelden de commandanten van de buiten Republikeins gebied subversief opererende eenheden het zeer op prijs een gedeelte van de voor hun onderdelen toegewezen fondsen in de vorm van opium te ontvangen.

Door het Ministerie van Financien werd daarom een grote hoeveelheid opium ter beschikking gesteld van de Afdeling Intendance van het Ministerie van Defensie.

Aanvragen voor verstrekkingen van opium aan legeronderdelen werden aan Hatta als Minister van Defensie a.i. gericht en door of namens deze werd over de toewijzing (gunstig) beschikt.

In de aanvragen wordt het doel waarvoor het opium zal worden gebezigd op een aan duidelijkheid niets te wensen overlatende manier omschreven. Als voorbeelden mogen dienen:

"teneinde de proviandering mogelijk te maken van Lasjkar-troepen, die hun taak in het door de vijand bezette gebied wensen uit te voeren", en

"de gelijkwaarde voor de ruilhandel in wapens is :
50 mata opium = 2 karabijnen
200 mata opium = 1 brengun."

In de maanden Juni t/m October 1948 werden door de Afdeling Intendance van het Republikeinse Ministerie van Defensie alleen al voor de heruitrusting van de Divisie Siliwangi 85000 tubes bereid opium à 0.8 gram afgedragen aan de Intendance van Kesatuan Reserve Umum (Algemene Reserve).

Indien de productie van de Rep. Opiumfabriek niet toereikend bleek om aan de vele aanvragen voor bereid opium te voldoen werd ruw opium aan de legeronderdelen afgeleverd.

Uit gevonden documenten blijkt, dat ook het naar Sumatra overgebrachte opium voor soortgelijk doel werd aangewend. Sprekend is wel dat een gedeelte ter beschikking werd gesteld van het "Comité voor de verbetering van het Leger". De Kwartiermeester-Generaal der T.N.I. gaf hier in opdracht van Hatta machtigingen af voor verstrekking van opium aan legeronderdelen.

Recapitulerend kan worden vastgesteld dat :

- 1e. de regering van de Republiek Indonesia (i.c. de Minister van Financien) in Augustus 1945 zich in het feitelijk bezit heeft gesteld van de te Batavia aanwezige voorraad ruw opium,
- 2e. zij zich heeft gedragen als eigenares van dit opium door het beheer daarover op te dragen aan de door haar aangestelde en bezoldigde ambtenaren van de onder haar

Ministerie

- Ministerie van Financien ressorterende Dienst der Opium en Zoutregie, verder een gedeelte van dit opium in de door haar gestichte Opiumfabriek tot bereid opium heeft doen bewerken en van dit bereide opium op door haar afgegeven licenties aan consumenten heeft verstrekt,
- 3e. dat in Juli '47 in een zitting van het Republikeinse Kabinet werd besloten dat opium naar het buitenland zou worden verkocht ter verkrijging van deviezen en dat in het bijzonder de Minister President en de Minister van Financien op deze verkoop zouden toezien;
 - 4e. dat inderdaad tot deze verkoop is overgegaan en wel onder persoonlijke leiding van de Minister van Financien in nauwe samenwerking met de Minister van Defensie en officiële vertegenwoordigers van de Republiek buiten haar gebied;
 - 5e. dat deze verkoop in de praktijk neerkwam op een aflevering door de Republikeinse Regering rechtstreeks aan de smokkelhandel;
 - 6e. dat de uit deze verkoop verkregen gelden werden aangewend ter dekking van de uitgaven van de Republikeinse "buitenlandse dienst" en voor aanschaffing van door de Republiek benodigde materialen een en ander onder controle van de Republikeinse Rekenkamer;
 - 7e. dat een gedeelte van het opium door het Ministerie van Financien en het Ministerie van Defensie is ter beschikking gesteld om te dienen als ruilmiddel bij de uitrusting en proviandering van eenheden van het Republikeinse leger die in strijd met de door de Republikeinse regering bij de Renville-overeenkomst aangegane verplichtingen in het door de Nederlandse troepen bezette gebied subversief opereerden.

Van Republikeinse zijde en (naar uit het dossier blijkt) ook door verhoorde verdachten en getuigen is aangevoerd, dat de Republiek zich (nog) aan geen der op het stuk van opiumbestrijding van kracht zijnde internationale verdragen had gebonden en dat de door de voormalige Ned. Indische regering vastgestelde verbodsbepalingen betreffende verdoovende middelen niet meer voor het gebied van "de facto" erkende Republiek van kracht waren.

Een beschouwing te leveren over de al of niet houdbaarheid van deze bewering moge echter geacht worden buiten de strekking van dit rapport te vallen.

Volstaan moge worden met vast te stellen dat door toedoen van de Regering van de Republiek (naar een lage schatting) 15000 kg. opium in de smokkelhandel is terechtgekomen, waarvan een gedeelte binnen de grenzen van Indonesië en het overige maar nauwelijks daarbuiten.-

Batavia, 22 Februari 1949.
De Commissaris van Politie 2de kl.
bij de Dienst der Algemene Recherche,

D. van den Dool
D. van den Dool.-

no. 54772

26 Februari 1949.

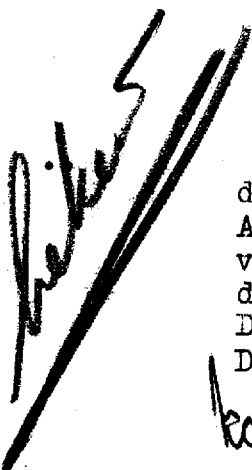
Val

- 5 MRT 1949

ALU, 56931

U 15182 a - C 56 - KC 1

Betr: Republikeinse kantoren en contacten
in het buitenland.


Bijgaand moge ik U een mij van
de zijde van de Raadadviseur in
Algemene Dienst toegezonden lijst
van contacten in het buitenland
doen toekomen.

Deze gegevens zijn afkomstig van
Dirvo te BATAVIA.

ken

A.

Aan het Ministerie van Algemene Zaken,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

Addresses Offices & Relations.

REPUBLIC OF INDONESIA OFFICE (OR REPRESENTATIVE)

<u>Place</u>	<u>Name repr.</u>	<u>Address</u>
New York office	Charles Tambu (Sudjatmoko)	53-63 Park Row, New York 7.
London "	Dr. Subandrio	16 Rutland Court, Knightsbridge
Amsterdam "Perhimpunan Indonesia"	Mr. Sunito	Off. "Perhimpunan Indonesia"
Prague		
Cairo office	Radji Rasjidi	Rep. of Indonesia office
Brachi "	IDHAM	" " " "
New Delhi "	Dr. Sudarsono	Constitution House
Bangkok "	Ishak Mahdi	"Europe Hotel"
Singapore "	Dr. Utoyo	3 rd Raffles Place (cable-addr, <u>INDOFF</u>)
Manilla "	B. Susilo	"Rep. of Indonesia Office
Melbourne "	Dr. Usman	" " " "
Brussel (Wakil)	Sjahsam Sjahrir	" " " "

Relations

<u>Place</u>	<u>Name</u>	<u>Address</u>
New York	H. I. Isbrandtsen	26 Broadway, New York
id.	Fox	c/o Dr. Sumitro
id.	Palar L.N.	19 E 73
id.	Dr. Sumitro Djojohadi- Koesoemo	19 E 73
London	Ratcliffe, Peter	Holly Bank, Keighley, U.K.
id.	Christopher Angel	c/o B.B.C.
Amsterdam	Frans Goedhart	Johan Verhulststraat 80
id.	Arie Das	Nicolaas Witsenkade 7
id.	Davies	idem (c/o "Nimba")
Singapore	Agus Rachman	4b Raffles Place
id.	H. Salt	Straits Times (office)
Liverpool	George P. Holt. (Bleu Funnel Line)	Bedford- 180 Street South 180
Los Angeles (Santamonica)	Alex Cowie	917 Ocean Avenue
New York	Wessiamull	361-363 Broadway, New York 13
Lake Success, N.Y. United Nations "Radio"	Mr. Irving Berendson	7 Brooklane, Great Neck (Phone 2395 M)

16 Maart

9.

B. 56916.

ZEER GEHEIM.

~~XXXX~~
~~XXXX~~

VIII. TZ.3.

UNGEBOEKT

Indonesische Voorlichtings-
dienst te Praag.

2/68016

Met verwijzing naar Uw schrijven van 1 Maart j.l., No.U 15282 a - C 56 - KC 1, handelende over het in hoofde dezes vermelde onderwerp, heb ik de eer U mede te delen, dat de persoon van Sutino niet identiek is aan Sunito, voorzitter van het Hoofdbestuur der "Perhimpoenan Indonesia" (P.I.). Laatstgenoemde is niet in Praag geweest.

Naar dezerzijds uit doorgaans betrouwbare bron is vernomen, moet Sutino een in Londen vertoefd hebbende Indonesiër zijn, die op een niet bekende datum naar Praag is vertrokken. Hij is nimmer in Nederland geweest en nadere inlichtingen over hem zijn niet bekend geworden, behoudens dat hij mogelijk ook Satino genoemd zou worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST.

Mr.L.Einthoven.

Nummer: 56916

Datum: 17-3-1949

Overhandigd aan:

Overhandigd door:

W. J. van der ...
W. J. van der ...
W. J.

Aan de Heer Wnd. Regeringscommissaris
in Algemene Dienst,
Plein 1813 No.4,
te
's-GRAVENHAGE.

afz. BID.

1 Maart 1949.

U 15282 a - 0 56 - KC 1



- 5 MRT 1949

AJD/56916

Betr: Indonesische voorlichtingsdienst te PRAAG.

Omtrent bovengenoemd onderwerp moge ik U hiernevens afschriften van een brief met bijlagen doen toekomen van Harer Majesteit's Gezant te PRAAG betreffende persconferentie aldaar gehouden door SUGIJONO en SUTINO naar de inhoud waarvan ik moge verwijzen. Deze correspondentie bereikte mij van de zijde van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Genoemd Ministerie tekent hierbij aan, dat de in bijlage gemelde fotografie een vergadering van Indonesiers, vermoedelijk ergens op JAVA voorstelt.

Verder wordt mij verzocht om mede te delen of er aanwijzingen bestaan, dat met SUTINO wellicht bedoeld wordt de communist SUNITO, voorzitter van het Hoofdbestuur der Perhimpoean Indonesia en leider van de republikeinse voorlichtingsdienst te AMSTERDAM.

Ik moge U verzoeken mij mede te delen of het inderdaad juist is, dat met SUTINO SUNITO bedoeld is, opdat ik het Ministerie van Buitenlandse Zaken nader kan inlichten.

A.

Aan het Ministerie van Algemene Zaken,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

22452

OD 107

's-Gravenhage, 14 Februari 1949
Plein 1813, 18. 4

Volcano

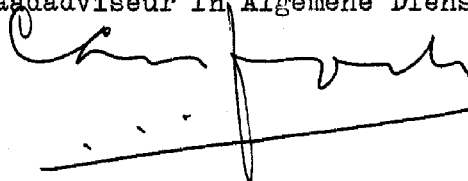
15 FEB. 1949

ACD/ 55506

B.VIII

Van Dirvo te Batavia werd bijgaande lijst van republikeinse kantoren en republikeinse contacten in het buitenland ontvangen.

De Raadadviseur in Algemene Dienst,



Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-Gravenhage.

Addresses Offices & Relations.

REPUBLIC OF INDONESIA OFFICE (OR REPRESENTATIVE)

<u>Place</u>	<u>Name repr.</u>	<u>Address</u>
New York office	Charles Tambu (Sudjatnoko)	53-63 Park Row, New York 7.
London "	Dr. Subandrio	16 Rutland Court, Knightsbridge
Amsterdam "Perhimpunan Indonesia"	Mr. Sumitro	Off. "Perhimpunan Indonesia"
Prag		
Cairo office	Radji Basjidi	Rep. of Indonesia office
Karachi "	IDHAN	" " " "
New Delhi "	Dr. Sudarsono	Constitution House
Bangkok "	Ishak Mahdi	"Europe Hotel"
Singapore "	Dr. Utoyo	3 rd Raffles Place (cable-addr, <u>INDOFF</u>)
Manilla "	B. Susilo	"Rep. of Indonesia Office
Melbourne "	Dr. Usman	" " " "
Brussel (Wakil)	Sjahsam Sjahrir	

Relations

	<u>Name</u>	
New York	H.I. Isbrandtsen	26 Broadway, New York
id.	Fox	c/o Dr. Sumitro
id.	Palar L.H.	19 E 73
id.	Dr. Sumitro Djojohadi- koesomo	19 E 73
London	Ratcliffe, Peter	Holly Bank, Keighley, U.K.
id.	Christopher Angel	c/o B.B.C.
Amsterdam	Frans Goedhart	Johan Verhulststraat 80
id.	Arie Daa	Nicolaas Witsenkade 7
id.	Davies	idem (c/o "Himba")
Singapore	Agus Rachman	4b Raffles Place
id.	H. Salt	Straits Times (office)
Liverpool	George P. Holt (Bleu Funnel Line)	Bedford- 180 Street South 180
Los Angeles (Santamonica)	Alex Cowie	917 Ocean Avenue
New York	Wensismull	361-363 Broadway, New York 13
Lake Success, N.Y. United Nations "Radio"	Mr. Irving Berendson	7 Brooklane, Great Neck (Phone 2395 N)

P A R K E T
VAN DE
P R O C U R E U R - G E N E R A A L

DIENST DER ALGEMENE RECHERCHE

No. *xgd/333*

Bijl.: 1.

Onderwerp: Adreslijst Rep. Vertegenwoordigers
in het buitenland.

OD 107

Volgen.
10 FEB. 1949
ACD/55185

BATAVIA, 10 Januari 1949.

GEHEIM - EIGENHANDIG .

Ik heb de eer U HoogEdelGestrenge hiernevens ter kennisneming aan te bieden copy van een adreslijst van Republikeinse Vertegenwoordigers in het buitenland, aangetroffen in het huis van Ir. Laoh, Rep. Minister van Openbare Werken, te Djokja.

Ik moge in het bijzonder Uwe aandacht vestigen op de naam van Frans Goedhart, die op deze lijst voorkomt.

De Procureur-Generaal
bij het Hooggerichtshof van Indonesië.
Voor deze:
Het Onderhoofd van de Dienst der
Algemene Recherche,

S. T O L .

A A N

het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's - G R A V E N H A G E .

AFSCHRIFT.

Addresses Offices & Relations.

REPUBLIC OF INDONESIAN OFFICE (OR REPRESENTATIVE)

<u>Place</u>	<u>Name repr.</u>	<u>Address.</u>
New York office	Charles Tambu (Sudjatmoko)	53-63 Park Row, New York 7.
London "	Dr. Subandrio	16 Rutland Court, Knightsbridge.
Amsterdam "Perhimpunan Indonesia"-	Mr. Sunito	Off. "Perhimpunan Indonesia"-
Praag		
Cairo office	Hadji Rasjidi	Rep. of Indonesia of-
Karachi "	IDHAM	office " " " "
New Delhi "	Dr. Sudarsono	Constitution House.
Bangkok "	Ishak Mahdi	"Europe Hotel"
Singapore "	Dr. Utoyo	3rd Raffles Place (cable-addr. <u>INDOFF</u>).
Manilla "	B. Susilo	"Rep. of Indonesia- Office"-
Melbourne "	Dr. Usman	idem
Brussel (wakil)	Sjahsam Sjahrir	

Relations:

Name:

New York	H. I. Isbrandtsen	26 Broadway, New York.
id.	Fox	c/o Dr. Sumitro
id.	Palar L.N.	19 E 73
id.	Dr. Sumitro Djojohadi- koesoemo	19 E 73
London	Ratcliffe, Peter	Holly Bank, Keighley, U.K.
id.	Christopher Angel	c/o B.B.C.
Amsterdam	Frans Goedhart	Johan Verhulst straat 80.
id.	Arie Das	Nicolaas Witsenkade 7
id.	Davies	idem (c/o "Nimba")
Singapore	Iqbal Rachman	4b Raffles Place
id.	H. Salt	Straits Times (office)
Liverpool	George P. Holt	Bedford-
Los Angeles	("Blue Funnel Line") Alex Cowie	180 Street South 180 917 Ocean Avenue
(Santamonica)		
New York	Wessiamull	361-363 Broadway, New York 13.
Lake Success, N.Y. United Nations "Radio"	Mr. Irving Berendson	7 Brooklane, Great Neck (phone 2395 M)

Volgno. 54772

4 FEB. 1949

's-Gravenhage, 4 Februari '49.

ACD

NOTITIE: VAN B.VIII.

Ontvangen van C.M.I. (Minog) lijst met adressen van
buitenlandse kantoren en relaties van de Republiek
Indonesia.

Verzoeken te agenderen en aan mij terug.

B.VIII.

AFSCHRIFT.

Addresses Offices & Relations.

REPUBLIC OF INDONESIAN OFFICE (OR REPRESENTATIVE)

<u>Place</u>	<u>Name repr.</u>	<u>Address.</u>
New York office	Charles Tambu (Sudjatmoko)	53-63 Park Row, New York 7.
London "	Dr. Subandrio	16 Rutland Court, Knightsbridge.
Amsterdam "Perhimpunan Indonesia"	Mr. Sunito	Off. "Perhimpunan Indonesia"
Praag	<i>Sugiono (lect. Soerjono)</i>	
Cairo office	Hadji Rasjidi	Rep. of Indonesia of- office
Karachi "	IDHAM	" " " "
New Delhi "	Dr. Sudarsono	Constitution House.
Bangkok "	Ishak mahdi	"Europe Hotel"
Singapore "	Dr. Utoyo	3rd Raffles Place (cable-addr. <u>INDOFF</u>)
Manilla "	B. Susilo	"Rep. of Indonesia- Office"
Melbourne "	Dr. Usman	idem
Brussel (wakil)	Sjahsam Sjahrir	
<u>Relations:</u>	<u>Name:</u>	
New York	H. I. Isbrandtsen	26 Broadway, New York.
id.	Fox	c/o Dr. Sumitro
id.	Palar L.N.	19 E 73
id.	Dr. Sumitro Djojohadi- koesoemo	19 E 73
London	<u>Ratcliffe, Peter</u>	Holly Bank, Keighley, U.K.
id.	Christopher Angel	c/o B.B.C.
Amsterdam	<u>Frans Goedhart</u>	Johan Verhulst straat 80.
id.	<u>Arie Das</u>	Nicolaas Witsenkade 7
id.	<u>Davies</u>	idem (c/o "Nimba")
Singapore	<u>Mus Rachman</u>	4b Raffles Place
id.	H. Salt	Straits Times (office)
Liverpool	George F. Holt	Bedford-
Los Angeles	("Blue Funnel Line") Alex Cowie	180 Street South 180 917 Ocean Avenue
(Santamonica)		
New York	Wessiamull.	361-363 Broadway, New York 13.
Lake Success, N.Y. United Nations "Radio"	Mr. Irving Berendson	7 Brooklane, Great Neck (phone 2395 M)

*Don Bdb
Please note
check up
etc. as
how in de
copy list
CPD 55155
BWB
25/2*

13 April

9.

B. 54497.

~~XXX~~
~~XXX~~

G E H E I M.

VIII. TZ.3.

Betoging 1/z Indonesië
in Londen.

UITGEBOKT

Met verwijzing naar Uw schrijven van ... Januari
j.l., No. A. 1/49, handelende over het in hoofde dezes
vermelde onderwerp, heb ik de eer Uwe Excellentie mede
te delen, dat dezerzijds niet bekend is wie de daarin
genoemde Dr. Basad is. De persoon van Dadudinin zal ver-
moedelijk identiek zijn aan Mohamad Tengkoë Daliloedin,
geboren te Medan 20 September 1911. Deze Indonesiër, die
thans te Londen woont, 26 Emperor's Gate III London S.W.
7, was tevoren in Nederland woonachtig en stond op poli-
tiek gebied als zeer extremistisch gesignaleerd.

Met het "Verbond van Indonesiërs" zal vermoedelijk
bedoeld zijn de "Gabungan Perhimpunan Perhimpunan Indo-
nesia".

HET HOOFD VAN DE DIENST,

Mr. L. Einthoven.

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Justitie,
t.a.v. de Heer Hoofd van het Bureau Kabinet
van de Afdeling Politie,
te
's-GR A V E N H A G E.

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

B.
No. 54497.

's-Gravenhage, 5 April 1949.

2/59546.

Onderw.: Betoging inzake
Indonesië te Londen.

VIII. TZ.4.

G E H E I M.

UITGEBOEKT

Ik heb de eer U om bericht te verzoeken op mijn geheim
schrijven van 11 Februari j.l. No. 54497, handelende over het
in hoofdte dezes genoemde onderwerp.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

~~J. J. O. v. Laere~~
L. L. v. Laere.

Aan de Heer
Hoofdcmissaris van Politie,
te
AMSTERDAM.

MINISTERIE VAN ALGEMEENE ZAKEN

B.
No. 54497.

's-Gravenhage, 11 Februari 1949.

Onderwerp: Betoging inzake
Indonesië te Londen.

VIII. TZ.4.

G E H E I M.

Ik heb de eer U mede te delen, dat de "London Centre of the Congress of Peoples against Imperialism" op 16 Januari j.l. aldaar een betoging heeft gehouden tegen de Nederlandse Regering inzake de in Indonesië getroffen maatregelen.

Een der sprekers was een zekere DADUDININ, die aan het publiek mededeelde, dat hij in Nederland woonachtig was en dat hij optrad als vertegenwoordiger van het "Verbond van Indonesiërs", waarmede vermoedelijk bedoeld is de "Perhimpoean Indonesia" (P.I.).

Het is niet uitgesloten, dat Dadudinin identiek is aan Tengkoeh Mohammed Daliloedin, geboren 20 September 1911, laatstelijk wonende te Uwent op een niet nader bekend adres. Volgens de bij mijne administratie beschikbare gegevens zou hij verleden jaar vanuit Amsterdam naar Londen vertrokken zijn. Op 28 Februari 1948 is hij nog gekozen als 2e secretaris van het Landelijk Bestuur van "Nederland-Indonesië".

Gaarne houd ik mij aanbevolen voor bericht of Dadudinin identiek kan zijn aan genoemde Daliloedin en zo ja, waaruit dit naar Uw oordeel afleidbaar is.

Ken - kan het zijn - spoedige afdoening dezer aangelegenheid zal zeer op prijs worden gesteld.

HET HOOFD VAN DE DIENST
voor deze:

J.G. Crabbendam.

Aan de Heer
Hoofddcommissaris van Politie,
te
AMSTERDAM.

MINISTERIE VAN JUSTITIE

AFDELING POLITIE

BUREAU: Kabinet

's-GRAVENHAGE,

Januari 1949.

Raamweg 47

Tel. 183980*

No. A. 1/49 Geheim.

Bericht op brief van

Men wordt verzocht bij aanhaling van deze brief dagtekening, afdeling en nummer nauwkeurig te vermelden

betreffende Betoging i/z Indonesië in Londen.



165

Volgno.
1 FEB. 1949
ACD/ 54497

Hierbij heb ik de eer U HoogEdelGestrenge mede te delen, dat de "London Centre of the Congress of Peoples against Imperialism" op Zondag 16 Januari j.l. aldaar een betoging heeft gehouden tegen de Nederlandse Regering inzake het optreden in Indonesië, waarbij een memorandum werd overhandigd aan de Ambassade.

Een der sprekers was een Indonesiër genaamd Dr. BASAD, student te Londen. Na hem werd het woord gevoerd door zekere heer DADUDININ, die aan het publiek mededeelde, dat hij in Nederland woonachtig was en dat hij gedurende de oorlog was aangesloten bij een ondergrondse beweging. Voorts deelde hij mede, dat hij als vertegenwoordiger optrad van het "Verbond van Indonesiërs" in Nederland, welke organisatie zich o.m. tot taak zou stellen rechtskundige bijstand te verlenen aan Nederlanders, die weigeren gevolg te geven aan een oproeping van de Nederlandse Regering voor militaire dienst. Volgens hem zou het aantal dienstweigeraars tot 6000 zijn gestegen.

Gaarne zal ik vernemen of de inhoud U nog aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen en of bovenvermelde sprekers bij Uw dienst bekend zijn.

DE MINISTER VAN JUSTITIE,

Namens deze,

Het Hoofd van het Bureau Kabinet
van de Afdeling Politie,

(Mr. J.P.G. Goossen)

AAN: het Ministerie van Algemene Zaken,
Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.
t.a.v. de heer v.d. NOORDAA.

No.J.260.5 - 08 48/79

Prag, 5 Februari 1949

Indonesische Voor-
lichtingsdienst
Prag

Met verwijzing naar de brief van de tijdelijk aas-
gelaatste dd. 24 December 1948, no.J.260.5 - 08 48/79
laatztelijk betrekking hebbende op de Indonesische voor-
lichtingsdienst, heb ik de eer hiernaevens een Duitse ver-
taling te zenden van een verlag, verscheen in het Praag-
se dagblad Lidová Demokracie dd. 3 Februari jl., betref-
fende een persconferentie van Sugijono, gehouden met mede-
werking van een mij onbekende Surina. Bij dit artikel stond
de fotografie afgedrukt welke op het eerste exemplaar van
bijlage dezes bevestigd is.

Het verlag lezende, krijgt men de indruk, dat Sugijo-
no een rustige uiteenzetting heeft gegeven, hetgeen in over-
eenstemming is met de geringe openbare activiteit welke hij
ontwikkelt. Uit hetgeen enige Amerikaanse journalisten hier
ter stede, die met enkele der hier verlijvende Indonesiërs
contact hebben, mij vertellen, blijkt, dat deze Indonesiërs
altijd zeer gematigd optreden. Hoewel zij gaarne op de bu-
reaux dezer journalisten binnenslopen en het laatste nieuws
betreffende Indonesië te vernemen, gaan zij nooit in op uit-
nodigingen der journalisten om hen thuis te bezoeken. Door
dit argwanend optreden is het voor mij ook moeilijk, meer
dan seer op overlukkige inlichtingen ontrent hen te verkrijgen.

De Gezant,

A. Herens

Aan Zijne Excellentie
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken
te L.A.S.T.A.R.S.A.S.S.

Lidová Demokracie, Prag, 3.2.1949

Indonesien kämpft

Zwei junge Indonesier, die Leiter des indonesischen Informationsdienstes in der ČSR, Soegijono und sein Mitarbeiter Sutimo, schiedeten am Mittwoch den Prager Journalisten die Lage ihrer Heimat und die Resultate der Konferenz der 19 asiatischen Staaten.

Von Kriegsende an wächst die Bewegung für die Befreiung der Kolonial- und Halbkolonialvölker. Dies ist auch das Bestreben in Indonesien, mit dem Holland zwar einige Verträge unterzeichnet hat, die die Unabhängigkeit leberten, während es auf den indonesischen Inseln weiter seine Positionen verstärkte, bis es nur direkten militärischen Aktionen kam. Die ganze Welt erhebt sich zu Protesten gegen den neuen Krieg, besonders in Indien kam es zu Demonstrationen der Arbeiter, die es ablehnten, die holländischen Schiffe auszuladen, und zu Studentendemonstrationen, wobei besonders in Bombay Blut geflossen ist, sagte der Indonesier Soegijono, der die Teilnahme der ČSR bei dieser moralischen Unterstützung des indonesischen Volkes warm anerkennt.

Unter diesen Umständen fand die Konferenz der 19 asiatischen Staaten statt. Sie war nicht komplett, ohne Teilnahme Vietnams, des befreiten China und der USSR und sie war eine Enttäuschung für Indonesien, denn sie schlug die Bildung der Vereinigten Staaten von Indonesien vor, wie sie auch die holländische Regierung wünscht. Indonesien jedoch fordert vollkommene Unabhängigkeit und das Volk kämpft um diese nun auch mit der Waffe in der Hand. Die Partisanenaktivität ist besonders auf Sumatra und Borneo stark, wo es den holländischen Truppen nicht einmal gelingt, die Hauptstädte zu besetzen. Die Partisanen kontrollieren zahlreiche Hauptkommunikationswege und an einigen Orten werten daher die Holländer das Staatsrecht erklären.

Es schien, sagte der Sprecher, dass sich in Widerstand gegen die Holländer beide politischen Gruppen vereinigt haben, die Regierungspartei und die Oppositionspartei, die von Kommunisten geführt ist und nach der Vereinigung mit den beiden Arbeiterparteien ungefähr 50% Mandate im Parlamente hat. Durch eine gemeinsame Aktion wurden auch knapp vier der Entfesselung des Krieges die bisher eingekerkerten Volksführer befreit. Nichtsdestoweniger sind die indonesischen Regierungskreise jetzt bemüht zu einem Übereinkommen zu gelangen und ihre Vertreter hatten eine Zusammenkunft mit dem holländischen Generalkonsul in Batavia. Die Partisanen kämpfen jedoch entschlossen weiter und beherrschen das wichtigste Gebiet mit einer Reihe von Kautschukplantagen. Sie haben zwar die Gelbgebiete verloren, die sie jedoch rechtzeitig vernichteten. Sie glauben an den Sieg und das holländische China ist ihnen ein leuchtendes Beispiel.

GEHEIM

GEHEIM



30 DEC 1948

Handwritten initials 'WED' in the top right corner.

Arch.Nr. O.T./ 7 / g.

Bijlage: een.

Onderwerp: Onderzoekingsrapport No. OT I 25-12-1948.

Volgno.

20 JAN. 1949

AD/ 53811

Persoonlijke gegevens.

Naam	DARMANTO
Functie	Hfd. Pol. afd. Min.v.Buitenl.Zaken.
Geslacht	Man.
Landaard	Indon. Javaan.
Geboorteplaats en datum	Sragen. 6-4-1916.
Gen. Onderwijs	Cand. Jurist, BB school Brisbane.
Adres	Soerjodiningratan 13.

Mate van betrouwbaarh. en intel.

Inf. behoort tot de intellectuele groep en is vermoedelijk betrouwbaar.

Classificatie C.2.

Algemeen.

Inf. was behalve hoofd van Politieke Afd. van het Min. van Buitenl. Zaken ook beheerder van het archief van de Min.v. Buitenl. Z. Het Min. is in het buitenland als volgt vertegenwoordigd.

New Delhi: SOEDARSONO. Dit is het belangrijkste kantoor. Het stond in rechtstreekse verbinding met Djocja en zorgde voor de verbinding met de andere vertegenwoordigers. De sterkte is ongeveer 20 man. Alle krachten behalve SOEDARSONO zijn plaatselijk aangeworven. Toen SOEDARSONO in September in DJOCJA was beweerde hij, dat hij nog een batig saldo had. Dit zou nog afkomstig zijn van de betaling van de rijstleveranties in 1946. SOEDARSONO is naar India teruggekeerd met het toestel, dat HATTA naar SUMATRA bracht.

Rangoon: MARIONANI heeft voor zover aan inf. bekend, geen medewerkers. Hij wordt gefinancierd door NEW DELHI.

BANGKOK. ISHAK MAHDI zou ook geen medewerkers hebben. Hij wordt gefinancierd door SINGAPORE.

SINGAPORE: OETOYO; dit kantoor heeft een sterkte van ongeveer 30 man.

MANILLA: Voor zover inf. bekend zou RATULANGI hier naar toe gaan. Een zekere PESIK is secretaris en bevindt zich in MANILLA.

CANBERRA: OESMAN; hij wordt gefinancierd uit NEW DELHI.

CAIRO: RASJIDI; die een vertegenwoordiger naar MEKKA zou sturen, n.l. ABDUL LATIEF.

NEW YORK: SOEMITRO sterkte ongeveer 20 man.

LONDEN: SOEBANDRIO.

PRAAG: SOEDIONO die echter door de Rep. niet off. wordt erkend.

Bij het Min. van Buitenl. Z. in Djocja waren slechts globale gegevens van de verrichtingen der vertegenwoordigers bekend aangezien slechts zelden rapporten of verslagen werden opgezonden. Tot nu toe is nog door geen der vertegenwoordigers een financiële verantwoording afgelegd. Het Min. is kort geleden begonnen om regelmatige verslagen

voor financiële verantwoording. Te allentijde is getracht de buitenl. vertegenw. van voldoende gelden te doen voorzien. Hiervoor werd van alle betrokken regerings instanties volle medewerking ontvangen. JOHN COAST, adviseur voor de Buitenlandse Dienst krijgt 1000 straits dollars per maand salaris. Het Min. beschikte over weinig studie-materiaal.

Wat zij hadden was voor het merendeel afkomstig van de United States Information Service en de British Information Service te BATAVIA.

Schema van het Min. van Buitenl. Zaken.

Min. B.Z.
Hadji AGOES SALIM.

Secr. Generaal
Mr. OETOYO (SINGAPORE)

Wvd. Secr. Generaal
PANDOESOEDHININGRAT.

Politieke Afd:
DARMANTO.

Administr. Afd.
DJOENAEDI.

A. Correspondentie:
Wed. NAZIEF.

Pers.Zaken.

B. Onderzoek Binnenland voor
inlichting vertegenw:
AMIN.

Finan.

Archief.

C. Situatie buitenland:
GANDOEL SOEGIANTO.

Expeditie.

D. Documentatie:
PRAJOTO.

E. Monitoring:
ALI MOERSID.

Djocja, 26 December 1948.

Hoofd C.M.I.
Djocja,

G. TREFFERS.
Kapt. M.L.

V e r k l a r i n g .

Ondergetekende, DARMANTO, verklaart aansprakelijk gesteld te willen worden voor de verbranding van de stukken op het kantoor van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, uitgevoerd naar zijns inziens uit niet beter weten.

Hij verzoekt dan ook beleefd bij ieder onderzoek daarmede verband houdende in de eerste plaats tot hem te willen wenden.

Ondergetekende,

w.g.

DARMANTO.

25 - XII - '48 ,
JOGJAKARTA.

Aan:
de betrokken autoriteiten.

Distributielijst.

	<u>Copie No.</u>	<u>Aantal Cop.</u>
Min. van Buitenl. Zaken	1	1
Kab. MINOG d.t.k. van Maj. Kies (2 x)	2-3	2
Hoofd Sectie G. 3 A - G.S. Nederland	4	1
Maj. Mr.G.P.Kiës	5-11	7
Hoofd Marid Nederland	12	1
Hoofd C.V.D. Den Haag	13	1
H.M.Ambassadeur Washington.)	14	1
" " Londen) d.t.k. van	15	1
" " Parijs) Maj. Kiës	16	1
" " Brussel)	17	1
" " Moskou)	18	1
Zijne Excell. Mr.H.van Royen	19	1
H.M. Ambassadeur New Delhi	20	1
H.M. Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd		
Minister Canberra	21	1
Hm. Gezant, Manilla	22	1
" Bangkok	23	1
" Cairo	24	1
Tijdel. Zaakgelastigde, Rangoon	25	1
Consulaat-Generaal, Singapore	26	1
Hoge Vertegenwoordiger v.d.Kroon	27	1
Commandant Leger in Indonesië	28	1
C.G.S.	29	1
Procureur Generaal	30	1
Chef DIRVO	31	1
Secretariaat C.M.I.	32	1
Kapt.P.Cramer, p/a Consulat des Pays-Bas,		
Saigon	33	1
" Jhr. J.J.de Serière p/a Neth. Cons.Gen.		
te Sydney.	34	1
Maj.W.H. Gout, p/a Ned. Missie Japan	35	1
Extra		
	36-40	5

52699
MINISTERIE VAN OVERZEESE GEBIEDSDELEN

Vol. no. 52736

5 JAN. 1949

Afdeling

'S-GRAVENHAGE,

ACD/ari

194 9

No.

AE 6380

no. 52699

GEHEIM
SECRET

Aan het Hoofd van de C.V.D.
Javestraat 68
's-G r a v e n h a g e

Ter correctie van het bericht, U doorgegeven bij mijn ongenummerde brief van 3 dezer, seinde DCMI mij, dat het adres van Rg. Abdoelmanap, zoon van de dierenarts Abdoelmanap te MEDAN ten rechte was: "Indonesian Delegation, care of J. Tardyova, Cobrovarnicka 34 te Praag."



Mr. G. P. Kies

res. majoor Inf. KNIL vsd

MINISTERIE VAN OVERZEESE GEBIEDSDELEN

B

Afdeling

'S-GRAVENHAGE, 3 Januari

1949

No.

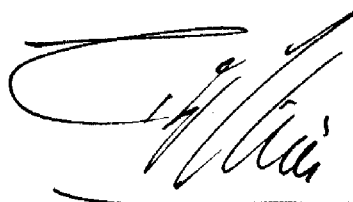
Aan het Hoofd van de C.V.D.
Javastraat 68
's-Gravenhage

GEHEIM SECRET
Volgno.
4 JAN. 1949
ACD/52699

⊕

Van Directeur C.M.I. te Batavia ontving ik het verzoek U het volgende door te geven:

→ "In het archief van Dasuki te MEDAN, voorman van het "FRONT NASIONAL" werd een brief aangetroffen van de dierenarts Seustius te Utrecht, meldende het oude adres van Rd. Abdoelmanap zoon
xi van de dierenarts Abdoelmanap te Medan, te weten: "Indonesian
→ Delegation, Tardyovacorrovarnicla 34 te Praag."



Mr. G. P. Kiës
res. majoor Inf. KNIL vsd

CENTRALE MILITAIRE INLICHTINGDIENST
 DOCUMENTATIE
 Geleidebrief

GEHEIM

C.M.I. Document No.: 5700

Ontvangen: 20-3-49

Van: T.I.G. JOGJA

Gegevens betr. inbeslagname: afkomstig uit archief vml. Rep. Ministerie van Buitenl. Zaken.

Taal: Engels

Gedat.: 23-11-48

Getypt

Aard doc.: gewaarmerkte copie

Gewaardeerd door no. 7

Dat.: 3-5-49

Bewerkt door no. 7

" 18-5-49

Korte beschrijving:

1. Gewaarmerkte copie van een in het Engels gesteld schrijven van het vml. Rep.Min.van Btl.Zaken dd. 23-11-48 no.3271/H III, geparafeerd door DARMANTO, gericht aan Charles EATON van het Australische Consulaat Generaal, houdende verzoek om het als bijlage aan dat schrijven gevoegde telegram te willen doorzenden naar Dr.USMAN, rep. vert. in Australië.
2. Het sub 1 genoemde telegram waarbij Dr.USMAN SASTROAMIDJOJO gemachtigd wordt om namens de Rep.regering de regeling van transfers en de verwerking van fondsen op zich te nemen, waarbij verder wordt medegedeeld, dat de betrokken inleggers zullen worden schadeloos gesteld in rep. valuta.

DISTRIBUTIEExempl. No.:NEDERLAND:

2x Minister van Buitenl. Zaken
 1x Minister van O.G.
 1x Ned. Ged.b/d Veiligheidsraad te LAKE SUCCESS
 1x Amb.te WASHINGTON
 5x Lt.Kol.Mr.G.P.KIES

1 & 2
 3
 4
 5
 6 t/m 10

BUITENLAND:

1x Gezant CANBERRA
 1x Kapt.Jhr.de Seriese, C.G.te SYDNEY

11
 12

INDONESIE:

1x H.V.K.
 1x Voorz. Ned. Delegatie in Indonesie
 1x C.Z.M.O.
 2x C.K.L. (1 ex. Lt. ZALME)
 3x Chef DIRVO
 1x Proc.Generaal
 1x Hfd. D.L.C. (Persoonlijk)
 2x Secr.v.St.v. Financien
 1x Pres. Javase Bank
 1x Secr.v.St.v. Econ. Zaken

13
 14
 15
 16 & 17
 18 t/m 20
 21
 22
 23 & 24
 25
 26

INTERN:

5x Directeur C.M.I.
 2x Hfd. Kabinet D.C.M.I. (C)
 2x Afd. II
 1x Afd. III
 2x Afd. V
 2x Afd. VII

27 t/m 31
 32 & 33
 34 & 35
 36
 37 & 38
 39 & 40

Extra

41 t/m 57

Typ.: VH.

C. M. I. DOCUMENT No. 5700.

BUNDEL No. --

A f s c h r i f t .

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
REPUBLIC OF INDONESIA

No: 3271/H III

Jogjakarta, November 23, 1948.

Dear Sir,

On behalf of His Excellency the Minister for Foreign Affairs I send you herewith a cable to Dr. USMAN SASTROAMIDJOJO, Representative of the Republic of Indonesia in Australia.

I should be grateful, if you will be so kind as to forward this cable to Dr. USMAN.

Thanking you cordially in advance, I remain, Sir, with high consideration.

Yours respectfully,
Paraaf DARMANTO. 23/11

DARMANTO
For the Secretary General of the
Ministry of Foreign Affairs.

To
His Honorable
Charles Eaton
Consulate General of Australia
at

DJAKARTA.

C A B L E
23-11-'48

Dr. USMANSASTROAMIDJOJO
Representative of Rep. Indonesia
Canberra

No. 550/xo/k

aaa eye HASALIM Minister foreign affairs Rep. Indonesia on behalf government (,) authorise you (,) Dr. USMAN SASTROAMIDJOJO to arrange transfer and operate funds on behalf Rep. Indonesia government (,) rep. government guarantees that subscribers shall be paid in reocurrency (,) ccc according bondan (:) trustees h; harvey (,) m healy (,) f o' brien (,) bondan (,) slamet (,) in aye meeting with you agreed upon funds transfered to rep. Indonesia government (,) ddd eye want list of subscribers with their account (,) send reply directly ha salim minforeignaffairs sends.

Minister for fereign affairs

K

11 ^{B VII} Van ~~zekerwijde~~ werd bericht ontvangen, dat OETOMO, SABLO
en SOEDRI naar Londen zouden gaan als vertegenwoordigers v.d.
Indonesische sectie v.d. BRITSE RADIODIENST voor het Verre Oosten
(afdeling van de B.B.C.).

In dit verband zouden bovengenoemde 3 heren gedurende lange tijd
in Londen te blijven.

Het zou de moeite waard zijn hun gangen na te gaan i.v.m. een mogelijk
contact met Indonesische Communisten aldaar.

X Over hun aanwezigheid in Engeland is niets kunnen blijken.

L.P. 1142 - 1327

5.5.48

V
27 AUG. 1948
MS 05

I.D.
D E N H A A G .
Doss.13/478.

G E H E I M .

Volgno. BELEGD
27 AUG. 1948
ACC 44962

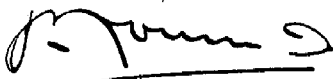
/Vice

Van betrouwbare welingelichte zijde werd vernomen, dat op voorstel van de Centrale Raad der "Pesindo" te Solo (N.O.I.) de "Badan Kongres Pamoeda Republik Indonesia", de Voorzitter van de Republikeinse Centrale Voorlichtingsdienst BAHAROEDIN (voor de oorlog tegen Japan was deze in Boven Digoel geïnterneerd en gedurende de oorlog verbleef hij in Australië) werd aangewezen om het Jongeren Arbeidscongres te Warschau (medio Augustus 1948) bij te wonen.

↑ Zekere KAMARSJAH van de "Pesindo" te Sumatra werd aangewezen om in Hongarije radio techniek te studeren.

Verzonden op 25 Augustus 1948.

aan: C.V.D.



C.V.P.

UITTREKSEL

Voor OD 107 Naam Indonesische activiteit in het buitenland
Origineel in PD 6094 Naam Soebandrio
Volgnr. Ag.nr. 44368 Aard van het stuk Notitie
Afz. Hoofd-C Datum 17.8.48

Notitie C.

Betrouwbare bron deelt mede over de activiteiten van Dr. Soebandrio n.a.v. het feit, dat hij het hoofd is van de Indon. Propagandadienst in Engeland; en zijn contract met THAMBU, Charles THAMBU werd ongeveer December 1946 naar Manilla gezonden en op 19.2.47 kwam hij vandaar per vliegtuig in Bangkok aan, om de Siaamese houding t.o.v. de Z.O.-Aziatische opstand te bestuderen. Terwijl hij in Bangkok was werd hij in gezelschap gezien van een Annaniet behorende tot de Nieuwsdienst van Vlietman. Tevoren had hij een visum aangevraagd voor Indo-China, maar deze werd hem door de Fransen geweigerd. In April 1947 zou hij naar Indonesië gaan via Singapore en Cheribon. Dr. SOEBANDRIO kwam in Engeland aan per vliegtuig van Karachi en wel op 11.8.47, na SHAHRIR te hebben begeleid van Singapore naar Indië. Op 23.8.47 ging hij naar Zwitserland om een conferentie bij te wonen van de Union of Democratic Control. Op 5.4.48 keerde hij naar Engeland terug, komende van Amsterdam, om zijn herbenoeming te verkrijgen als vertegenwoordiger van de Indonesische Republiek.

L.P.
17.8.48

1432

Uitgetrokken door GH Afd./Sectie acd-4 Datum 20.9.48

Op aanwijzing van

Notitie van C.

c ~~K~~

Van betrouwbare zijde werd mijn aandacht gevestigd op het feit, dat bij de B.B.C. de Indonesiërs OETOMO, SABLO en SOEDRI niet bekend zijn. Dit in verband met het bericht, dat de 3 heren bij de Sectie Radiuitzendingen voor het Verre Oosten van de B.B.C. zouden komen.

11.8.48.

L.P. 1327

Volgno.
17 AUG. 1948.
ACD 44026

UITTREKSEL

Voor GD 107 Naam Indon.activiteiten in het buitenland.

Origineel in PD 6894 Naam Soebandrio

Volgnr. Ag.nr. 41684 Aard van het stuk inlich

Afz. I.D. den Haag Datum 17 Juli 1948

Uit betrouwbare bron werd het navolgende vernomen:
Tengkoe Mohamed DALILOEDIN, geboren te Medan, 20 September 1911, wonende te Amsterdam, die zich sedert kort uit het hoofdbestuur der P.I. te Amsterdam had teruggetrokken, z.g.n. om zich in Leiden aan de juridisch studie te wijden, is ongeveer twee weken geleden, in het geheim, naar London vertrokken. Aan een hier ter plaatse wonende vriend heeft hij geschreven, dat hij in de plaats van Dr. SOEBANDRIO was aangesteld als vertegenwoordiger der Republiek bij de Veiligheidsraad te London. Laatstgenoemde zal vermoedelijk naar Lake Succes vertrekken om PALAR, de vertegenwoordiger der Republiek bij de Veiligheidsraad, bij te stann.
Daliloedin voornoemd, komt a.s. Zondag, 18 Juli 1948, voor enkele dagen in Nederland terug om orde op zijn zaken te stellen.

Uitgetrokken door GH Afd./Sectie ACD-4 Datum 20.9.48

Op aanwijzing van

ACD
ven. ag. a. con
mi. g. n. t. r. a. n. g.
su. n. e. f. e. r.
B. V. L. L.
18/11

Volgno.

13 JULI 1948

ACD/40736

Lee ghem

OPGELEGD

Notitie B.

De Voorlichtingsdienst SUMATRA te FORT DE KOCK berichtte op 20 Juni de Resident LAMPONG te TANDJUNG KARANG het volgende:

1. "U.S.A. representatieve":
 - * | Dr. SOEMITRO DJOJHADIKUSUMO 120 BROADWAY Room 3214 NEW YORK 5 "Financial and trade representative plenipotentiary".
 - Dr. SOEMITRO DJOJHADIKUSUMO,
 - * | "Political dept.....": PALAR.
 - * | "Information dept.": SOEDJATMOKO en THAMBOE.
 - * | "Rep. of Indon. Office", 53-56 PARK ROW, NEW YORK 7.
2. | "United Kingdom Representative": Dr. SOEBANDRIO,
16 Rutland Court Knighthridge LONDON S.W. 7.
 - * | "Cable address": "MERDEKA LONDON".
 - * | "Information Dept.": ATKINSON. *Comment*
 - * | "Cultural Dept.": Mevr. SOEBANDRIO.
 - * | "Trade Dept.": Dr. SOEBANDRIO.
3. CAIRO, Minister "plenipotentiaro":
 - * | H. RASJIDI, Sikket el Fadi, CAIRO.
 - * | "Cable address": "PERWKL CAIRO".
 - * | "Adviser": Dr. PAMONTJAK.
4. INDIA, NEW DELHI.
 - * | "Representative": Dr. SOEDARSONO.
 - Constitution house, Curson Road DELHI.
 - * | "Cable address": "WAKREP".
5. PAKISTAN.
 - * | "Representative": BIDHAM, Carlton Hotel, KARACHI.
 - * | "Cable address": "INDON. REP. PAKISTAN".

6 Soeripno & Saaz

Naam : ATKINSON. Tom-

28-1-1947.

Gesl. : M.

NEFIS-DOSSIER.

Nat. : Engelschman.

ZIE Co 40736

ST

Geb. pl. dat. :

Beroep : Vertegenwoordiger van Antara. Hfd. van het Information Dept.

Woonpl. : Londen. R.W.

Genoemd in : Uit de "MERDEKA" (Solo) dd.16-1-1947.

Een hoge ambtenaar v/h Kementarian Penerangan heeft een brief ontvangen van subject, vertegenwoordiger van Antara in Fleetstreet, Londen, - schijnt ook contact te hebben met een "hoogen" ambtenaar v/h Foreign Office.

2-7-'47. : Soeciale Rapporten, Radio telefonie v. Nefis Bk. Palembang van 20-t/m. 28-2-'47. A. 302/232. Bk.G.108.

Subj. moest volgens telegram No.482/TDO van Namsoco, 4 B. Raffles Place, Singapore geld ontvangen in ponden.

Verm. naam : ATKINSON, Thomas.

" woonpl.: Edendal e Delves Conselt Co. Burham. England.

Z.O.Z.

15-6-'48. Schrijven van Neris BK Makassar aan DN, betreffende Rep. Voorlichtingsdienst te Londen, No. G/110/135, Bk J 143 x, ddo. 12-2-'48.

Subj. zou hoofd zijn v.d. officiële Rep. Voorlichtingsdienst te Londen, waaraan verder echter uitsluitend Indon. medewerkers.

Overgenomen uit DOBI X ool/666 ddo 22 Juni 1948.Z.G.

Subj. is Hfd. van het Information Dept. Hij behoort bij Rep. Vertegenw. in Engeland. Zie kaart SOEBANDRIO, Dr.

Radio " Djoeja" ddo. 24-11-'48.

In de "Citizen World" verscheen van de hand van de heer Atkinson een artikel betr. Indonesische vraagstukken. Het luidde als volgt: Indonesia is een levend krachtig land. Voor de tweede wereldoorlog voorzag Indonesia de wereldmarkt van vele grondstoffen, die voor de wereld productie van groot belang waren, z zoo b.v. 91% kinabast, 80% peper, 2% kapok, 37% rubber, enz. De slechte situatie in Indonesia momenteel zal ten gevolge hebben, dat niet alleen Indonesia zelf, maar ook de wereld hiervan de terugslag zal ondervinden. Subj. verklaarde, dat Indonesia een zeer belangrijke rol vervult in de internationale economie maar de wereldoorlog is oorzaak, geweest, dat Indonesia haar voortbrengselen niet meer op de wereldmarkt kan brengen. Als gevolg hiervan is een groot tekort ontstaan aan ruwe grondstoffen, welke door de wereld benodigd worden. Subj. verklaarde verder, dat om hierin te voorzien, de wereld verplicht is Indonesia te steunen door toezending van landbouwwerktuigen en benodigheden voor de opbouw. Ook betrekkingen met het buitenland moeten worden aangeknoopt. Dit is van groot belang, omdat dan de voortbrengselen en ruwe grondstoffen van Indonesia de wereld ten goede komen. Zowel voor de wereld als Indonesia zal dit van groot nut zijn.

Kaart van : ATKINSON, Tom. -

Rapp.No.80-49 v.Cons.Gen.der Nederl.dd.S'pore 28-4-49 Volgno. 11648.

In het nieuwsbulletin van 26 April geeft CHARLES THAMBOO, ex hoofd van het Indonesia Office in de U.S. en een lid van de republikeinse delegatie bij de Veiligheidsraad, zijn mening over de huidige situatie zoals hij die in een interview aan een blad te Karachi bekend stelde. Zoals de Veiligheidsraad thans is georganiseerd, kan geen oplossing voor Indonesia worden verkregen. CHARLES THAMBOO arriveerde op 28 Maart uit Amerika te Karachi. Hij is onlangs benoemd om de republikeinse minister van buitenlandse zaken, MARAMIS, te New Delhi te assisteren.

Voorts komt in dit nummer een ingezonden stuk voor, zoals T.W.ATKINSON, Information Officer van het Indonesia Office te Londen, dit op 30 Maart jl. de New Yorker Herald Tribune toezond. Het stuk handelt voornamelijk over de Lingardjati Agreement en bevat een antwoord op de door de heer VOORBETTEL, Press Attache aan de Nederlandse Ambassade te Parijs, geschreven verhandeling. *afg.*

C.M.I.Bp.Salatiga Alg.Inl.over het Rep.gebied dd.8-11'48.No.B.232/14/13131.
Betr.was vroeger oorlogscorrespondent, heeft in de beginjaren van de revolutie Djakarta bezocht. Zelf lid van een of andere progressieve partij, heeft hij grote sympathie voor de Rep. Hij was toen correspondent van een van de grootste dagbladen van Londen. Thans is hij zoogenaamd chef van het Londen-kantoor van "Antara" Hij verspreidt Aneta-nieuws. Hij werkt nouw samen met Dr. Soebandrio, Rep. vertegenwoordiger in Engeland. *S. Soebandrio*

Rapp. Verre Oosten 19 t/m 26 Aug. '49 Volgnr. 20424.

Was gedurende de oorlog sergeant bij de R.A.F. te Colombo en ontpopte zich als zeer actief communist. Na de Jap. capitulatie zorgde hij voor de zwartvetkleding der Nederl. schepen in Ceylon en bracht de befaamde brief van Sjahrir over naar de "Daily Worker". Later werd hij door de Republiek aangesteld als verbindingsman op het "information department" der Republiek te Londen bij Soebandrio. Betr. verblijft momenteel in het "Palace Hotel" Den Haag. Zie rapp. *[Handwritten signature]*

29-3-46

Christian and Surname : I. ATKINSON., (Lt. (Eddy). (ZIE)FILE.
Sex : M.
Nationality : British.
Birthplace and Date:
Occupation :
Dwelling-place : Colombo. R.W.
Mentioned in : Zie Amacab 1606, VI₁.

ST

✓
B

Wordt scherp gecontroleerd door Britsche Field Security, maar heeft tijdens zijn verlof in Colombo toch deel genomen aan geheime conferenties met het bestuur der Communistische partij in Colombo. Kreeg verder instructies van Emile Burns, vermoedelijk chef der Propaganda-afdeeling van de Engelsche Communistische partij. Subj. wordt ook wel genoemd: Lt. EDKINSON of Sergt. Maj. ADKINSON.

NEFIS Document no: 2086. Bundel no: 147. Ontvangen add. 6-7-1946. Van: Hr. Brugman - Subst. Audit. Militair Batavia. Geg. betr. inbeslagname: Aangehouden brieven. Zekere Cpl. ATKINSON, Education Centre, 904 Wing, R.A.F. S.E.A.A. F., zendt d.t.k. van Norman FREEHILL v.d. "Tribune" stukken aan de Indonesian National Party te Mackay (Queensland). Waarschijnlijk dezelfde man.
Gedateerd Mei 1946 : *H. Brunters*

Overgenomen uit EC6/70046/G File comm. bew. in N.O.I. A en EC2/67820/-

File HK. No. 33. File East II 1c.

Subj. ~~was~~ vertegenwoordiger der Britsche Comm. Party op Java, Nov. 1944
zie rapport. *Muts*

Dagrapport A BK Batavia dd. 19-12-1946. (EC6/72902/G) (BK A 95).

Subject is verantwoordelijk voor de op Ceylon ontstane sabotage bij het laden van voor Ned. Indie bestemde schepen, e.e.a. in samenwerking met de communistische partij te Colombo. / communist. Zie rapport. *N. Brubaker*

Rapp. Nefis HK. dd 15-11-'46. Agno EC2/67820/-File Nefis HK. No 33.

Subj. was een van de twee vertegenwoordigers van de Britsche Comm. partij te Batavie. Stond in relatie met Tamboe den hoofdredacteur van h het dagblad "Independent" en trachtte via dezen de communistische denkbeelden ingang alhier te doen vinden. Subj. heeft o.a. ook getracht East om te halen de Militaire Drukkery te Petjenongan te Saboteeren.

NAAM & VOORNAAM : A T K I N S O N
NATIONALITEIT : Engelsman.
GEBORTEPL. & DATUM:
BEROEP :
VERBLIJFPLAATS : London.
GENOEMD IN : Agno. A.R.4048/14 ddo. 29-1-'47.

Betr. communist - verantwoordelijk sabotage bij laden Ned.schepen in Colombo. Elseviers weekbl.4-1-'47 kwam met R.A.F. naar Indië - contact t.h.v. Mr.Soetan Moh.Sjah en East (lid Engelse comm.party) Meded. van gegevens 21-11-'46 No.41. Communist. Behoorde tot "Surveying Command 3210 RAF", No.1509359. Propageerde h.t.l. de nationale revolutie. Onderhield relaties met de KERIS (Kebadjikan Ramai Indonesia Semenanjung) (Union of Overseas Indonesians and Malayans). Ag.No.AR.36/b ddo.8-4-'47. Agno. A.R.879/q ddo.9-4-'48. Betr. en zijn echtgenote verlenen kosteloos hulp aan dr.Soebandrio, de rep.vertegenwoordiger te London. Dobi 666 ddo.22-6-'48. Betr. belast met "Inform Dept." v/d "United Kingdom Representative" der Rep. Nef.Pol.Sit.Overz. N.I. no.30, afgesl. 29-2-'48. Betr. steunt de off. Rep. voorl.dienst te London.

Atkinson

No. 573

N.E.F.I.S.

Afdeeling II Sectie I

VERWIJZINGSSTROOK

BK... *H*... No. *296x* ddo. *7/9/49*

Zie voor V..... ddo.....

Div..... No.....

Agenda Nr.....

File No..... Naam. *Bk H. 296x*

Secretariaat

Ter inzage van:.....

ddo. *4/3/49*

Paraaf: *[Signature]*

Datum:

He Wilson

R.V.D. LUISTERDIENST.

Radio "Biceja" dd. 23-11-48.

In de "Citizen World" verscheen van de hand van de heer Atkinson een artikel betr. Indonesische vraagstukken. Het luidde als volgt:
Indonesië is een levenskrachtig land. Voor de tweede wereldoorlog voorzagen Indonesië de wereldmarkt van vele grondstoffen, die voor de wereldproductie van groot belang waren, zoo bv. 91% kinabast, 80% peper, 2% kapek, 37% rubber, enz. De slechte (buruk-bet) situatie in Indonesië momenteel, zal ten gevolge hebben, dat niet alleen Indonesië zelf, maar ook de wereld hiervan de terugslag zal ondervinden. De heer Atkinson verklaarde, dat Indonesië een zeer belangrijke rol vervult in de internationale economie maar de wereldoorlog is oorzak, geweest, dat Indonesië haar voortbrengselen niet meer op de wereldmarkt kan brengen. Als gevolg hiervan is een groot tekort ontstaan aan ruwe grondstoffen, welke door de wereld benodigd worden. De heer Atkinson verklaarde verder, dat om hierin te voorzien, de wereld verplicht is Indonesië te steunen door toezending van landbouwwerktuigen en benodigdheden voor de opbouw. Ook de betrekkingen met het buitenland moeten worden aangeknoopt. Dit is van groot belang, omdat dan de voortbrengselen en ruwe grondstoffen van Indonesië de wereld ten goede komen. Zoowel voor de wereld als Indonesië zal dit van groot nut zijn.

INDONESISCHE VERTEGENWOORDIGERS IN HET BUITENLAND.

1. Verenigde Staten van Amerika: Vertegenwoordiger: Dr. SOEMITRO DJOJHADIKOESOEMO; adres 120 Broadway, room 3214, New York 5. Financien en handel: Dr. SOEMITRO DJOJHADIKOESOEMO. Politiek: L.N. PALAR. Voorlichting: SOEDJATMOKO en Thambu adres 33-63 Park Row, New York 7.
2. Groot Brittannië: Vertegenwoordiger: Dr. SOEBANDRIO; adres 16 Rolland Court, Knightbridge, London S.W. 7; telegram-adres "merdeka" London. Voorlichting: ATKINSON; Culturele zaken: Mevr. SOEBANDRIO. Handel: Dr. SOEBANDRIO.
3. Arabische staten, Cairo. Gevolmachtigd minister: Hadji Rasjidi B.A.; adres Sikket et Fadl, Cairo; telegram-adres: "pervakilan" Cairo. Adviseur: Mr. Nazir Pamontjak.
4. India: Vertegenwoordiger: Dr. SOEDARSONO, adres: Constitution House, Coison Road, Delhi; telegram-adres: "wakredelhi"
5. Pakistan: vertegenwoordiger: Idham; adres: Carlton Hotel, KARACHI; telegram-adres: "indon. pakistan".
6. Birma: Afgevaardigde-vertegenwoordiger: Marjienani; adres: c.o. Ministry of Foreign Affairs, Government of Birma, Rangoon.
7. Siam Agent ISHAK MARDI; adres: Europe Hotel, Bangkok.
8. Filippijnen: Vertegenwoordiger: B. SOESITO; adres: 3 Caretta Rizal City, Manilla.
9. Australië. Vertegenwoordiger: Dr. Oesman SASTROADMIDJOJO; huisadres: Alsa 'pd Camberwell, Melbourne. Kantooradres: Dept. of External Affairs Affaires, Canberra.
10. Tjeche-Slowakije: Gevolmachtigd minister: Dr. SOERIPNO; adres: Indonesian Information Service, Tide Krale Jirho, Praag; telegram-adres: "daprin praha".
11. Afghanistan: Vertegenwoordigers: Abdoel Kadir; adres c.o. Ministry of Foreign Affairs, Government of Afghanistan, Kabeel.

(Widjaja).

Overgenomen uit Bk J 176x, dd. 6 Maart 1948, G 110/169.

NETHERLANDS FORCES INTELLIGENCE SERVICE
(N E F I S)
Buitenkantoor Makassar
Postbox n.17.

Aan: Directeur Nefis Batavia.
Van: Nefis Buitenkantoor Makassar.

GEHEIM

Nr.: RI AG 138/Geheim.
Bijlagen:
Onderwerp: Indon. Rep. Voorl. Bureau te Londen.
ATKINSON, communist.

Makassar, 6 Maart 1948.

DAGRAPPORT A ddo. 6-3-1948.

Informant deelt mede, dat de Oost Indonesische Regering reeds enige malen brieven ontving van een Indonesisch Republikeins Voorlichtingsbureau in Londen, aan het Hoofd waarvan staat zekere heer ATKINSON, naar hij vermoedt een communist van geringe ontwikkeling, gezien de wijze waarop hij zijn handtekening stelt. De Engelse tekst is overigens feilloos.

Kortgeleden heeft dit bureau het verzoek gedaan om ook tijdens de Minister van Voorlichting van Oost-Indonesië enige reciprociteit te mogen ontvangen, welk punt binnenkort door den Minister zal worden in beschouwing genomen

De gegevens aan informant bekend, zijn de volgende:

Naam : INDONESIAN OFFICE, Indonesian Dept.
16 Rutland Court Knightsbridge
London, S.W.7.
Telefoon : Kensington 2389.
Information Officer: T.W. ATKINSON.

Evaluatie: B - 1.

Aant. NEFIS: Gaarne worden enige nadere gegevens tegemoet gezien.

OVERGENOMEN uit

Bk 7 143 X. G/110/135

DAGRAPPORT A dno 4-2-'48.

Inf.7 dno 6/2-48 Maka

Ri-AG 81/GEHEIM

Onderwerp: Voorlichtingsdienst te LONDON.

Informant deelt mede, dat door de Republiek thans een eigen officiële voorlichtingsdienst is opgericht te LONDON, waaraan weliswaar Indoneziërs medewerken, doch het hoofd een Engelsman, genaamd ATKINSON is, die zich in een schrijven richtte tot den Minister van Voorlichting voor OOST-INDONESIË.

Informant zegt toe spoedig naere bijzonderheden te zullen vermelden.

Evaluatie: b-1

Overgenomen uit BK.H 171 X - A/600/593 - 5 Juli '48.

Onderwerp: Ontvangen inlichtingen van
de Franse Liaison Officier.

Aan : R.N.N.L.O.-SINGAPORE.

Het stoomschip "WILLOMEE" is Zaterdag 3 Juli 1948 naar Batavia vertrokken om vandaar naar Telok Betong te gaan. De "WILLOMEE" is bij de Fransen een verdacht schip (wapen en goudsmokkel), de navolgende bijzonderheden van de gezagvoerder en eerste officier zijn mij door de Franse Liaison Officer te S'PORE medegedeeld.

AITCHINSON, gedurende de oorlog commandant van een Britse LCT, heeft in 1947 de haven REAM bezocht met een LCT. Deze haven is in het verboden gebied. Hij zou daar 5 generators gelost hebben waarvan herkomst onzeker is. Zijn oponthoud ter plaatse (5 dagen) werd opgegeven als: "Aldaar ten anker gelegen in afwachting van beter weer".

In 1948 bevond de heer AITCHINSON zich te SAIGON en vroeg aan de Franse Autoriteiten vergunning zich naar REAM te begeven. Deze vergunning werd hem geweigerd daar deze plaats in verboden gebied ligt. Desondanks is hij daar toch heengegaan en heeft zich daar vier weken opgehouden.

Aan het eind van deze periode had deze heer een schuld aldaar van 4000 piasters.

Half Februari 1948 arriveerde de "WILLOMEE" onder commando van een zekere FRASER te REAM. Deze gezagvoerder betaalde de schulden van AITCHINSON en nam hem mede aan boord van zijn schip (als passagier ?)

Ddo 21-3-48 keerde de "WILLOMEE" terug in REAM en was de heer AITCHINSON eerste Officier aan boord van dit schip. De lading bestond uit kapok waarvoor geen uitvoervergunning aanwezig was. Het schip is ddo 27-3-48 aangehouden door een Franse sloop. Na onderzoek van de lading heeft het oorlogsschip haar laten gaan. De commandant van de sloop heeft echter medegedeeld dat het zeer wel mogelijk was dat er iets anders onder de lading kapok verborgen is geweest.

Nu is de "WILLOMEE" op weg naar TELOK BETONG via Batavia.

Indien deze beide genoemde nog aan boord van de "WILLOMEE" zijn, is het wellicht gewenst iets meer dan normale aandacht aan dit schip te besteden.

Noot: REAM moet een haven zijn op de WEST-kust van FR.INDO CHINA.

Ri AA 3281/g-beim.Inf. 4, dd. 19 Dec. 46ONDERWERP: Indon. visie kabinet SJAHRIR.

In Rep. kringen legt men de oppositie van de pro-Ned. vereeniging "Psoendan" te Bandoeng uit als een sterk protest der Soendanezen tegen het feit dat de invloeden bij , en de besluiten van de Rep Reg. een sterk Minangkabauschen inslag vertoonen, getuige de aanwezigheid van slechts 1 Soendanees n.l. Br. SJAFROEDIN PRAWIRANEGARA, min.v. financiën in het huidige kabinet.

Men verwijt dit kabinet verder, een sterk pro-Engelschen inslag te hebben terwijl men het zoowel Lord KILLEARN als Hadji AGOES SALIM, kwalijk neemt, dat ze t.o.v. de formatie van dit kabinet hun invloed hebben laten gelden. Hierbij wordt tevens verwezen naar de commercieele orientatie van Sumatransche handelaren op Singapore, het centrum v.d. smokkelhandel en Br. intriges in Zuid-Oost Azie.

Dezelfde Rep. kringen achten het dan ook niet uitgesloten, dat SJAHRIR, ondanks alles te elfdar ure een swaai naar links zal maken, vooral waar onder zijn leiding het Indon. arbeiderswezen thans meer en meer wordt georganiseerd en gecentraliseerd. Hooge loon-eischen, sociale voorzieningen enz. vormen hiervan de basis. Het bovenstaande, gevoegd bij de verklaring van den huidige chef van den Indon. Belastingdienst Mr. SOETIKNO SLAMET, dat de heffing der "Padjek Perang Istimewa" (de bijzondere door de Rep. te heffen vermogensbelasting) practisch neerkomt op confiscatie van voornamelijk door het Buitenland geïnvesteerd kapitaal, in strijd dus met de verzekering van SOETAN SJAHRIR, dat alle vnl. Ned. eigendommen na openstelling van het Rep. gebied zullen worden geretourneerd, doet dan ook vreezen, dat de econ. exploitatie van Java in de toekomst de Ned. ondernemers voor ernstige problemen zal stellen. In dit verband moet ook beschouwd worden de houding der Rep. strijdkrachten inzake plannen tot toepassing der "verschroeiende politiek" en de aansporing tot toepassen van deze politiek in de Rep. pers - organen. Voorts wordt verwezen naar ABDUL MOEDJID, de "brain-trust" der Indon. socialisten, die omstreeks Nov. 45 uit Nederland op Java arriveerde en aan wien S. SJAHRIR o.m. verantwoording verschuldigd is. Een aanwijzing is ook de open brief van SJAHRIR aan de redactie van het commun. dagblad "Daily workers" die door den Br. communist bezorgd werd. Deze communist ATKINSON, is verantwoordelijk voor de op Ceylon ontstane sabotage bij het laden van voor Ned. Indie bestemde schepen, e.e.a. in samenwerking: de commun. partij te Colombo.

Evaluatie C. 4.

file Atkins on

OVERGENOMEN UIT EC6/72902/ G. Bk.A.95. B120/257. 12/12-46.

Ri AA 3281/geheim

Inf. 4, dd. 19 Dec 46.

ONDERWERP: Indon. visie kabinet SJAHRIR

In Rep. kringen legt men de oppositie van de pro-Ned. vereeniging "Pascendan" te Bandoeng uit, als een sterk protest der Soendanezen tegen het feit, dat de invloeden bij, en de besluiten van de Rep. Reg. een sterk Minangkabauschen inslag vertoonen, getuige de aanwezigheid van slechts 1 Soendanees n.l. Mr. SJAFROEDIN PRAWIRANEGARA, min. v. financiën in het huidige kabinet. Men verwijt dit kabinet verder, een sterk pro-Engelschen inslag te hebben, terwijl men het zoowel Lord KILLEARN, als Hadji AGOES SALIM, kwalijk neemt, dat zij t.o.v. de formatie van dit kabinet hun invloed hebben laten gelden. Hierbij wordt tevens verwezen naar de commerciële orientatie van Sumatraansche handelaren op Singapore, het centrum v.d. smokkelhandel en Br. intriges in Zuid-Oost Azie.

Dezelfde Rep. kringen achten het dan ook niet uitgesloten, dat SJAHRIR, ondanks alles, te elfder ure een zwaai naar links zal maken, vooral waar onder zijn leiding het Indon. arbeiderswezen thans meer en meer wordt georganiseerd en ge-centraliseerd. Hooge loon-eischen, sociale voorzieningen enz. vormen hiervan de basis.

Het bovenstaande gevoegd bij de verklaring van den huidige chef van den Indon. Belastingdienst Mr. SOERIKNO SLAMET, dat de heffing der "Padjek Perang Istimewa" (de bijzondere door de Rep. te heffen vermogenbelasting) practisch neerkomt op confiscatie van voormalig door het Buitenland geïnvesteerd kapitaal, in strijd dus met de verzekering van SOETAN SJAHRIR, dat alle vml. Ned. eigendommen na openstelling van het Rep. gebied zullen worden geretourneerd, doet dan ook vreezen, dat de econ. exploitatie van Java in de toekomst de Ned. ondernemers voor ernstige problemen zal stellen.

In dit verband moet ook beschouwd worden de houding der Rep. strijdkrachten inzake plannen tot toepassing der "verschroei-de-aarde-politiek" en de aansporing tot toepassing van deze politiek in de Rep. pers-organen.

Voorts wordt verwezen naar ABDUL MOEDJID, de "brain-trust" der Indon. socialisten, die omstreeks now 45 uit Nederland op Java arriveerde en aan wien S.SJAHRIR o.m. verantwoording verschuldigd is. Een aanwijzing is ook de open brief van SJAHRIR aan de redactie van het commun. dagblad "Daily Workers", die door den Br. communist bezorgd werd. Deze communist ATKINSON, is verantwoordelijk voor de op Ceylon ontstane sabotage bij het laden van voor Ned. Indie bestemde schepen. e.e.a. in samenwerking met de commun. Partij te Colombo

Evaluatie: C 4.

Afschrift:

TRIBUNE.
695 George Street
SYDNEY

NF:NB.

27th May.

The Indonesian National Party.
47 Palm Street,
Cremorne,
Mackay,
QUEENSLAND.

Dear Comrade,

We have been asked to forward this to you by
Cpl. ATKINSON, Education Centre, 904, Wing, R.A.F. S.E.A.A.F.

Yours fraternally,

W.S. NORMAN FREEHILL
Chief of Staff.

In inkta

Please send any reply to us and
we will forward it to
Cde. ATKINSON.

Paraaf.

7 b.
AFSCHRIFT.

MANIFESTO OF THE PARTAI KOMINIS INDONESIA.
(COMMUNIST PARTY OF INDONESIA).

Jogjakarta 10th May 1946.

Principles and Aims of the Party.

1. The present state of Society is based on Capitalism, and is a form of Capitalism which has already reached its highest stage, which is Monopoly Capitalism in the form of Monopoly Industrial Capitalism merged with Monopoly Bank Capitalism.
2. This, which is the highest stage of Capitalism, has not the power to eliminate political and economic disorders and the class struggle. On the contrary, it only maximises and sharpens them.
2. The teachings of MARX and LENIN clearly show that world peace and security can only be realised by means of a proletarian revolution which will destroy Capitalism.

PARTAI KOMINIS INDONESIA is a working class party which, guided by the teachings of MARX and LENIN, determines its policy and takes all decisions in every matter on the basis of the best interests of the whole of the working class.

3. The P.K.I. works for a Socialist Society, in which all the means of production will be owned by and utilised for the benefit of the whole of society.

4. Socialism cannot be forced upon Society by a minority group. It is a movement which is in the best interests of the majority of the people and can only be realised by the will of the majority of the people. Therefore Socialism is true democracy.

5. Socialism as an ultimate aim of the people can only be realised by organising and educating the proletariat together with all the oppressed sections of the people, the farmers, and the middle class.

Such an organisation is of vital importance to defeat the minority of the oppressors and to determine the fate of the people by a democratic majority.

6. This form of organisation and the education of the people can only be carried on in a free and democratic country.

7. The revolution which is at present taking place in this country is a National Revolution, and is a part of the world revolution.

8. P.K.I. struggles to defend and consolidate the Republic of Indonesia as the first step towards the realisation of a Socialist Indonesia.

In its struggle and its endeavour to realise its aims, the Party will co-operate with all democratic organisations inside and outside of Indonesia.

HEADQUARTERS OF PARTAI KOMINIS INDONESIA.

W.G.
SARDJONO
(PRESIDENT)

W.G.
SOLEMAN
(SECRETARY).

dd. 26 September 1946.

ONDERWERP: Oprichting Indon. Republiek.

Buitenlandse fondsen, ten doel hebbende de republikeinsche propaganda te intensiveren, waren in de eerste weken van het bestaan der "republiek" zeker niet naspeurbaar. De belangstelling concentreerde zich toen inzonderheid op propaganda der "Kemerdekaan" onder de bevolking, hetgeen zich later inzonderheid door de activiteiten van R.A. WIRANATAKESOENAH en OTO ISKANDAR DINATA, ontwikkelde tot felle anti-Europese acties, begin Oct 45 tot volle ontplooiing geraakt.

De eerste aanwijzing omtrent Buitenlandse steun werd verkregen te Bandoeng, toen begin Dec. 45 de hoofdofficier der Keizerlijke Jap. Luchtmacht KOBAYASHI, verklaarde positieve gegevens te bezitten, krachtens welke het toenmalige Hoofd der RAPWI aldaar, de Britsche Major GRAY, de Indon. pers te Bandoeng financieel steunde en Indon. agenten aanstelde, onder wie Indon. politiepersoneel, voor een totaal bedrag 'smaands (privé-uitgaven, niet in RAPWI-verband) ad. f. 500.000.-, sedert zijn aankomst te Bandoeng aanstaande doeleinden gespendeerd.

Een feit is, dat GRAY, beheerend tot de aanhangers van generaal PH. CHRISTISON, het sterk afgebakend terrein zijner bevoegdheden heeft overtroffen door zich te oecupeeren met de Indon. politiek en door het afleggen van verklaringen ten favoore der Indon. pers. Tot zijn beste relaties behooren de gez. BLOK DE NEVE, waarvan een inmiddels in het huwelijk is getreden met den Australischen collaborateur, HANSEN (Sambopu Beppan). Het was GRAY, die door spionnenberichten op de hoogte gesteld van het feit dat in het voorn. kamp voor krijgsgevangenen "Tjihapit" o.l.v. officieren van het KNIL oefeningen werden georganiseerd, gericht tegen eventualiteiten van de zijde van terroristische organisaties - voornamelijk Hizboel-ah - den commandant van dit kamp. Kol. POELUS, bevel gaf bedoelde oefeningen onmiddellijk te doen staken. Op hetzelfde tijdstip werd door hem het feit getoleerd, alsmede door het in het voorn. Dept. van Oorlog gevestigde Britsche Hoofdkwartier, dat in het Noordelijk stads gedeelte openlijk voorbereidingen werden getroffen door uit Midd- en Oost-Java afkomstige Indon. jongeren, ten doel hebbende het veroorzaken van calamiteiten, welke dan ook prompt in de derde week van November 1945 aldaar uitbraken.

Het tweede naspeurbare aanbod van Buitenlandsch kapitaal is het voorstel van den Britschen Communist, ATKINSON, aan Mr. SOETAN MOH SJAH, nl. financiële steun tot publicatie van een officieel PKI-organ, ofschoon men in Britsche kringen de publicatie van het blad "Independence" afdoende achtte. Begin van dit jaar nl. werd in opdracht van APNEI de uitgifte der Bintang Merah gestaakt. In Communistische kringen werd dit besluit betreurd, gezien Batavia's importantie als centrum van verhoogde politieke activiteit. ATKINSON's voorstel vond echter bij Mr. MOH JOESOEF weinig bijval. Intusschen hadden zoewel SOEKARNO als SOEBARDJO den USA, via den consul-generaal, Walte FOOTE, een barter voorgesteld, strakkende tot uiteindelijke Angelsaksische erkenning der Republiek.

De Partij Komunis Indonesia putte haar gelden zeker niet uit Buitenlandse fondsen. JOESOEF, van wien bij geruchte ter stede is vernomen, dat hij inmiddels in de gevangenis te Cheribon is overleden, was tegen een dusdanige inmenging gekant, ofschoon in JOESOEF's leven wel Buitenlandse passages voorkomen:

Spanje en Moskou.

zie File Communistische Bew. in N.O.I.

A.

Wenschte JOESOEFF aanvankelijk geen contact met TAN MALAKKA, aangezien deze door de "IKAI" was geroyeerd, in den beginne liet het zich aanzien, dat JOESOEFF zou toetreden in het z.g. Volksfront van dezen, doch later bleek, dat dit niet in zijn voornemen lag, aangezien TAN MALAKKA het aanstuurde op eene nationale revolutie, en JOESOEFF slechts voor sociale omwenteling geporteerd was.

In de Partij P.K.I. zelve waren de volgende stroomingen merkbaar:

- a. Zij, die zich inderdaad tot de communisten rekenden.
- b. Zij, die tot de category "Strebers" behoorden.
- c. Zij, die voor nationale revolutie waren geproteerd.
- d. Zij, die streefden naar coöperatie met de SOEKARNO-HATTA-clique.
- e. Zij, die niet vrij waren van raciale en chauvinistische vooroordeelen.

Het was in intiem kring dan ook wel bekend, dat men met het beleid van Mr. JOESOEFF niet recht was ingenomen, te meer, waar dese zich openlijk tegen Soekarno e.s. keerde, hetgeen bijv. geschiedde tijdens de openbare vergadering van het P.K.I. jaarcongres te Cheribon, Februari 1946. Vlak voor dit congres was aan den huidige minister van Defensie, Mr. AMIR SJARIFODIN, een "aute-ongeval" overkomen, hetgeen men in "Pesindo" kringen aan P.K.I. invloeddeen wees.

Het valt ook niet te verwonderen, dat het te Cheribon, na dit jaarcongres, tot een uitbarsting kwam tussehen leden der P.K.I. en de "Polisi Sentara" als gevolg waarvan een complete veldslag woude en vrijwel het complete P.K.I. archief geconfisceerd.

Bovendien waren met de Br. Communisten enkele punten van wrijving merkbaar, temeer waar ATKINSON, No. 1509359, van "Surveying Command 3210 Royal Air Force" de nationale revolutie propageerde en op dit chapitre bleef doorhameren, terwijl JOESOEFF dit niet wenschte, en zich bovendien op non-coöperatief standpunt stelde tenopzichte SOEKARNO e.s. "En Pesant" kan gezegd worden, dat thans te Garoet verblijf houdende SEMAEN alwaar hij het periodiek "Pekeraja" redigeert, evenmin luidens informatie van Mr. JOESOEFF communistisch representatief is. SEMAEN is Trotskyist, aldus Mr. J. en door het Executief Komitee Internationaal IKAI geroyeerd als lid der Communistische Internationale. Na de debacle te Cheribon groepeerden oude P.K.I. leden onder wie Mr. SOEPRAPTO en MOH. ZAIK, zich om den uit Australie gerepatrieerden SARDJONO, communist, voorzitter der "Konsentrasi Nasional" welk driemanschap thans zeer hechte connecties onderhoudt met de "Partij Pemoeda Nasional". de organisatie van Mr. AMIR SJARIFODIN, en tevens optreedt als representatief trio voor de P.K.I. (Hoofdbestuur Solo.) De "Konsentrasi Nasional" keert zich tegen den "coup d'etat" van TAN MALAKKA, en streeft naar nationale revolutie, waarbij zij zich bedient van de jeugd (Pesindo). Uit diens hoofde is het voorhands aan twijfel onderhevig of de huidige opperbevelhebber der T.R.I. SOEDIRMAN, zich accoord verklaart met de tussehen de Commissie Generaal en Soekarno bereikte overeenstemming. In welingelichte kringen vreesd men voor een staatsgreep van dese zijde. Opgemelde ATKINSON onderhoudt relaties met de K.R.I.S. de "Kebajikan Rantai Indonesia Semenanjung" - Union of Overseas Indonesians and Malays" welke organisatie haar zetel heeft te Ceylon en geleid door Dr. M.P. DRAHAMAN. Voorzitter: HAMID BIN SEMAN, Secretaris: S.D. RAMALI. Zij bedient terzake van haar propaganda e.s. van "The Times Ceylon" "The Ceylon Observer" en "Ceylon Daily News" en staat in contact met de communistische partij te Ceylon, en met het Relief Fund for Indonesians "Wives and Dependents".

Dr. M.P. DRAHAMAN bekleedt functies in:

1. Malay Military Mosque.
2. All Ceylon Malay Congress.
3. Malay Progressieve Union (Vide relaties "De Progressieve Groep" te Batavia.
4. Malay Uniques Club.

Van de onder 1 tot en met 4 geciteerde organisaties is hij voorzitter terwijl hij daarenboven nog vice-voorzitter is der "All Ceylon Malay Association".

De P.K.I. te Batavia stond via Mr. SOETAN MOH SJAH tevens in contact met den Br. Indischen Militair, TEIKH BANNERDJI, vertegenwoordiger van den Trotskyist M.N. ROY, bestuurslid der "Radical Democratic Party" te Delhi.



Mr and Mrs. Frank C. Atkinson, married at Katong Church last Thursday.

Miss Eileen Keyt, eldest daughter of Mrs. E. Keyt of Singapore and Mr. Frank C. Atkinson, of the staff of Robinson and Co. and son of Mr. and Mrs. L. C. W. Atkinson of Middlesboro', England, were married at the Katong Catholic Church last Thursday.

Their romance began in India when Eileen, a Singaporean evacuee, who had joined the WACS (I) first met her fiancé then in the R.A.F.

In spite of the early hour—eight a.m. Eileen turned up at the church on time looking lovely in a gown of shimmering white satin with its full, shirred bodice, graceful skirt and long sleeves. Her foamy tulle veil was held in place by a cluster of orange blossoms, and she carried a sheaf of gladioli. An old friend of the family, Mr. O. N. Eber, gave her away.

The bridesmaid, her sister Miss Ivy Keyt, chose a gown of candy pink crepe with lace yoke and sleeves. A crown of pink flowers went to make her headdress and she carried a bouquet of blue hydrangeas. The best-man was Mr. Jack Bridger. Mrs. Keyt wore a gown of maroon crepe with a smart black straw hat. The reception was held at G.H. Café, where many attrac-

tive ensembles were worn. Mrs. G. Kraal chose a clean-cut sapphire blue two-piece with a pill-box hat to match. Covered heads were in favour, Mrs. V. Norris choosing a black cart-wheel hat, her daughter Joy a small black straw, and pretty Mrs. M. Kristek a white one, with chin-veil.

Among the guests were Mr. and Mrs. J. Pagent, Mrs. A. Clarke, Mrs. A. F. Cornelius and Audrey, Mrs. J. Danker, Mr. and Mrs. G. Davidson, Mrs. A. Chelvam and Marguerite, Lt. Col. J. S. Burnett, D.S.O., M.C., Major and Mrs. M. Kristek, Mrs. D. Ogle and Mrs. I. Smith.

The couple have chosen Malacca for their honeymoon.

Sund. Tribune

file Atkinson II, 6

OVERGEGENOMEN UIT NO 2/67820/-

GEHEIM.

File NEFIS H.K. No. 33.

BATAVIA, 15 November 1946.

Verklaring van Mr. Soetan Mohammad Sjah.

dd. 10 November 1946.

De Britsche Communistische Partij werd sedert de komst der Britsche troepen te Batavia in feite vertegenwoordigd door twee stroomingen, n.l. een geleid door den communist Atkinson, die via het persbureau "Antara" contact met mij opnam, en de tweede, vertegenwoordigd door den communist East, die in relatie stond met den hoofdredacteur van het dagblad "Independent", Tamboe, en die Tamboe gebruikte als instrument voor zijn plannen, n.l. de introductie van de communistische denkbeelden in republikeinsch kringen via "Independent". East was werkzaam bij de vroegere Geallieerde Militaire Drukkerij op Petjenongan, nu weer de Drukkerij der Firma G. Kolff & Co.

Het was in de maand Januari van het jarr, dat ik er getuige van was, dat Atkinson aan East verzocht het wel daarheen te leiden, dat het bedrijf der Geallieerde Militaire Drukkerij zou worden gasaboteerd. East antwoordde Atkinson hierop, dat dit niet wel mogelijk was, aangezien het Ambonsch personeel bij deze drukkerij hem teveel op de vingers keek. Wel vertelde East aan Atkinson, dat het hem, East, gelukt was de cliches, bestemd voor het drukken van Republikeinsche muntbiljetten, verborgen in deze drukkerij, uit dit bedrijf te smokkelen en naar het binnenland te doen transporteeren, "met gevaar voor eigen leven", zooals East dit uitdrukte, ofschoon ik dit laatste cum grano salis interpreteer.

Ten aanzien van het huidige republikeinsche piapiergeld vermoed ik, dat de cliches reeds vrij kort na 15 Augustus 1945 zijn vervaardigd, welk vermoeden ik baseer op de volgende twee feiten.

1. De Japansche spelling van den klinker oe met u ("sepulu")
2. De handteekening van Mr. A.A.Maramis, minister van Financien in het eerste kabinet der republiek, op alle bankbiljetten.

Het papier derzer biljetten is afkomstig uit de voorraden der firma G.Kolff & Co. (zg. banderollepapier).

Evaluatie: geen.

OVERGENOMEN UIT ANACAB NO:1006.

Onderwerp: PARTAI KOMUNIS INDONESIA.

De steun, die de PKI vanuit Colombo verkrijgt, kan geconcludeerd worden uit een schrijven gedateerd 2 Maart '46 en ondertekend door PIETER KEUNEMAN, secretaris der Communistische partij te Colombo. Deserzijds zal worden getracht dit schrijven in originali te bemachtigen.

Stakingen te Jaffna en Trincomali zijn in voorbereiding.

De in het vorige rapport genoemde Luit. EDKINSON, hetgeen ten rechte moet zijn sergt.maj. ADKINSON wordt vermoedelijk scherp gecontroleerd door Britsche Field Security, doch moet hij kans gezien hebben om tijdens zijn verlof te Colombo deel genomen te hebben aan geheime conferenties met het bestuur der Communistische partij aldaar.

Zijdelings zou deze ADKINSON nog instructies ontvangen van EMIL BURNS, vermoedelijk chef der Propaganda-afdeeling van de Engelse Communistische partij.

De verloofde van ADKINSON, een WRAN, zou thans te Hongkong gedetacheerd zijn en als lid der communistische party trachten contact te maken met Chineesche communisten aldaar.

Evaluatie: D 4.

AFSCHRIJF.

NEVIS BUITENKANTOOR
BATAVIA.

ANNE SWETH NIGHAMPIS.

ONDEKEMPEL PARTAI KOMUNIS INDONESIA.

Geen andere aanwijzingen zijn verkregen ten aanzien van het contact dat tusschen deze organisatie en Moskou een bestaan, dan slechts de mededeeling, dat bedoeld contact vanuit Djekja langs radiografischen weg (codeberichten) tot stand wordt gebracht.

Ten opzichte van andere contact-centra der PKI het volgende:

Vertreunenlieden van de Engelsche "Labour Party" en de communistische liga in Engeland ter stede zijn:

de RAF-hospitaalcoloniaat DAVIS (thans gedetacheerd op vliegveld
Kemajeran),

de tot het RAF-grenspersoneel behoorende Engelsche soldaat
HAMPHRIES (hampries), thans gedetacheerd op vlieg-
veld Kemajeran.

Beide personen hebben het schriftelijk contact tusschen Londen en Mr. MORND. SONTAN SJAH (wiens echtgenote, Mevr. Sjah-Verkeeman, tot veer kort assistente was van Prof. dr. E.J. van der plaats), confrater van Mr. A.A. MARAMIS en vertegenwoordiger ter stede van het hoofdbestuur der PKI te Solo, verzorgd en wel op dusdanige wijze, dat Mr. SJAH uitime Januari schriftelijke instructies vanuit Londen werden verstrekt. Be-
doeld schrijven is Mr. SJAH evenwel kwijt.gemaakt tijdens de van 12 tot 14 Febr. jl. heerschende onlusten tusschen de "Laskar Merah" en "Pecelis Tentara" te Cheriben.

Beoede militairen brachten kort na de kabinetserisis te Djekja een semi-officieel bezoek bij SONTAN SJANRIR, waar deer hen het voerstal werd gedeponeerd en bij de formatie van het derde kabinet rekening te houden met de desideratie der PKI en een vertegenwoordiger deser pryn-
nicatie in het te formeeren derde kabinet te doen opnemen, veer welke candidatuur Mr. SJAH zich beschikbaar had gesteld. Ondanks het feit dat SJANRIR kortelinge tegen intimi de uitlating heeft gedaan, dat hij geen vertrouwen meer stelt in de recente Regeringsvoerstallen, heeft hij geweigerd op dit verzoek nader in te gaan.

Voorts stelden beoede militairen aan Mr. SJAH het volgende plan veer:

- a. vorming van een Indonesisch leger onder leiding der TRI in Midden Java, annex een monopolistische positie der TRI in dese centralein.
- b. vorming van een Indonesisch leger in Oost Java onder uitsluitende leiding van de "Laskar Merah."
- c. verdeeling der bevoegdheden van beide legers, waarbij eenhoofdige leiding en de werkzaamheden der Generale staf bij de Republikein-
sche regering zonden berusten.

Het lag in de bedoeling en en ander schriftelijk met SONTAN SJANRIR op te nemen. Naar vermeldt heeft Mr. SJAH dit voerstal geandeneerd. Wel berust bij dese militairen thans het schrijven, waarin aan de repu-
blik dit schema kenbaar wordt gemaakt, doch dit document werd niet deer-
Mr. SJAH onderteekend.

Het ligt in het voernemen om een en ander nog nader op te nemen met den te Colombo gedetacheerden Britschen officier BEXINSON.

B. Publicatie van een communistisch georienteeerd dagblad in de Engeln-
sche taal, te financieeren met Britsch kapitaal.

Voorts staat Mr. SJAH in contact met Mr. LIE GEN KIAT, Raden Salehlaan No.23, en den Nederlander SANDERS, voormalig commandant van een der vroegere interneringskampen alhier, die om eubepende redenen uit zijn functie werd ontslagen deer Mr. W.F.J. BORGMAN BROUWER.

Over den veersitter der afgeeling Batavia, Mr. MORND. Joesoef, wordt gemeld, dat hij zich thans te Djekja in arrest bevindt naar aanleiding van het gebeurde te Cheriben.

- 2 -

Over de afdeling Batavia kan worden bericht, dat de secretaris MOOND. SAKI opdreef op Katerdag, 16 Maart en het contact met A. PATTY en de seventien overige uit Australië gearriveerde Ambonezen, die gehuisvest zijn in enkele S.S.-woningen te Manggarai, op te nemen en geneesden PATTY te versoeken zich ten kantore van het PKI-bestuur alhier te verzoegen.

Ten aanzien van den invloed der Lasjkar Merah wordt vernomen, dat deze van Patti (Residentie Semarang) naar het Oosten toe meer en meer merkbaar wordt, terwijl Bandjar als een voorman Lasjkar Merah-bolwerk wordt geïteerd.

Evaluatie 2.4.

OPMERKING: "HOFIS KANTOOR" - FLORESWEG 5.

Dit pand, waarvan niet met juistheid kan worden vastgesteld of het al dan niet behoort tot het vrouwen-interneeringskamp (V) danteel een Britsche M.P.-Post is, doch met stelligheid bekend staat als het "Hofis-kantoor", herbergt o.m. de volgende personen: Mevr. NYBERGEN, Mevr. GRUNNAGEL, en Maj HILDA BURE.

Tot de contacten van dit pand behooren:

- a. Mevr. HARDWIGT, weduwe van den Capt. ENYL Hardwigt, Floresweg No. 6.
- b. de zuster van Mevr. Hardwigt, zelfde adres, gedurende de bezettingsperiode employe "Taiwan Tikuwan", Rijwijk 19, thans cassiere bij bloemenhandel "Rosita", Pjiktui No 9, vriendin van Mevr. "PUCK" BUREN (uit te spreken/Heeben), welke laatste vrouw mistress was van den Japanner SAITO, secretaris van den Japanschen vliegtuig MANDA, en welke vrouw eveneens werkte ten kantore der "Taiwan Tikuwan", Saito woonde toentertijd Lombokweg No. 54 of 56. De zuster van Mevr. Hardwigt onderhoudt thans via "Rosita" nog steeds betrekkingen met Japanners te Tg. Frisk.
- c. Maj. TOKAJER, (?), lid Vrouwen Corps, gedetacheerd klooster der Zusters Ursulinen te Noordwijk, thans als archivaresse in dienst van L.M. dr. H.J. van MOEK.

Tot de menschen in haar onmiddellijke omgeving behooren:

- a. Maj. A.JAKE, Fienweg No. 12, vertaalster bij den Gede-dienst van het Paleis.
- b. Maj. WAAS, Thibaultweg No. 27, telefoniste idem.
- c. Maj. KIMMENEY, Thibaultweg No. 27, telefoniste idem.

Evaluatie 2.5.

Batavia, 21 Maart 1946.

Hoofd Buitenkantoor,

w.g. H.v.d. Breek.

Nota B.

G E H E I M.

② 2

Volgno. OPGELEGD

13 JULI 1948

ACD/40726

Mr.E.

Enige tijd geleden deelde ik de heer Kiës mede, dat naar dzz. vernomen was:

1. Mevr. R.A. Soenario (dochter van de Wali Negara van Pasoendan); en
2. Sirajoeedin Base Daengmalewo, door de Regeringsvoorlichtingsdienst te Batavia via Nederland naar Amerika waren gezonden als propagandisten. Ik stelde daarbij de vraag of deze en eventueel andere propagandisten in Indië behoorlijk werden getest omdat dzz. vernomen was, dat Mevr. Soenario een republikeins-gezinde was en Daengmalewo geen Engels spreekt, en voor de oorlog in Japan was geweest. De heer Kiës ontving naar aanleiding hiervan het met de bijlage in afschrift hierbij gevoegde schrijven van Nefis Batavia van 24 Juni jl. No. EC6/81751/G.

In verband met het daarin tot uitdrukking gekomen starre standpunt van de R.V.D. opperde Majoor Kiës het denkbeeld, dat hierop Uwerzijds mogelijk de aandacht gevestigd zou kunnen worden van Mr. Fook en van Mr. Lovink. Ik weet niet of dit raadzaam is.

Ik teken hierbij nog aan, dat R.A. Soenario kort na haar aankomst in Amerika tijdens een persconferentie te New York stemming gemaakt heeft tegen de z.g. Malinobeurzen (voor studenten die in Nederland willen studeren) omdat die niet groot genoeg zouden zijn en waarbij zij gesuggereerd heeft, dat er Amerikaanse beurzen ter beschikking gesteld zouden worden. Kort tevoren is te Amsterdam tijdens een besloten vergadering der "Persatoean Pendoedoeok Indonesia" (Februari j.l.) eveneens stemming gemaakt tegen de beurzen die niet groot genoeg zouden zijn omdat men geen corporaal kon worden.

In feite schijnen er echter republikeinse bezwaren te zijn van wijdere strekking. De republikeinse studentenvereniging te Batavia (Perhimpoenan Maska Siswa Djakarta) schrappt namelijk leden, die een Malinobeurs aannemen van de ledenlijst, omdat men "de studie in het buitenland op kosten van een regering die openlijk met de republiek in conflict is, in strijd acht met de nationale geest". Het accepteren van de beurs zal de positie van de republiek verzwakken en die van de Nederlanders versterken, aldus een andere overweging der studenten.

In verband hiermede rijst de vraag of de suggestie van Mevr. Soenario voor Amerikaanse studiebeurzen hiermede verband houdt. Ik zie in haar uitlatingen te New York in ieder geval een republikeinse gedachte schuil gaan.

De aandacht van de heer Kiës heb ik hierop gevestigd. Het bijgevoegde schrijven van de R.V.D. zou aanleiding kunnen geven tot meerdere opmerkingen, dit lijkt mij evenwel overbodig.

BVII 12/7

ACD
Tez. at Soenario
sep. tenor aan wijk
(bijlage door ontv. ik
van Nefis Muntir)
de aandacht met bijlage
gaf ik aan Mr. E. Me tenor
ontvoert van de stukken
heeft gevoegd
BVII 12/7

A F S C H R I F T.

NETHERLANDS FORCES INTELLIGENCE SERVICE
(NEFIS)

Hillemij Gebouw
Noordwijk 34, Batavia-C.

No. EC6/81751/G.
Bijlagen: 1.

G E H E I M.

Onderwerp: Mevrouw R.A. Soenario.

Datum: 24 Juni 1948.

Aan Majoor Mr. G.P. Kiès,
Kabinet Min. C.G.,
's-Gravenhage.

Naar aanleiding van Uw schrijven no. AE 5779, d.d. 15 Mei j.l., heb ik mij betreffende de uitzending van Mevr. R.A. Soenario als propagandiste naar Amerika, tot de RVD om opheldering gewend.

Van het desbetreffende antwoord van de RVD, heb ik de eer U Hoog Edel Gestreng een afschrift te Uwer oriëntering te doen toekomen.

Naar de inhoud van dit schrijven, waaruit het starre standpunt van de RVD duidelijk spreekt, moge ik korthedshalve verwijzen.

Namens Wnd. Directeur NEFIS
Hoofd Afdeling II,

(w.g. onleesbaar).

Mr. G.H. Evers.
Res. Maj. Inf. vsd. KRIL.

E/B.

Afschrift van EC6/126236.

REGERINGS VOORLICHTINGS DIENST.

Ref.No. Geheim
O/WB 198/G.

Batavia-C.17 Juni 1948.

Onderwerp: Mevrouw R.A. Soenario.

Bijlagen: --

Aan de Wnd. Directeur NEFIS
Nillmij Gebouw,
Noordwijk 34,
B A T A V I A - C.Uw schrijven van 11 dezer No.EC6/80865/G.

Inderdaad is een der oudste dochters van de Wali Negara van Pascoendan, R.A.A. Kocharam Wiranata Koesoemah, Mevrouw Malia Soenario-Wiranata Koesoemah, tijdelijk te werkgesteld bij de Indonesische Afdeling van het Nederlandse Informatie Bureau te New York. Natuurlijk betekent dit niet, dat zij als propagandiste voor een tot in details uitgewerkt politiek plan.

Mevrouw Soenario is uitgezonden, niet door de RVD, doch door de Nederlands-Indische Regering op voorstel van de Secretaris van Staat voor Algemene Zaken. Door de RVD zijn slechts technisch-administratieve faciliteiten verleend, terwijl ik overigens gaarne zag, dat bij de Indonesische Afdeling van het NIB te New York inderdaad Indonesiërs werkzaam werden gesteld. In Amerika is het een zaak van betekenis, dat men op een dergelijk kantoor niet uitsluitend Nederlanders ziet, doch ook Indonesiërs en is het veelvuldig zien van Indonesische gezichten in een dergelijk verband, een niet te verwaarlozen voordeel.

Overigens is het optreden van Mevrouw Soenario slechts aanleiding tot voldoening. Maar voorganger Wattimena en zijzelf zijn er in geslaagd om de federalistisch-democratische gedachtengang zo duidelijk te maken aan de Indonesiërs in New York, dat de Indonesian League sedert heftige conflicten heeft gehad met de heer Thambu; er is meer dat door Mevrouw Soenario bereikt is.

De heer Sirajoedin Baso Daengmalewa is eveneens uitgezonden door de Nederlands-Indische Regering ter vervulling van een soortgelijke functie als aan Mevrouw Soenario is toegedacht.

Hij was voorgesteld door de Regering van Oost-Indonesië.

Zowel over Mevrouw Soenario als ook over de heer Baso had ik tevoren allerlei vernomen, dat bezwend materiaal had kunnen opleveren, ware het niet, dat hetgeen werd verteld over het algemeene zeer oppervlakkig en niet of nauwelijks onderzocht was gebleken.

Het licht overigens voor de hand, dat een voorstel van de Regering van Oost-Indonesië en van vertegenwoordigers van West-Java (bij monde van de heer Abdul Kadir Widjojoatmodjo) gericht aan de Voorlopige Federale Regering, door mij niet ter nadere verificatie aan de Nefis kan worden toegezonden.

Het Hoofd van de
REGERINGS VOORLICHTINGSDIENST,

w.g. J. Ozinga.

*Heb dat dan in Fock
later leren
E.*

Mr.E.

Enige tijd geleden deelde ik de heer Kiès mede, dat naar dzz. vernomen was:

1. Mevr.R.A.Soenario (dochter van de Wali Negara van Pasoendan); en
2. Sirajoedin Baso Daengmalewa, door de Regeringsvoorlichtingsdienst te Batavia via Nederland naar Amerika waren gezonden als propagandisten. Ik stelde daarbij de vraag of deze en eventueel andere propagandisten in Indië behoorlijk werden getest, omdat dzz. vernomen was, dat Mevr. Soenario een republikeins-gezinde was en Daengmalewo geen Engels spreekt, en voor de oorlog in Japan was geweest. De heer Kiès ontving naar aanleiding hiervan het met de bijlage in afschrift hierbij gevoegde schrijven van Nefis Batavia van 24 Juni jl. No. EC6/81751/G.

In verband met het daarin tot uitdrukking gekomen starre standpunt van de R.V.D. opperde Majoor Kiès het denkbeeld, dat hierop Uwerzijds mogelijk de aandacht gevestigd zou kunnen worden van Mr. Fock en van Mr.Lovink. Ik weet niet of dit raadzaam is.

Ik teken hierbij nog aan, dat R.A.Soenario kort na haar aankomst in Amerika tijdens een persconferentie te New York stemming gemaakt heeft tegen de z.g. Malinobeurzen (voor studenten die in Nederland willen studeren) omdat die niet groot genoeg zouden zijn en waarbij zij gesuggereerd heeft, dat er Amerikaanse beurzen ter beschikking gesteld zouden worden. Kort tevoren is te Amsterdam tijdens een besloten vergadering der "Persatoean Pendoedok Indonesia" (Februari j.l.) eveneens stemming gemaakt tegen de beurzen die niet groot genoeg zouden zijn omdat men geen corpslid kon worden.

In feite schijnen er echter republikeinse bezwaren te zijn van wijdere strekking. De republikeinse studentenvereniging te Batavia (Perhimpunan Mahasiswa Indonesia) schrapt namelijk leden, die een Malinobeurs aannemen, van de ledenlijst, omdat men "de studie in het buitenland op kosten van een regering, die openlijk met de republiek in conflict is, in strijd acht met de nationale geest". Het accepteren van de beurs zal de positie van de republiek verzwakken en die van de Nederlanders versterken, aldus een andere overweging der studenten.

In verband hiermede rijst de vraag of de suggestie van Mevr. Soenario voor Amerikaanse studiebeurzen hiermede verband houdt. Ik zie in haar uitlatingen te New York in ieder geval een republikeinse gedachte schuil gaan.

De aandacht van de heer Kiès heb ik hierop gevestigd. Het bijgevoegde schrijven van de R.V.D. zou aanleiding kunnen geven tot meerdere opmerkingen; dit lijkt mij evenwel overbodig.

B III 12/7.

*Mevrouw Soenario is in Nederland op terugweg
van Batavia, gaat niet naar N. York Ferry. Het
populair, met haar blijft pensioen, dat de
Tevens in het bovenstaande t.a.v. haar
politieke instelling juist zou zijn*

ch 14/7/48.

A F S C H R I F T.

NETHERLANDS FORCES INTELLIGENCE SERVICE

(NEFIS)

Nilimij Gebouw
Noordwijk 34, Batavia-C.

No. KCG/81751/G.

Bijlagen: 1.

G E H E I M.

Onderwerp: Mevrouw R.A. Soenario.

Datum: 24 Juni 1948.

Aan Majoor Mr. G.P. Kijs,
Kabinet Min. O.G.,
's-Gravenhage.

Naar aanleiding van Uw schrijven no. AK 5779, d.d. 15 Mei j.l., heb ik mij betreffende de uitzending van Mevr. R.A. Soenario als propagandiste naar Amerika, tot de RVD om opheldering gewend.

Van het desbetreffende antwoord van de RVD, heb ik de eer U HoogEdelGestrange een afschrift te Uwer oriëntering te doen toekomen.

Naar de inhoud van dit schrijven, waaruit het starre standpunt van de RVD duidelijk spreekt, moge ik korthedshalve verwijzen.

Namens Wnd. Directeur NEFIS
Hoofd Afdeling II,

(w.g. onleesbaar).

Mr. G.H. Evers.
Res. Maj. Inf. v.d. KNIL.

E/B.

A F S C H R I F T.

Afschrift van ECG/126236.

REGERINGS VOORLICHTINGS DIENST.

Ref.No. Geheim 198/G.
0/WS

Batavia-C.17 Juni 1948.

Onderwerp: Mevrouw R.A. Scenario.

Aan de Wnd. Directeur NEFIS
Nillmij Gebouw,
Noordwijk 34,
B A T A V I A - C.

Bijlagen: --

Dw schrijven van 11 dez. No. ECG/80865/G.

Inderdaad is een der oudste dochters van de Wali Negara van Pascoendan, R.A.A. Moeharam Wiranata Koescamah, Mevrouw Maria Scenario-Wiranata Koescamah, tijdelijk te werkgesteld bij de Indonesische Afdeling van het Nederlandse Informatie Bureau te New York. Natuurlijk betekent dit niet, dat zij als propagandiste voor een tot in details uitgewerkt politiek plan.

Mevrouw Scenario is uitgezonden, niet door de RVD, doch door de Nederlands-Indische Regering op voorstel van de Secretaris van Staat voor Algemene Zaken. Door de RVD zijn slechts technisch-administratieve faciliteiten verleend, terwijl ik overigens gaarne zag, dat bij de Indonesische Afdeling van het NIB te New York inderdaad Indonesiërs werkzaam werden gesteld. In Amerika is het een zaak van betekenis, dat men op een dergelijk kantoor niet uitsluitend Nederlanders ziet, doch ook Indonesiërs en als het veelvuldig zien van Indonesische gezichten in een dergelijk verband, een niet te verwaarlozen voordeel.

Overigens is het optreden van Mevrouw Scenario slechts aanleiding tot voldoening. Haar voorganger Wattimena en zijzelf zijn er in geslaagd om de federalistisch-democratische gedachtegang zo duidelijk te maken aan de Indonesiërs in New York, dat de Indonesian League sedert heftige conflicten heeft gehad met de heer Thambu; er is meer dat door Mevrouw Scenario bereikt is.

De heer Sirajedin Baso Daengmalewa is eveneens uitgezonden door de Nederlands-Indische Regering ter vervulling van een soortgelijke functie als aan Mevrouw Scenario is toegedacht.

Hij was voorgesteld door de Regering van Oost-Indonesië.

Zowel over Mevrouw Scenario als ook over de heer Baso had ik tevoren allerlei vernemen, dat bezwarend materiaal had kunnen opleveren, ware het niet, dat hetgeen werd verteld over het algemeen zeer oppervlakkig en niet of nauwelijks onderzocht was gebleken.

Het licht overigens voor de hand, dat een voorstel van de Regering van Oost-Indonesië en van vertegenwoordigers van West-Java (bij monde van de heer Abdul Kadir Widjojoedmodjo) gericht aan de Voorlopige Federale Regering, door mij niet ter nadere verificatie aan de Nefis kan worden toegezonden.

Het Hoofd van de
REGERINGS-VOORLICHTINGSDIENST,

w.g. J. Ozinga.

B.X. 24277

12 November

7.

*Aan de
Waarne brengen?*

1.

OPGELEGD

VIII. RD.6.

G E H E I M

UITGEBODEN

Verhouding Aziaten
tot Japan.

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens ter kennisneming aan te bieden afschrift van een viertal persberichten over de verhouding Aziaten tot Japan.
van

In het feit, dat thans te Tokio het maandblad "Indonesia" verschijnt, heb ik gemeend bijgaande samenvatting van enkele persberichten te Uwer kennis te moeten brengen.

HET HOOFD VAN DE
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

AAN:

Z.E.de Minister-President.
Z.E.de Min.van Binnenl.Zaken.
Z.E.de Min.van Justitie.
Z.E.de Min.van Buitenl.Zaken.
Z.E.de Min.van Overzeese Gebiedsdelen.

L.L.van Laere.

I. GEMEN WERK TEGEN JAPAN BIJ DE ALLIATEN.

Op de pan-Asiatische conferentie te New Delhi is gebleken, dat meer dan 80 procent van de gedelegeerden geen werk tegen Japan kresteren en graag hadden gezien, dat Japan op de conferentie zou zijn vertegenwoordigd.

Seifs landen als China en Siam toonden geen vijandigheid, doch de Philippijns afgevaardigden zeiden de Japansse gruwelanten niet te kunnen vergeven en zij wisten het beter, dat Japan voorlopig niet vertegenwoordigd zal zijn.

Het hoofd der Indonesische delegatie, dr. Abas Hoesin verklaarde in een commentaar op het accord van Lingga-jati: "Onze strijd duurt voort".

Een voorvoerder van de P.N.I., Ali Sastroamidjojo, zeide dat de Indonesische de onafhankelijkheid van de gehele archipel wensden en de volledige afschakeling der Nederlandse soevereiniteit.

(Algem. Handelsblad van 28 Maart 1947).

UIT DE JAPANESE SCHOOLO.

Tijdens een "congres van Asiatische studenten" te Tokio hebben enkele Indonesische studenten het woord gevoerd. Dit congres werd bijgewoond door een honderdtal jonge Aziaten, die gedurende de oorlog naar Japan zijn gekomen, en, aldus de Japansse propoganda, "het Asiatische blok te vestigen".

Ze verklaard te hebben, dat de Asiatische landen zich moeten verenigen, teneinde hun onafhankelijkheid te verkrijgen, deelde een Indonesisch student een een correspondent van A.P.F. mede, dat hij de Japansse ideologie betreffende de onafhankelijkheid van de Asiatische landen bleef goedkeuren. "Zonder twijfel heeft Japan de oorlog in de Stille Oceaan verloren, maar de oorlog voor een Groot-Azië moet worden gewonnen", aldus de Indonesische student.

(Trouw van 2 Augustus 1947).

..II. REPUBLIEK KONET TOEWAAERING EELFS TOT JAPAN.

Onze Indis-reisacteur zeinde ons hedenmorgen uit Batavia: In Tokio, de hoofdstad van Japan, is het eerste nummer verschenen van het maandblad "Indonesia", dat, gedeeltelijk in de Japansse, gedeeltelijk in de Maleise taal, is uitgegeven door de "Indonesia Publishing Company". De voorpagina laat een foto zien van Soekarno, afgeestaan door John Flores, fotograaf van het Amerikaanse weekblad "Life".

ZIJ VINDT DAT EELFS EEN GROOT GEVOELSEN.

In het eerste artikel wil het blad trachten, bij de opgroeiende generaties van Japan begrip op te wekken voor Indonesië. De aandacht wordt gevestigd op het belang, dat beide hebben bij vriendschappelijke relaties.

JANNA

Japan kan agrarische producten uit Indonesië invoeren, terwijl Japan industriële producten naar Indonesië kan uitvoeren.

Dit is voor de vrieden van Soekarno blijkbaar nog niet mooi genoeg. Even verder staat namelijk, dat het "een groot genoeg, zowel als een stevige aanmoediging voor ons, Indonesië is, vriendschappelijke betrekkingen te hebben met een natie van 70 miljoen mensen, die over technische kennis en vaardigheid beschikt en bovendien grote belangstelling toont voor de binnenlandse toestanden van Indonesië."

Aan het einde van het artikel spreken de uitgever de hoop uit, dat het blad zal bijdragen tot een herstel en een wederontwaken van een nieuw, vreedzaam Japan.

Op dit artikel volgt een uiteenzetting van de overeenkomst van Lingadjadi, gesloten door republikeinse kril, waarbij weer de gebruikelijke voorstelling wordt gegeven als zou de republiek geheel Indië omvatten, zijnde een soevereine staat, erkend door de Nederlanders, terwijl dit in feite eerst het geval zal zijn met de toekomstige Verenigde Staten van Indonesië.

Het volgende artikel biedt een levensbeschrijving van Soekarno, waarna een uiteenzetting is opgenomen van de Indonesische economie voor en na de stichting van de republiek. Het artikel wil zeggen, dat economische vooruitgang voor de Indonesische bevolking onbereikbaar is zonder politieke onafhankelijkheid. De Europeanen en de vreemde Oosterlingen krijgen de schuld van de mindere welvaart, omdat zij de groothandel en de landbouw zouden monopoliseren. Het artikel besluit met een uiteenzetting van het semi-socialistische tianjaranplan van de republikeinse minister Gani.

Het commentaar, dat Nederlandse kringen te Batavia op het verschijnen van dit blad geven, is, dat blijkbaar nog vérdriet het vredesverdrag gesloten is met Japan, het land dat hier drie jaar lang op gruwelijke wijze heeft huigeboeten, de republiek reeds begint met toemetseling te roeken. Zij verzoeken daardoor haar afkomst niet. Het bloed kruipt nu eenmaal waar het niet gaan kan.

(De Rotterdammer van 26 September 1947).

IV. DE GROTE VRIEND.

Onder de ongeveer 3000 periodieken, welke onder Amerikaanse censuur in Japan verschijnen, bevindt zich het maandblad "Indonesia", dat in Japan een krachtige propaganda voert voor de republiek. Driekwart van dit 40 pagina's omkrommend tellende blad is getrukt in de Japanse taal, terwijl de rest in het Indonesisch verschijnt, blijkbaar bedoeld voor de nog geen 50 personen tellende Indonesische gemeenschap in Japan. Deze Indonesische gemeenschap bestaat voor een groot gedeelte uit pro-Japanse studenten en schrijvers, die zich tijdens de oorlog in het land van de rijzende son gevestigd hebben. Hun bijeenkomsten worden bemoeit door Japanners, die vroeger als officier deel uitmaakten van het leger. Deze officieren zouden ook een actieve rol spelen in de door de Indonesiërs gevormde schiedrijks.

"Het is van belang", zo schreef het blad "Indonesia" in zijn laatste nummer, dat dit blad zowel in de Japanse als in de Indonesische taal verschijnt; het doet ons groot genoeg en betekent een krachtige aanmoediging voor ons, dat er een ons vriendelijk gezind land met 70 miljoen inwoners is, met belangstelling voor onze binnenlandse situatie."

In omvang van dit nummer werd geheel ingewonnen door een portret van Soekarno, terwijl hij een grote menigte toespreekt. In algemeen karakter van dit blad komt hierop meer, dat buitenlandse adviezen en bijstand nodig zijn en de Indonésiers te helpen hun eigen bronnen te exploiteren.

De correspondent van Associated Press, die deze bijzonderheden vermeldt, verklaart hierbij ook, dat Japans autoriteiten wel eens een proefballonnetje op laten door te betogen, dat men de Japanners moet verzoeken tegeten naar Indië terug te komen en deze gebieden te helpen exploiteren en het Japans bevolkingsprobleem te verlichten.....

(Trouw van 22 October 1947).

II

— Uit de Japanse school —

Tijdens een „Congres van Aziatische studenten” te Tokio hebben enkele Indonesische studenten het woord gevoerd. Dit congres werd bijgewoond door een honderdtal jonge Aziaten, die gedurende den oorlog naar Japan zijn gegaan, om, aldus de Japanse propaganda, „het Aziatische blok te vestigen”.

Na verklaard te hebben, dat de Aziatische landen zich moeten verenigen, ten einde hun onafhankelijkheid te verkrijgen, deelde een Indonesisch student aan een correspondent van A.F.P. mede, dat hij de Japanse ideologie betreffende de onafhankelijkheid van de Aziatische landen bleef goedkeuren. „Zonder twijfel heeft Japan den oorlog in den Stillen Oceaan verloren, maar de oorlog voor een Groot-Azië moet worden gewonnen,” aldus de Indonesische student.

TRONN 2-0-47

I
ALG. HANDELSBL. 18-3-47
GEEN WROK TEGEN

JAPAN BIJ DE AZIATEN

Op de pan-Aziatische conferentie te New Delhi is gebleken, dat meer dan 90 percent van de gedelegeerden geen wrok tegen Japan koesteren en graag hadden gezien, dat Japan op de conferentie zou zijn vertegenwoordigd.

Zelfs landen als China en Siam toonden geen vijandschap, doch de Philippijnsche afgevaardigden zeiden de Japansche gruweldaden niet te kunnen vergeten en zij achtten het beter, dat Japan voorloopig niet vertegenwoordigd zal zijn.

Het hoofd der Indonesische delegatie, dr. Aboe Hanifa, verklaarde in een commentaar op het accoord van Linggadjati: „Onze strijd duurt voort.”

Een woordvoerder van de P.N.I., Ali Sastroamidjojo, zeide dat de Indonesiërs de onafhankelijkheid van den geheelen archipel wenschen en de volledige uitschakeling der Nederlandsche soevereiniteit.

Republiek zoekt toenadering zelfs tot Japan

Rott. 24-9-48

Onze Indië-redacteur seinde ons hedenmorgen uit Batavia:

In Tokio, de hoofdstad van Japan, is het eerste nummer verschenen van het maandblad „Indonesië”, dat, gedeeltelijk in de Japanse, gedeeltelijk in de Maleise taal, is uitgegeven door de „Indonesia Publishing Company”. De voorpagina laat een foto zien van Soekarno, afgestaan door John Florea, fotograaf van het Amerikaanse weekblad „Life”.

Zij vindt dat zelfs een groot genoeg

In het eerste artikel wil het blad trachten, bij de opgroeiende generaties van Japan begrip op te wekken voor Indonesië. De aandacht wordt gevestigd op het belang, dat beide hebben bij vriendschappelijke relaties. Japan kan agrarische producten uit Indonesië invoeren, terwijl Japan industriële producten naar Indonesië kan uitvoeren.

Dit is voor de vrienden van Soekarno blijkbaar nog niet mooi genoeg. Even verder staat namelijk, dat het „een groot genoeg, zowel als een sterke aanmoediging voor ons, Indonesiërs is,

vriendschappelijke betrekkingen te hebben met een natie van 70 miljoen mensen, die over technische kennis en vaardigheid beschikt en bovendien grote belangstelling toont voor de binnenlandse toestanden van Indonesië”.

Aan het einde van het artikel spreken de uitgevers de hoop uit, dat het blad zal bijdragen tot een herstel en een wederontwaken van een nieuw, vreedzaam Japan.

Op dit artikel volgt een uiteenzetting van de overeenkomst van Linggadjati, gezien door republikeinse bril, waarbij weer de gebruikelijke voorstelling wordt gegeven als zou de republiek geheel Indië omvatten, zijnde een soevereine staat, erkend door de Nederlanders, terwijl dit in feite eerst het geval zal zijn met de toekomstige Verenigde Staten van Indonesië.

Het volgende artikel biedt een levensbeschrijving van Soekarno, waarna een uiteenzetting is opgenomen van de Indonesische economie voor en na de stichting van de republiek. Het artikel wil zeggen, dat economische vooruitgang voor de Indonesische bevolking onbereikbaar is zonder politieke onafhankelijkheid. De Europeanen en de vreemde Oosterlingen krijgen de schuld van de mindere welvaart; omdat zij de groothandel en de landbouw zouden monopoliseren. Het artikel besluit met een uiteenzetting van het semi-socialistische tienjarenplan van de republikeinse minister Ganl.

Het commentaar, dat Nederlandse kringen te Batavia op het verschijnen van dit blad geven, is, dat blijkbaar nog vóórdat het vredesverdrag gesloten is met Japan, het land dat hier drie jaar lang op gruwelijke wijze heeft huisgehouden, de republiek reeds begint met toenadering te zoeken. Zij verloochent daardoor haar afkomst niet. Het bloed kruipt nu eenmaal waar het niet gaan kan.

TRouw 22-10-47
De grote vriend

ONDER de ongeveer 3000 periodieken, welke onder Amerikaanse censuur in Japan verschijnen, bevindt zich het maandblad „Indonesia“, dat in Japan een krachtige propaganda voert voor de republiek. Driekwart van dit 40 pagina's zakformaat tellende blad is gedrukt in de Japanse taal, terwijl de rest in het Indonesisch verschijnt, blijkbaar bedoeld voor de nog geen 80 personen tellende Indonesische gemeenschap in Japan. Deze Indonesische gemeenschap bestaat voor een groot gedeelte uit pro-Japanse studenten en zakenlieden, die zich tijdens den oorlog in het land van de rijzende zon gevestigd hebben. Hun bijeenkomsten worden bezocht door Japanners, die vroeger als officier deel uitmaakten van het leger. Deze officieren zouden ook een actieve rol spelen in de door de Indonesiërs gevormde zakenclubs.

„Het is van belang“, zo schreef het blad „Indonesia“ in zijn laatste nummer, „dat dit blad zowel in de Japanse als in de Indonesische taal verschijnt; het doet ons groot genoegen en betekent een krachtige aanmoediging voor ons, dat er een ons vriendelijk gezind land met 70 miljoen inwoners is, met belangstelling voor onze binnenlandse situatie.“

De omslag van dit nummer werd geheel ingenomen door een portret van Soekarno, terwijl hij een grote menigte toespreekt. De algemene tendenz van het blad komt hierop neer, dat buitenlandse adviezen en bijstand nodig zijn om de Indonesiërs te helpen hun eigen bronnen te exploiteren.

De correspondent van Associated Press, die deze bijzonderheden vernam, tekende hierbij aan, dat Japanse autoriteiten wel eens een proefballonnetje oplaten door te betogen, dat aan de Japanners moet worden toegestaan naar Indië terug te keren om deze gebieden te helpen exploiteren en het Japanse bevolkingsprobleem te verlichten.....

REGEERINGS VOORLICHTINGS-DIENST
GOVERNMENT INFORMATION SERVICE

D.N. 799

Batavia, 20 December 1946

INDONESISCHE PERS EN RADIO
(REPUBLIKEINSCH)

Nummer:

Datum: 17/1/47

Merdeka
Batavia

18/12

Het besluit van den Suikerbond.

Soerakarta, 16 December. Een Merdeka Journalist meldt, dat in het congres van den Suikerbond dat in Soerakarta was gehouden, besloten werd om de Linggadjati basis-overeenkomst goed te keuren, een nieuw passend plan in te dienen betreffende de salarissen en een voorstel in te dienen om een reorganisatie te bewerkstelligen.

Voorts drong het congres er op aan dat een rationalisatie wordt toegepast in het gebruik van de arbeiders krachten. Wanneer er te veel arbeiders zijn dan moet de regeering hen in andere instellingen tewerk stellen. In alle ondernemingen moet een ondernemingsraad worden opgericht zoodat in de toekomst, wanneer er besprokingen worden gevoerd inzake de overdracht der ondernemingen aan de Ned. (volgens Linggadjati-overeenkomst), een afgevaardigde v/d vorengenoemden raad daarin zitting zal kunnen hebben.

Merdeka
Batavia

18/12

Soerakarta zal het centrum worden van de internationale connecties.

Door het hoofd der P.T.T. den heer Soekarto was op 15 dezer officieel een afdelings centrale v/d P.T.T. geopend. Er werd een demonstratie gegeven van het gebruik van een "tele hell schreiber" en een "telephone carrier". Daar Soerakarta een goede ligging heeft om connecties door de aether met het buitenland te onderhouden is de Rep. regeering voornemens om Soerakarta het centrum van de intern connecties te maken.

De heeren Ong Keh Kong en Robinain die in den Centralen Dienst der P. T. T. werkzaam zijn en ook amateurs werk verrichten, hebben reeds connecties aangeknoopt met Australië, Amerika e.a. landen. De Radio Rep. Indon. die op 27 m. uitzendt heeft onderwijl rapporten ontvangen uit Zweden, Denmark, Australië en San Francisco waarin gemeld worden dat de ontvangst aldaar goed is. Ook in de genoemde landen zijn speciale radio-vereeningingen opgericht ten einde uitzendingen van de R. R. I. te beluisteren. Op het oogenblik houden alle technische en administratieve leiders van de P. T. T. over geheel Java een vergadering te Soerakarta teneinde voorbereidingen te treffen, opdat zij te allen tijde gereed zijn voor het totstand brengen van een international verbinding.

Kiai Hadji Abbas overleden. Cheribon, 17 December.

Kiai Hadji Abbas, een vooraanstaande Godsdienstleeraar in Cheribon, lid v.d. Centrale K. N. I., leider van de Masjoemi en Mahdatoel Ulama is op 14 dezer overleden.

Rajat
BATAVIA.

19.12

Onder de kop. "Oost-Indonesia dient gepacificeerd te worden" werd opgenoemen een gedeelte v.d. openings rede v.d. Den Pasar-conferentie van Dr. van Mook, waarbij speciale nadruk werd gelegd op de passage, waarin naar voren gebracht werd, dat het tempo en het succes van de pacificatie afhangt van de verantwoordigers van oost-Indonesië.

v.d. verantwoordelijkheid en organisatie
Het volk verleent hulp aan een Ned. Pilot. Op 16 dezer om 9.00 uur stortte een Mustang 4 km. van Medan in Rep. gebied neer. De bevolking en het volksleger verleenden spoedig hulp aan den piloot die zich met een parachute wist te redden doch lichte verwondingen opliep. Toen de burgemeester van Medan hiervan op de hoogte was gesteld, begaf deze zich met eenige politieagenten naar de plaats des onheils, waarna hij de piloot naar Medan bracht. Het neergestorte vliegtuig werd door de Ned. met een uit een vliegtuig geworpen explosief vernietigd. Het Hoofd kwartier v.h. Ned. leger heeft voor de bewezen hulp zijn dank a.d. Burgemeester betoond.

Radio
Rep:
Indo.
Jogja-
karta.

19/12

Zending uit Java. Heden is te Pamekasan aan den Resident van Madoera officieel overgedragen een zending uit Java, bestaande o.a. uit 50 ton padi, 1½ ton rijst, 7 balen textiel, 4 kisten medicijnen, 18 drums solar olie en een hoeveelheid suiker en koffie.

De Salarissen van Ambtenaren en beambten zullen in 4 termijnen worden uitbetaald.

Met ingang van Januari 1947 zullen door de Reg. wekelijks 25% v.d. maandelijksche salarissen der ambtenaren en beambten worden uitbetaald.

"Ra'jat" Vrijheid van denken; vrijheid van uiten zijn de rechten van een vrij volk
Batavia
 18.12: De schrijver van een ingezonden stuk in Ra'jat ddo. 18/12, wil graag gebruik maken van bovenstaande motto, welke dagelijks in de "Merdeka" gepubliceerd wordt.

Doch met dien verstande, dat er ook verplichtingen aan die vrijheid verbonden zijn nl. in hoeverre het noodig is, gezien de politieke situatie van dit oogenblik, en ook of de tijd er nu reeds aangebroken is, om de Regering, die we respecteeren, onheus te gaan becriticeeren.

Om naar ons een voorbeeld te noemen de "Merdeka" van 10/12-'44 bevatte critiek op de regering over de Tan-Malakka zaak, terwijl de bron daarvoor slechts geput is geweest uit geruchten.

Ook de critiek van B.F. Diah op Mr. Soesanto, minister van Justitie, vond schrijver de perken te buitengaan, waar B.F. Diah nog heel wat heeft moeten aanloeren op diplomatiegeheid, alvorens zich naast Mr. Soesanto te kunnen plaatsen.

Volgens schrijver zou hetgeen kwaad doen als de Regering eens art. 136/207 van het wetboek van strafrecht op zulke schrijven toepaste.

Ook het volk v/d Malinogebieden betuigt hun aanhankelijkheid aan de Republiek. Van Ned. zijde wordt met man en macht gepropageerd, als zou er een principieel verschil bestaan, tusschen de bevolking van de Malinogebieden en die van de Republiek.

Dat deze reactionnaire propaganda met op feiten berust, kan worden aangetoond door de volgende adhesie telegrammen, die de Rep.-premier Sjahrir uit die gebieden kreeg.

Van de "Kerapatan Geróda Protestan Minahasa".

De Protestante kerkraad van Minahasa, die reeds 14 jaren lang streed voor het verkrijgen van een onafhankelijke gemeente, biedt hierbij haar felicitatie aan voor de erkenning van Indonesia-Merdeka.

Genoemde Raad, die ook streeft naar eigen leiding in haar nationale strijd en volkseenheid, betuigt hierlangs haar aanhankelijkheid aan de Republiek Indonesia.

Soortgelijke telegrammen werden ook ontvangen van de "Gapri" (Gaboengan Perserikatan² Ra'jat) te Gorontalo, de "Bopim" (Badan Gantoek Ienjoengsoeng Indonesia Merdeka- Lichaam ter voorbereiding van Vrij Indonesia - Mr. AlBoes) te Samarinda, v/d Mr. Djojoprawiro, Volksvertegenwoordiger van West-Koetai en Oeloe-Mahakam.

De Vertegenwoordiging door John Andu is afgewezen. Singapore 18/12 (Antara)

De Cenkim (Central Komite Indonesia Merdeka te Brisbane) heeft brieven van de volgende inhoud verzonden naar de Indon. vereenigingen te Londen, Cairo, India en Singapore. Volgens Radio Jociakarta dd. 30/12-'46 heeft de Indonesian League of New-York een voorstel gedaan aan Pres. Soekarno, om de Rep. Indonesia in de UNO te laten vertegenwoordigen door John Andu, leider van genoemde league. Volgens Radio Jociakarta zou dit verzoek gesteund zijn door Indonesiers te Cairo en Singapore. Verder stond er in de brief, dat het voorstel door de Republiek is afgewezen, met als motief, dat men in deze tijden niet voorzichtig genoeg kan zijn vrienden te kiezen. Volgens Cenkim werd de Indonesian League of New-York argerd gedurende de oorlogsdagen, terwijl de vereeniging toen slechts een zuiver sociaal karakter droeg. Onder de leden waren er die politiek georiënteerd zijn, doch scherp afgebakend was het niet en bovendien was een deel er van pro-Japan en een ander deel pro-Nederland.

Deze league voelde zich onbehaaglijk toen Indonesia haar onafhankelijkheid proclameerde, en des te erger werd het, toen de Indonesiers in Amerika, die geen bevrediging konden vinden in deze league, overgingen tot de oprichting van de Amerikan Committee for Indonesian Independance met Charles Bidien als leider, en die op een ondubbelzinnige wijze te kennen gaf, dat de comité vierkant achter de Republiek stond.

Zich hierdoor geïsoleerd voelend, maakte de league een zwenking en een politieke tint werd aan de vereeniging gegeven, hoewel nog altijd even vaag en onduidelijk en zeker niet in overeenstemming met de politiek der Republiek.

Men is daarom geneigd te zeggen, dat deze league van het zelfde kant is gesneden als die groep, die in Juli 1946 een coup d'état probeerde te verrichten,

"Ra'jat" bij welke gelegenheid Pres. Soekarno bijna het leven verloor en Premier
Batavia St. Sjahrir ontvoerd werd.
 18/12: Dat zijn de redenen, waarom de Genkim in Amerika geen ander Indon. ver-
 eenigingen wil erkennen dan de Committee for Indonesian Independence.

19/12: Er is goede hoop dat K.N.I.P. de ontwerp-overeenkomst accepteert.
 Er is onder het volk een gevoel van twi'fel ontstaan door de afwijzende
 houding v/d Masjoemi t.o.v. de ontw.-overeenkomst. Menschen die de toe-
 stand niet kunnen overzien, verwachten een scheuring in de Masjoemi en
 de val v/h Sjahrir Kabinet. Er zijn menschen, die de afwijzing v/d P.N.I.
 als voorloopig zien, doch anderen beschouwen haar als officieel.
 De ontwerp-overeenkomst zal leiden tot de oprichting van de Vereenigde
 Staten van Indonesia en de Ned.-Indon. Unie, die in strijd zijn met onze
 grondwet, waarin gestreefd wordt naar een Indon. Eenheidstaat les van
 welke Unie ook. Oppervlakkig beschouwd is dat standpunt te rechtvaardigen
 het is alleen jammer dat het Masjoemi-blad, "Al Djihad" de werkelijkheid
 verdoezeld heeft, aangezien het de positie v/d Koningin, die slechts sym-
 bool is, interpreteert met het begrip "Kroon".
 De ontw.-overeenkomst is noch voor de Ned, noch voor de Indon. bevredi-
 gend. Voor de Ned. beteekent ze de ontbinding v/h Koninkrijk en voor de
 Indon. de voorloopige ontbinding van de Eenheidstaat om later de strijd
 beter te kunnen voeren. Beide zijden werden door de omstandigheden tot
 de ontw.-overeenkomst gedwongen om een "dead-lock" te ontwijken.
 Het Indon.-Ned. geschil heeft tot gevolg dat de Indon. van hun broeders
 in Borneo en de Grootte Oost afgezonderd worden en tevens ook van de bui-
 tenwereld. De Ned. echter kunnen hun contact met het buitenland vrij on-
 derhouden. Deze ontw.-overeenkomst maakt het mogelijk om werkelijke lei-
 ders naar Borneo en de Grootte Oost uit te zenden. Aan de andere kant heeft
 het buitenland ons noodig, daarom kan Ned. hier niet willekeurig handelen.
 De Masjoemi heeft bij haar verwerping v/d ontw.-overeenkomst bovengenoem-
 de feiten niet naar waarde geschat.
 Mogelijk omdat de leiders zich overschat hebben. De Masjoemi heeft vol-
 gens zeggen 15 millioen leden. Volgens verklaring van Mr. Sjarifoeddin,
zoojuist uit Sumatra terug, is de Masjoemi in Sumatra voor de overeen-
komst en zoo ook de afdeling Soerabaja.
 Verder was de vaststelling v/h pro of contra verre van nauwkeurig. In de
 afdelingen werd een vergadering gehouden, waar het afdelingsbestuur een-
 ige uren lang een rede hield en daarna werden de aanwezigen gevraagd of
 ze voor dan wel tegen de overeenkomst waren. In Soerakarta werd op 5 en 6
 December een massa-meeting gehouden, waarna opgesteld werd hoeveel afdee-
 lingen voor en hoeveel tegen. Het gevolg van die massa-meeting is, dat
 vele leden niet tevreden zijn over de verwerping.
 De Masjoemi heeft van de 300 stemmen in K.N.I.P. slechts 60, terwijl ver-
 der de Masjoemi-leden in het Kabinet in dit lichaam de partij niet ver-
 tegenwoordigen, ofschoon wij de invloed v/d partij op de leden in het
 Kabinet niet mogen verwaarlozen.
 De verwerping door de P.N.I. geschiedde niet met algemeene stemmen, Bata-
 via, bijvoorbeeld, is er voor. Het officieele standpunt zal pas op 30/12
 in Malang genomen worden.
 Moge deze uiteenzetting de teleurstelling veroorzaakt door de verwerping
 door de Masjoemi enigszins opheffen.

"Moederdag" Deze dag, welke in Indonesia gewoonlijk op 22/12 wordt ge-
 vierd, zal dit jaar ook door de Kowani (Badan Kongres Wanita Indonesia)
 herdacht worden. Aan vrouwen, die tusschen 15 en 25 Dec. moeder zijn ge-
 worden zullen pakketten verstrekt worden. Verschillende vereenigingen zul-
 len voor dit doel kleren verzamelen.

REGERINGS VOORLICHTINGS-DIENST
GOVERNMENT INFORMATION SERVICE

D.N. 752

Batavia, 30 November 1946,-

INDONESISCHE PERS EN RAJIO
(REPUBL.)

	J B
Datum	17/1/47

Ra'jat
Batavia
29/11:

Eendracht maakt macht, Tweedracht breekt kracht. Door Poetera Negara. Na parafeering van de Linggar Djati overeenkomst, rozen er in Ned. kringen zoowel in Ned. als hier in Indon., stemmen tegen de ontwerp-overeenkomst. Merkwaardig is het, dat de stemmen uit handelskringen in Indon. zich bijna allen hebben geschaard achter de comm.gen. Er zijn er, die zelfs onomwonden zeggen:

"Ik acht deze oplossing de meest praktische, die gevonden had kunnen worden. Wij wenschen niet dieper op deze materie in te gaan, doch wenschen er thans slechts op te wijzen dat er tusschen het volk in Ned. en zijn Reg. een verschil van meening bestaat. Wij kunnen het belang van dit feit voor onzen strijd in de zeer nabije toekomst begrijpen, als wij dit zien als een element van de eenheid van het vrije Indon. volk. Tevens kan men ook ons kort te gaan zeggen, dat de eenheid tusschen het Ned. volk en de Reg. gebarsten is. Met de geboorte van de ontwerp-overeenkomst van Linggar Djati gaat het geheele Indon. volk een nieuwe fase in bij de verdediging van zijn onafhankelijkheid. De oude fase is ten einde. Reeds meer dan een jaar heeft men de Indon. onafhankelijkheid met zijn ziel en de diplomatie verdedigd. De strijd in de nieuwe fase is nog zwaarder dan die in de afgelopen periode. Eerst waren het wij zelf, die onze nationale eer erkenden. Doch thans heeft de vijand zelfs onze eer erkend, wat in art. 1 van de ontwerp-overeenkomst tot uitdrukking komt. Plots moesten de helden die voor de vrijheid strijden, dit doen in een sfeer van een voorloopige vrede, een bestand. Hier beteekent strijd niet de vaardigheid om zich met een opblommende geest tegen den vijand te verzetten. De strijd beteekent het meester zijn van de hartstochten om maatregelen te treffen die ons eventueel kunnen benadeelen in de oogen van de wereld. Hoe het zij de internationale wereld beschouwt ons nog niet, zopals zij die Ned. beschouwen, die ze reeds lang kennen. De toestand welke men thans in Ned. aanschouwt, nl. de tweespalt tusschen het volk en de Reg., mag ten eenenmale niet gevonden worden tusschen het Indon. volk en zijn Reg. Als dit laatste ten spoedigste bereikt is en getoond kan worden aan de wereld, dan zullen de stapels moderne wapens, die de Eng. de Ned. in handen hebben gespeeld niets beteekenen. En, wat meer is de verschroeiide aarde behoeven wij niet ten uitvoer te brengen. Niet alleen zal dan de wereld ons waardeeren en eerbiedigen zopals het moet, maar ook onze rasgenooten, die zich nu nog tooien met het insigne van een vreemde mogendheid, zullen dit van zelf beseffen.

De Indon. in het buitenland roeren zich, Singapore, 29 Nov. (Anantara)

De Indon. Unie in Amerika heeft door tusschenkomst van de Indon. Arbeiders Partij in Singapore een resolutie gezonden aan den Pres., Vice Pres. en Premier Sjahrir, waarin gevraagd wordt om John Andu, voorzitter van genoemde Unie, te benoemen tot afgevaardigde in de UNO voor de officieele delegatie uit Indon. komt. Deze stap wordt gesteund door Carlos Romulos en 10.000 Indon. in Egypte en het Midden Oosten.

De Federatie van Indon. Arbeiders in Malaya te Singapore heeft in een bekend making haar vertrouwen uitgesproken in Soetan Sjahrir en de Rep. leiders. Ze verklaarden niet tevreden te zijn over de "kroon". De Indon. Arbeiders Partij in Singapore verklaarde niet accoord te gaan met het resultaat van de Indon. Ned. besprekingen.

Intusschen wordt het Rood-Wit op het schiereiland Malakka steeds meer populair, ja, wat meer is op voetbalwedstrijden en geesten voor Maleiers wappert het Rood-Wit naast de Union Jack.

Ra'jat
Batavia
29/11

Het Volk en het Bestuur in Batavia. (Hoofdart.) Woensdag 27 Nov. '46 werd door de Rep. Radio in Batavia een uitleg gegeven over de werkwijze van de rijstbijdrage voor deze stad. Uit die verklaringen hebben we den indruk gekregen dat de Poesat Gesaha Koperasi, d.i. de Coöperatie Centrale aan wie door het Nationale Stadsbestuur werd opgedragen om de rijstbijdrage te bewerkstelligen, niet die resultaten hebben opgeleverd die verwacht werden door de P.O.K. voorts, den heer Manaf, In een persconferentie in de Balai ageng hebben de burgemeester uitleg gegeven, niet alleen betrekking hebbende op de rijst, maar ook m.b.t. andere kwesties, / de heer Manaf. Volgens "Antara" heeft hij uiteengezet dat kwesties als de Staatspolitie Rep., Rechtspraak, Rijst, de positie van de havens en de koers van het Rep. geld in feite niet door het stadsbestuur geregeld moeten worden. Wij staan thans voortdurend voor dingen die men niet vermoedt. Veel is er in het verleden gebeurd dat men niet vermoedt heeft. Mr. Mas Slamet een vooraanstaande Indon. jurist scheldt op alles, dat naar de Rep. riekt. Een andere geëgradeerde hoofdambtenaar erkent onomwonden achter de Rep. te staan, doch, omdat zijn salaris, dat hij van de Rep. ontvangt niet toereikend was, was hij genoodzaakt bij de Nica te werken. De rijstbijdrage is van 200 gr. per dag gedaald tot 50 gr. enz. Doch, wat de burgemeester gisteren aan de journalisten heeft verklaard zou men kunnen beschouwen als de kroon op alle gebeurtenissen, waarop men niet heeft gerekend. En voor de Batavianen, die trouw zijn aan de Rep., is het stadsbestuur de verantwoordelijke persoon. Als er kwestie zijn die betrekking hebben op het Centraal Bestuur, dan is dat een zaak tusschen ~~xxx~~ het stadsbestuur en het Centraal Bestuur. Hier ligt het contact tusschen de bevolking en het Bestuur in Batavia.

Merdeka
Batavia
29/11

De strijd in Tamboen laat weer op. Poerwokerto, 29 Nov. Vandaag vernam onze correspondent, dat na 2 maanden rust te Tamboen, aan de grens van Batavia, de strijd opnieuw is uitgebroken tusschen Ned. militairen en het volk. De Ned. maakten gebruik van lange afstands kanonnen en ook werden tanks in Krawang in gereedheid gebracht. Gelijkertijd deed de vijand in Oedjoeng Krawang een groote aanval vanuit de zee kant in de richting van het strand van Tjitjiong vanaf 8 uur tot 16.00 uur. Aan den aanval namen 6 duikboten deel. Vanaf gisteren was het strijdtonel in Oost Batavia zee precair. Intusschen vernamen we, dat de Ned. een eisch hebben ingediend bij de bevolking van Tamboen, hetgeen door het volk werd afgewezen. N.a. hiervan woedt daar thans een strijd. Ook vermoedt men dat e.e.a. het gevolg is van het feit, dat de Ned. militairen niet accoord gaan met de ontwerp-overeenkomst.

De Staatsbank gaat haar vleugels uitspreiden. Jogjakarta 27 Nov. (Antara) De Staatsbank, die haar zetel in Jogjakarta heeft, is thans bezig filialen op te richten in Java, Madoera en Sumatra. Momenteel heeft deze bank, welke een kapitaal van 10 milj. heeft, 5 afdelingen nl in Batavia, Kediri, Malang, Soerakarta en Tebingtinggi. De huidige werkzaamheden zijn o.m. het verstrekken van ~~xxx~~ kredieten aan Diensten, Instellingen, het handelen in vreemde Courant het overmaken van gelden aan Indon. staatsburgers in Sumatra.

Antara
Telegram

Volkspartij tegen. (Soerakarta 28/11.) Op zijn vergaderingen van 28 dezer heeft het hoofdbestuur van de Volkspartij het volgende bepaald:

1. Het Hoofdbestuur verwerpt de ontwerp-overeenkomst om de volgende redens:
 - a. Dit ontwerp is in strijd met den geest van de onafhankelijkheidsproclamatie van 17 Aug. 1945, die door het volk is goedgekeurd en verdedigd in overeenstemming met de wenschen van opbouw van den eenheidsstaat Rep. Indon., zooals vervat in onze grondwet.
 - b. Dit ontwerp is in strijd met de doelstelling van de Volkspartij, nl. de partij verdedigt en versterkt de positie van den eenheidsstaat Rep. Indon., die zich naar een socialistische maatschappij moet ontwikkelen.
2. Het hoofdbestuur heeft besloten:
 - a. zoo spoedig mogelijk een conferentie te houden van alle afdelingen van de partij.
 - b. met instemming van de conferentie een nota aan te bieden aan het KNIP als volksvertegenw., die het recht heeft over de toekomst van het land te beslissen, waarin zij echter nog niet is vertegenwoordigd.

Voorts kan gemeld worden dat deze conferentie op 3 en 4 Dec. a.s. te Soerakarta zal worden gehouden.

Radio
Rep. Indon.
Jogjakarta
29/11:

Hadji Rasidi uit het hoofdbestuur van Mohammadiyah. Hadji Rasidi, kortgeleden gekozen tot lid van het hoofdbestuur van de Mohammadiyah, heeft op 27 dezer bedankt als lid van het hoofdbestuur. In zijn brief aan Ki Bagoes, verklaarde hij o.m. dat zijn functie als seer. gen. van het min. van godsdienstzaken en hoogleeraar aan de Islamitische Hoogeschool te Jogjakarta reeds al zijn krachten vergt.

Geen wiel zal op deze rails blijven! I.v.m. het feit dat de spoor- en tramwegen op Java en Madoera door de Ned. Reg. in beheer zal worden genomen, verklaarde Hr. Pardan (?), voorz. van het hoofdbestuur van de associatie van werkers bij de spoor- en tramwegen, dat de Nederl. Krachten art. 14 van de ontwerp-overeenkomst, het welk echter nog niet voldoende bestudeerd is, hun rechten kunnen doen gelden in het gebied waarover zij de facto het gezag uitoefenen. Ook zei hij dat de werkers bij de spoorwegen op Java en Madoera indienst zijn van de spoorwegen van de Rep. Indon. Voorts verklaarde hij: "Indien de Nederl. ons weer overheerschen, zijn de werkers bij de spoorwegen van meening, dat dan geen enkel wiel op de rails zal blijven!"

Bijeenkomst journalisten van heel Java. Op Maandag 2 Dec. a.s. zal een bijeenkomst van journalisten van heel Java in het paleis van den Pres. te Jogjakarta plaats hebben. Vele aangelegenheden zullen besproken worden.

Bandoeng
29/11:

P.N.I.-conferentie. In afwachting van de conferentie van de P.N.I. op 25 en 26 Dec. a.s. is te Malang een lichaam ingesteld, dat tot taak heeft stof te verzamelen voor de besprekingen op bovengenoemd congres. Het voornemen bestaat om de vertegenwoordigers van Sumatra aan dat congres deel te doen nemen. Indien dit echter niet mogelijk blijkt als gevolg van transportmoeilijkheden, zal op Sumatra een soortgelijke PNI congres gehouden worden.

P.F. Dahler. Na 9 maanden door de Nica gedetineerd en van Glodok naar Struiswijk overgebracht te zijn, bevindt hr. P.F. Dahler zich thans op Onrust. Volgens mevr. Lahler is zijn toestand niet bevredigend. En ofschoon zijn zaak reeds driemaal onderzocht is, waaruit zijn schuld niet gebleken is, wenscht de Nica hem nog niet op vrije voeten te stellen.

Poesat
R.R.I.
29/11:

Congres Laskar Boeroeh Indon. van heel Java en Madoera zal te Soerakarta op 28 en 30 Dec. a.s. gehouden worden.

Antara
Telegram

Jogjakarta 30/11. Anwar Tjokroaminoto ontheven van zijn ambt als staf-lid van de politieke opleiding van het leger. Bij Presidencieel besluit van 30/11/46 is eervol van zijn ambt als lid van de staf voor de politieke opleiding van het leger ontheven Gen. Maj. Anwar Tjokroaminoto tevens van zijn rang als Gen. Maj. met dankzegging voor de bewezen diensten. Zoals bekend is besteedt Anwar Tjokroaminoto op het oogenblik het ambt van stafchef legerwoordvoerder met de rang van kolonel. (Hr. Tjokroaminoto heeft als vertegenwoordiger van Gen. Soedirman in de geestdriftige massa meeting op 24/11 te Krawang, welke onder auspiciën van de Laskar Rajat is gehouden, gesproken Ref.)

CHINEESCH-MALEISCHE PERS

Sin Po
Batavia
29/11:

Sin Po neemt heden een drie kolommen lang relaas op van het wedervaren van 17 Chin. vrouwen, die er in geslaagd zijn uit Kemiri en Kendal, in het Santamsche, te ontvluchten. Uit deze dessa's zijn de mannelijke Chin. reeds eenige maanden naar Tangerang of Batavia gevlucht om te probeeren militaire hulp te krijgen, doch vergeefs. De onttergelaten vrouwen hebben een verschrikkelijk leven moeten lijden, terwijl allen volgens Mohammadaansche gewoonte besneden zijn. Deze order werd gegeven door Hadji Sait en Boerham, de laatste dwang 3 Chin. meisjes na besneden te zijn met hun in het huwelijk te treden. Een andere leider, Path zette een Chin. vrouw met haar kindje van nog geen jaar oud in de brandende zon, zoodat het kindje door deze marteling bezweken is.

I N D O N E S I S C H E P E R S E N R A D I O

(REPUBLIKEINSCH)

Merdeka
Batavia
29/11:

De situatie van het Rep. geld in Batavia. Batavia, 27 Nov. Zoals bekend, is er tusschen de Rep. reg. en de Ned. een overeenstemming bereikt m.b.t. de circulatie van het Rep. en Ned. Ind. geld in de door de Geall. bezette- en de randgebieden. Deze overeenstemming heeft heel wat misverstanden onder het volk doen ontstaan. Er zijn er, die van meening zijn, dat door deze overeenstemming de Rep. Reg. het Ned. Ind. geld officieel erkent, zoodat men binnenkort een vaststelling van de koers kan verwachten. Anderen daarentegen zijn de meening toegedaan dat door deze overeenkomst de menschen in onbeperkte mate Nicageld in Rep. gebied kunnen importeeren. Van bevoegde zijde wordt ons medegedeeld dat e.o.a. onjuist is. De Rep. Reg. erkent alleen het Rep. geld als het eenige, wettige betaalmiddel in de Rep. gebieden en in "begeeringskantoren. Dit blijkt uit het feit dat het in de Rep. kantoren te Batavia verboden is om het Nicageld als betaalmiddel te accepteeren. Kaartjes voor de tram, trein of passer rechten moeten met Rep. geld worden betaald. De door de Indon. en Ned. bereikte overeenkomst slaat slechts op de door de geall. bezette gebieden en de randgebieden en houdt in dat niemand gedwongen mag worden om het Rep. dan wel het Nicageld te accepteeren. Vanzelfsprekend zullen de menschen die in het bezit zijn van Rep. en/of "Ned. Ind." geld niet worden vervolgd. Op Rep. gebied is slechts het Rep. geld het eenige wettige betaalmiddel en personen, die in het bezit zijn van Nicageld moeten zelf het risico dragen, dat ze door het volk als een "Nica-agent" worden aangezien. De Rep. Reg. zal geen officieele koers van het Rep. geld t.o.v. het Nicageld. Wanneer straks de ontwerp-overeenkomst door het volk is geaccepteerd en de Rep. de facto erkend is in Java, Sumatra en Madjera zal de reg. vanzelfsprekend eischen, dat het Nicageld uit de circulatie wordt genomen. Vanzelfsprekend zal in de toekomst in de Rep. gebieden slechts 1 soort geld in de circulatie zijn. Ondanks het feit dat er in de overeenkomst is bepaald dat niemand gedwongen mag worden om het een of ander geld te accepteeren, dwingen Nica soldaten nog steeds Indon. handelaren om het Nicageld aan te nemen. Daar dit een schending van de overeenkomst beteekent, hopen wij dat de verantwoordelijke Ned. de juiste voorlichting zullen geven inzake de monetaire overeenkomst. Bij de uitgifte van het Rep. geld was haar koers t.o.v. het Nicageld 20:1 maar langzamerhand daalde deze koers, doch een feit is dat de menschen tot op heden meer waarde hechten aan het Rep. dan aan het Nicageld. Deze devaluatie is niet veroorzaakt door het tekort aan goederen voorraden, maar meer omdat handelaren uit het binnenland goederen in Batavia opkopen die in het binnenland niet te krijgen zijn. Op deze wijze wordt de markt in Batavia overstroomd met het Rep. geld, terwijl de uitgifte ervan hier ter stede zeer beperkt is. Dit is dan ook een van de redenen waarom het Rep. geld is gedevaleerd. Er zijn handelaren die opzettelijk het klein geld achterhouden. Bij de uitgifte van het Rep. geld verkochten ze hun goederen tegen zeer lage prijzen. Doch na 2 of drie dagen, toen zij voldoende klein geld ontvangen hadden, verkochten zij hun artikelen tegen hoge prijzen. N.a.v. het feit dat het klein geld schaarsch was waren de menschen genoodzaakt de benodigde artikelen tegen zeer hoge prijzen te betalen. Wel- ingelichte kringen berichten ons dat de maatregelen die in de toekomst door de reg. zullen worden getroffen de koers van het Rep. Geld zullen doen stijgen.

Een rijstcomité opgericht ter regeling van de rijstinvoer te Batavia.

I.v.m. de huidige rijstsituatie in Batavia hield de afdeling Voorlichting van het stadsbestuur gisteren een radiorede met het doel om een verklaring inzake de pogingen van het stadsbestuur om de invoer en de distributie van rijst voor het volk van Batavia te regelen. Nadat pogingen van I.S.I.R. en de B.O.M.A. (instantie ter controle van het volksvoedsel) om rijst in Batavia in te voeren waren mislukt, werd op 3 dezer een comité gevormd voor de rijstinvoer in Batavia. Thans is bepaald dat de residentie Batavia geen rijst heeft in te zamelen voor India. Dit comité werkt samen met de Ver. Cooperaties van Batavia die voor de distributie zorgen.

Antara
Telegram:

Jogjakarta 28/11. Indon. Stockexchange zal opgericht worden. Uit bank-
kringen te Jogjakarta is bericht ontvangen, dat binnenkort daar ter sted-
een Indon. Stockexchange opgericht zal worden, die effecten zal verhande-
len. Vernomen werd, dat materialen en goede krachten voor het nieuwe
kantoor reeds aanwezig zijn. Verder kan nog worden bericht, dat sinds
October j.l. de Bank Negara Indon. een vertegenwoordiger heeft te Singa-
pore, nml. Izak Mahdi, Oxlyroad.

Maxim
Jogjakarta 30/11. Tan Malaka c.s. berecht. De "Nasional" meldt, dat het
onderzoek van de zaak Tan Malaka c.s. vlot is verlopen. Er werd bericht
dat de zaak op verzoek van Tan Malaka zelf in een openbare rechtszitting
behandeld zal worden.
